

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain, rikoslain 41 luvun 1 §:n ja poliisilain 2 luvun 6 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ampuma-aselain ampuma-aseen hankkimista ja hallussapitoa koskevia säännöksiä, poliisilakia ja rikoslakia. Esityksen tavoitteena on aselupamenettelyn uudistaminen aseturvallisuutta vaarantamatta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi ase-elinkeinonharjoittajalle velvollisuus ilmoittaa maahantuomansa, siirtämänsä, hankkimansa, valmistamansa tai muuntamansa ampuma-aseen ja aseosien osien yksilöintitiedot poliisiin asetietojärjestelmään. Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös ase-elinkeinonharjoittajalla säilytettävänä tai korjattavana olevia ampuma-aseita ja aseosia sekä ase-elinkeinonharjoittajan patruunavarastoja. Yksilöintitietojen ilmoittaminen poliisiin asetietojärjestelmään korvaisi ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpitovelvoitteen. Ehdotettu muutos parantaisi aseosien elinkaari- ja sijaintitietojen hallintaa.

Hankkimis- ja hallussapitolupamenettely sekä yksityistä valmistamislupaa koskeva lupamenettely yhdistettäisiin aselupamenettelyksi. Aselupa olisi ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseosien osien hallussapitoon oikeuttava lupa, johon voitaisiin liittää oikeus aseosien osien hankkimiseen, valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten. Aselupaa voisi hakea sähköisesti, mikä joustavoittaisi ja nopeuttaisi lupamenettelyä ja vähentäisi henkilökohtaisen asioinnin tarvetta. Sähköisen menettelyn rinnalla säilyisi mahdollisuus hakea lupaa poliisilaitoksella asioiden. Aseluvan hakemista ei olisi sidottu hakijan kotikuntaan tai kotipaikkaan, vaan lupahakemuksen voisi jättää haluamalleen poliisilaitokselle. Muutos joustavoittaisi lupamenettelyä.

Aseluvan hakijan soveltuvuuden arviointia kehitettäisiin uudessa lupamenettelyssä kohdistamalla hakemuksen tekniseen käsittelyyn ja soveltuvuustestin suorittamiseen nykyisin käytettävät poliisin resurssit hakemuksen entistä yksilöllisempään käsittelyyn. Soveltuvuustestistä lupamenettelyn yhteydessä luovuttaisiin, koska testin hyödynnettävyys on huono, eikä se ole käytännössä tuonut lisäarvoa aseturvallisuuteen. Soveltuvuuden arviointia uudessa lupamenettelyssä parannettaisiin hakijan entistä yksilöllisemmällä haastattelulla sekä poliisilla jo olevan tiedon tehokkaammalla hyödyntämisellä lupaharkinnassa esimerkiksi tietojärjestelmien automaattista tiedonvaihtoa kehittämällä.

Velvollisuutta hankitun ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseosien osien esittämiseen tarkastettavaksi poliisille rajoitettaisiin. Asealan elinkeinonharjoittajalta hankittua ampuma-asetta, tehokasta ilma-asetta ja aseosia ei pääsääntöisesti tarvitsisi esittää poliisilaitoksella. Ase-elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi hankitun ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseosien osien luovutuksesta poliisiin asetietojärjestelmään ja lupaviranomainen tarkistaisi tiedot. Yksityisten välisellä luovutuksella siirtynyt ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseosien osa tulisi esittää poliisille, jos luovuttajan hallussapitoon oikeuttava lupa olisi myönnetty ennen vuotta 2000. Lisäksi poliisi voisi aina pyytää esittämistä.

Asekeräilijän oikeudesta pitää tiedostoa hankkimistaan ampuma-aseista ja aseosien osista hallussapitoluvan hakemisen sijasta luovuttaisiin. Keräilijän tulisi hakea aselupaa hankkimilleen, myös keräilysuunnitelmaan kuuluville ampuma-aseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseosien osille. Keräilijän tulisi tehdä ilmoitus poliisille hankkimistaan aseosien osista, jos niiden hallussapito perustuu siihen, että keräilijällä on oikeus vastaavista osista kootun ampuma-aseen hallussapi-

HE 266/2016 vp

toon. Uudistus toisi myös keräilijät paremmin lupavalvonnan piiriin ja parantaisi sitä kautta aseturvallisuutta.

Ampuma-aselaisissa säädettäisiin ampuma-aseen, aseosien, tehokkaan ilma-aseen ja patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttamisen vireillepanosta. Säättämällä luvan peruuttamisen vireillepanosta selvennettäisiin nykyistä tilannetta, sillä ampuma-aselaisissa ei ole säädetty siitä, millä perusteella luvan peruuttamismenettely voidaan panna tai on pantava vireille. Luvan peruuttamisen vireillepanosta seuraa kuitenkin velvoite tehdä päätös aseiden väliaikaisesta haltuunotosta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sähköistä asiointia vaativien uudistusten, kuten ase-elinkeinonharjoittajan ampuma-aseen ja aseosien yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuuden, sähköisen lupa-asiointin sekä aseosien esittämisen rajoittamisen osalta muutokset tulisivat kuitenkin voimaan vasta joulukuussa vuonna 2018, jolloin poliisin asetietojärjestelmän uudistaminen mahdollistaisi sähköisen asiointin käytön aselupa-asioissa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	3
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 NYKYTILA.....	4
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
1.2 Kansainvälinen kehitys ja lainsäädäntö.....	10
1.3 Nykytilan arviointi.....	12
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	17
2.1 Tavoitteet.....	17
2.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	17
2.3 Keskeiset ehdotukset.....	18
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	24
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	24
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	27
3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	28
3.4 Ympäristövaikutukset.....	29
3.5 Yritysvaikutukset.....	29
4 ASIAN VALMISTELU.....	30
4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	30
4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	31
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	35
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	35
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	35
1.1 Ampuma-aselaki.....	35
1.2 Rikoslaki.....	49
41 luku Aserikoksista	49
1.3 Poliisilaki.....	50
2 luku Yleiset toimivaltuudet	50
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	50
3 VOIMAANTULO.....	51
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	52
4.1 Johdanto.....	52
4.2 Omaisuudensuoja.....	52
4.3 Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate.....	53
LAKIEHDOTUKSET.....	54
1. Laki ampuma-aselain muuttamisesta.....	54
2. Laki rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	68
3. Laki poliisilain 2 luvun 6 §:n muuttamisesta.....	69
LIITE.....	70
RINNAKKAISTEKSTIT.....	70
1. Laki ampuma-aselain muuttamisesta.....	70
2. Laki rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	97
3. Laki poliisilain 2 luvun 6 §:n muuttamisesta.....	98

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Hankkimislupa

Ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupamenettelyistä säädetään ampuma-aselaisissa (1/1998) ampuma-aseasetuksessa (145/1998) sekä valtioneuvoston asetuksessa terveydenhuollon ammattihenkilön ampuma-aseilmoituksesta (1223/2011). Lupamenettelyssä noudatetaan täydentävästi hallintolain (434/2003) säännöksiä.

Ampuma-aselain mukaan ampuma-aseen valmistaminen, hankkiminen ja hallussapitäminen on pääsääntöisesti luvanvaraista. Ampuma-aselain 5 luku sisältää hankkimista, yksityistä valmistamista ja muuntamista sekä hallussapitoa koskevat säännökset. Ampuma-aselain 42 §:n mukaan hankkimislupaa koskeva hakemus tehdään hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitoksella henkilökohtaisesti, erityisen vaarallisen aseiden tai aseiden osien hankkimiseen luvan myöntää Poliisihallitus. Hankkimislupaa koskevaa ampuma-aselain 42 §:ää sovelletaan myös tehokkaisuuden ilma-aseisiin.

Hankkimislupa voidaan ampuma-aselain 43 §:n mukaisesti antaa vain ampuma-aselaisissa määritellyn käyttötarkoitukseen, eli metsästykseen, ampuma-urheiluun tai harrastukseen, työhön, näyttökseen tai kuvaukseen, museossa tai muussa kokoelmassa pitämiseen, muistoesineenä säilyttämiseen, merkinantoon tai 15–18 -vuotiaan huollettavan aseiden hallussa pitämiseen. Hankittavan aseiden on sovellettava hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen eikä se saa olla siihen tarpeettoman tehokas. Hankkimislupaa saajan on oltava terveydentilansa ja käyttäytymisensä puolesta sopiva kantamaan ampuma-asetta. Hakijan pitää tarvittaessa esittää lisäselvityksiä esimerkiksi työstään, harrastuksestaan ja asevelvollisuuden suorittamisesta.

Ampuma-aseasetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hankkimislupaa hakemisesta. Hankkimislupaa on asetuksen mukaan haettava kirjallisesti ja hakemuksessa on mainittava hakijan henkilötiedot, hakemuksen peruste, hankittavan ampuma-aseiden, aseiden osien tai tehokkaan ilma-aseiden yksilöintitiedot, yhteisön tai säätiön asevastaavan nimi sekä hankittavan aseiden, aseiden osien, ampuma-aseissa käytettävien tarkoitettujen patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten aiottu säilytystapa ja -paikka. Yhteisön ja säätiön on liitettävä hakemukseen yhtiöjärjestys, säännöt tai muu kirjallinen selvitys toiminnan tarkoituksesta.

Käytännössä hakija tekee hakemuksen suullisesti ja virkailija kirjaa tiedot järjestelmään, samalla pyritään arvioimaan aseiden soveltumista käyttötarkoitukseen. Hakijan esteet tarkistetaan poliisin rekistereistä, kuten poliisiasiain tietojärjestelmästä, ennen haastattelua. Mikäli poliisilaitos harkitsee kielteistä päätöstä hakijan taustan, kuten rikoksiin syyllistymisen perusteella, kutsutaan hakija kuulemiseen tai häneltä pyydetään kirjallista vastinetta haastattelun sijaan. Hakijalle varataan aika haastatteluun ja pyrkimyksenä on se, että haastattelija tekisi päätöksen.

Soveltuvuudesta

Hankkimislupaa hakijan on suoritettava ampuma-aselain 45 c §:n mukaisesti soveltuvuustesti, jolla arvioidaan hakijan henkilökohtaista sopivuutta. Soveltuvuustesti otettiin käyttöön vuonna 2011 voimaan tulleella ampuma-aselain muutoksella. Soveltuvuustesti on tietokoneella tehtävä testi, jonka pohjana on puolustusvoimien käyttämä testi. Testi tehdään poliisilaitoksella sen

HE 266/2016 vp

tekemiseen varatussa huoneessa poliisin tietoverkosta irrallaan olevalla tietokoneella niin, että poliisilaitoksen henkilökunta valvoo tilannetta. Testin suorittamiseen kuluu aikaa noin tunti.

Testi ei yksin ratkaise aseluvan saantia vaan se on yksi osa aineistoa, jota käytetään luvan myöntämisen kokonaisharkinnassa. Testi sisältää 267 kyllä tai ei -väittämää. Testin tulos on joko hyväksytty tai hylätty, lupaviranomainen ei näe yksittäiseen kysymykseen annettuja vastauksia eikä sitä, millä perusteella soveltuvuustestin tulos on hylätty. Testiä ei tarvitse tehdä, jos edellisen testin suorittamisesta on kulunut enintään kolme vuotta. Testi voidaan korvata myös lääkärin tai psykologin antamalla hakijaa koskevalla puoltolausunnolla, jonka tulee olla korkeintaan kuusi kuukautta vanha. Lausunto tarvitaan myös, mikäli testiä ei ole läpäisty hyväksytysti.

Jos hakijalta edellytetään myös soveltuvuustestiä, pyritään se tekemään samalla käyntikerralla yhdessä haastattelun kanssa. Testi tehdään ennen haastattelua. Hakijan sopivuus ja hankittavan aseiden soveltuvuus ilmoitettuun käyttötarkoitukseen arvioidaan haastattelun ja mahdollisen soveltuvuustestin jälkeen.

Päätös hankkimisluvasta

Haastattelun jälkeen hankkimislupahakemus ratkaistaan ja päätöstä koskevat tiedot syötetään aserekisteriin. Ampuma-asetuksessa on säännös hankkimislupaa koskevasta todistuksesta. Todistuksessa on mainittava luvanhaltijan nimi ja syntymäaika tai yritys- ja yhteisötunnus, luvan voimassaoloaika, aseiden, aseiden osan tai tehokkaan ilma-aseiden yksilöintitiedot, yhteisön tai säätiön aseestaavan nimi ja mahdolliset lupaehdot. Hankkimislupaa koskevan todistuksen antamisen yhteydessä lupaviranomainen antaa ohjeen aseiden, aseiden osan, patruunoiden ja erityisten vaarallisten ammusten säilyttämisestä.

Päätös postitetaan tai hakija noutaa sen. Hankkimislupa oikeuttaa väliaikaiseen hallussapitoon, joka on voimassa enintään kuusi kuukautta. Asekeräilijälle hankkimislupa voidaan myöntää enintään kahdentoista kuukauden ajaksi.

Yksityinen valmistamislupa

Luvan ampuma-aseiden ja aseiden osien valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten antaa ja peruuttaa ampuma-aselain 50 §:n mukaisesti hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos tai erityisen vaarallisen ampuma-aseiden tai aseiden osien osalta Poliisihallitus. Lupa voidaan antaa ampuma-aselain 45 tai 45 a sekä 45 c §:ssä säädetyin edellytyksin noudattaen soveltuvin osin hankkimislupaa koskevan 42 §:n 2 ja 3 momentin säännöksiä sekä hyväksyttävää käyttötarkoitusta koskevan 43 §:n ja 44 §:n säännöksiä. Yksityinen valmistamislupa annetaan enintään yhdeksi vuodeksi ja lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ei saa ampua.

Hallussapitolupa

Ampuma-aselain 52 §:ssä säädetään ampuma-aseiden tai aseiden osien hallussapitoluvasta. Ampuma-aselain 52 §:n mukaan sen, joka on hankkimisluvan nojalla hankkinut tai yksityisen valmistamisluvan nojalla valmistanut tai muuntanut ampuma-aseiden tai aseiden osien, on luvan voimassa ollessa haettava lupaa ampuma-aseiden tai aseiden osien hallussapitoon. Lupaa on kuitenkin haettava 30 päivän kuluessa hankkimisesta taikka valmistamisesta tai muuntamisesta.

Käytännön mukaan hankkimislupa sisältää tosiasiallisesti hallussapitolupapäätöksen, eikä hallussapitolupaa haeta uudella hakemuksella. Kun hankkimisluvan haltija on hankkinut ampuma-

HE 266/2016 vp

aseen tai aseiden osan, on se esitettävä hakijan kotipaikan tai kotikunnan poliisilaitokselle hankkimislupaan voimassaollessa, kuitenkin 30 päivän kuluessa aseiden tai aseiden osan hankkimisesta. Ampumaseen tai aseiden osan esittämisestä ei peritä maksua. Hankkimislupaa tai yksityistä valmistamislupaa koskeva lupatodistus on esitettävä ja pyydettyä luovutettava poliisille. Poliisilaitos tarkistaa hakijan esteet poliisin käytössä olevista rekistereistä. Mikäli esteitä ilmenee, evätään hallussapitolupa ja perutaan hankkimislupa. Jos esteitä luvan myöntämiselle ei ole, tilataan hallussapitolupa.

Hakija ei saa luvan myöntämisestä yleensä erillistä päätöstä, ellei lupaan aseteta ampumaseelain 53 §:n 2 momentin mukaisesti lupaehtoja. Hallussapitoluvan voimassaoloaikaa ja lupaehtoja koskevan ampumaseelain 53 §:n mukaan lupa myönnetään yleensä si, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava määräajaksi. Ensimmäinen hallussapitolupa muun muassa metsästyslainsäädännön mukaan sallittuun eläinten ampumiseen, ampumaurheilua ja -harrastusta varten annetaan luonnolliselle henkilölle enintään viiden vuoden määräajaksi. Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampumaseella ei saa ampua. Sellaista työtä varten annettuun lupaan, jossa ase on välttämätön, sisällytetään ehto, jonka mukaan lupa on voimassa niin kauan kuin lupansaaja toimii työtehtävissä. Hallussapitolupaan, joka on annettu 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täytäneen, luvanhaltijan huollettavana olevan henkilön haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämisestä ja kuljettamisesta varten, asetetaan ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella.

Ampumaseasetus sisältää säännöksen hallussapitolupaa koskevan todistuksen sisällöstä. Hallussapitolupaa koskevassa todistuksessa on mainittava muun muassa luvanhaltijan henkilötiedot, luvan voimassaoloaika, aseiden, aseiden osien tai tehokkaan ilma-aseiden yksilöintitiedot, ampumaseiden sarja- tai tunnistenumero taikka aseiden osien tiedossa oleva sarjanumero, ampumaseiden tai aseiden osien erityistuntemerkit sekä mahdolliset lupaehdot. Hallussapitolupaa koskevat tiedot voidaan väliaikaisesti merkitä hankkimislupaa tai yksityistä valmistamislupaa koskevaan lupatodistukseen. Korttivalmistaja postittaa hallussapitoluvan hakijalle ja hakijan tulee tarkistaa luvan tiedot.

Lupamenettely poliisilaitoksilla

Poliisin tilastojen mukaan Suomessa on noin 1,6 miljoonaa asetta yksityishenkilöillä. Suurin osa on metsästysaseita; eniten haulikoita, kiväärejä ja pienoiskiväärejä. Käsiaseita eli erilaisia pistooleita ja revolvereja on noin 220 000. Samaan aseeseen voi olla kaksi lupaa, koska esimerkiksi saman perheen jäsenellä voi olla aseeseen rinnakkaislupa.

Poliisilaitokset käsittelevät aseiden hankkimis- ja hallussapitolupahakemuksia vuosittain noin 60 000 kappaletta, joka on 4,7 % koko lupavolyymista. Aselupien kokonaismäärä harrastajille on noin 40 000 vuodessa, koska hankkimis- ja hallussapitoluvat menevät samoille henkilöille. Ampumaseasioihin kokonaisuudessaan sitoutuu poliisissa 119 henkilötyövuotta, joka vastaa 13,6 % koko lupahallinnon henkilötyövuosimäärästä. Suoritemaksuja aseasioista kertyy yhteensä noin 2,7 miljoonaa euroa.

Vuonna 2010 hankkimis- ja hallussapitolupahakemuksia käsiteltiin 70 164, vuonna 2012 yhteensä 59 048, vuonna 2013 yhteensä 59 324, vuonna 2014 yhteensä 55 432. Vuonna 2015 hankkimislupia myönnettiin 40 787 ja hallussapitolupia 37 539. Kielteisiä päätöksiä hankkimis- ja hallussapitolupahakemuksiin tehtiin vuonna 2015 yhteensä 1 002. Vuonna 2015 hankkimislupia ulkomailta asuvalle myönnettiin yhteensä 162 kappaletta.

HE 266/2016 vp

Haettujen lupien määrä on selvästi laskenut viime vuosina, eli noin 40 % vuodesta 2010 vuoteen 2015. Ilmiölle ei ole löydettävissä yksittäistä syytä. Vuonna 2011 voimaan tuli ampumasekselain muutoksia, joiden tarkoituksena oli parantaa lupavalvontaa. Erityisesti soveltuvuustestillä vaikuttaisi olleen osittain testistä liikkuneisiin väriin tietoihin liittynyt pelotevaikutus, mikä on voinut osaltaan hillitä uusien lupien hankkimista. Ampumaharrastus kilpailee koko ajan yhä laajemman lajikirjon kanssa harrastajista. Haulikko- ja kivääriammuntaan soveltuvia ampumaratoja on suljettu eikä metsästyksellä ole enää kasvukeskuksiin siirtyneiden nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa samanlaista vetovoimaa vapaa-ajanviettotapana kuin aikaisemmin.

Ampumaurheilu ei aktiivisesti harrastettuna ole erityisen halpaa. Saadakseen luvan hankkia oman aseensa, täytyy aktiivinen harrastaminen osoittaa. Kahden vuoden harrastaminen vuokraaseella eli pistoolilla tai revolverilla siten, että aktiivisen harrastamisen edellytykset täyttyvät minimissään, eli kahden vuoden aikana on vähintään kymmenen harrastuskertaa, maksaa vähimmilläänkin noin 650 - 800 euroa riippuen käytettävästä aseesta. Kustannuksia aiheutuu ainakin jäsenmaksusta, ratamaksusta, aseensa vuokraamisesta ja patruunoista. Kun omaa asetta lähdetään hankkimaan, sille voi tulla hinnaksi lupineen lähemmäs tuhannen euron verran. Taloustilanteella on vaikutusta harrastamiseen, koska rahaa ei välttämättä riitä enää ampumaharrastukseen, vaan sitä käytetään johonkin muuhun välttämättömämpään. Vanhat harrastajat eivät uusi tässäkin tapauksessa kalustoaan entiseen tapaan, vaan vanhoilla aseilla ammutaan niin kauan kuin ne kestävät, niitä korjataan ja lainataan toisilta harrastajilta.

Ase ja aseensa osa esitetään poliisille hankkimisen yhteydessä ja usein myös rinnakkaislupaprosessin yhteydessä ja joissain tapauksissa myös asepassin hakemisen yhteydessä. Esittämisiä on yhteensä noin 30 000 vuodessa. Vuonna 2015 lupa-asioita, joissa aseensa esittämistä edellytetään, oli vireillä yhteensä noin 33 600, joista hankkimislupahakemuksia oli noin 25 500, rinnakkaislupia runsaat 4 000, kaksoiskappalehakemuksia noin 2 100 ja Euroopan ampumaseksipassihakemuksia noin 1 500.

Poliisilaitosten välillä päätöksentekotasossa on suuria eroja. Osassa poliisilaitoksia päätöksinä aseasioita tekee vain päällystö. Päätöksentekotoimivaltaa on useissa poliisilaitoksissa ylikonstaapeleilla, kun taas tietyin edellytyksin muutamissa poliisilaitoksissa päätöksen hankkimisluvan myöntämiseksi voi tehdä myös toimisto- tai osastosihteeri. Hallintopäätöksen tekeminen ampumaseksiasioissa ei edellytä poliisivaltuuksia, vaan päätöksen voi tehdä myös siviilivirkamies.

Aselupahakemusten käsittelyaika vaihtelee poliisilaitosten arvion mukaan muutamasta päivästä joihinkin kuukausiin. Jos hakijalta edellytetään soveltuvuustestiä tai haastattelua, käsittelyaika pitenee tästä arviosta kahdesta kolmeen viikkoa. Käsittelyajan pituudella ei ole suoraa yhteyttä haettujen lupien määrään eikä päätöksentekotasoon. Poliisilaitokset arvioivat ampumaseksiasioita käsittelevän henkilöstön osaamistason keskimäärin hyväksi, mutta vahva osaaminen on keskittynyt muutamille henkilöille muutamisiin toimipisteisiin. Asian käsittelyaikaan vaikuttaa merkittävästi myös hakijan oma menettely, eli muun muassa se, kuinka täydellinen hakemus on alun alkaen, kuinka ripeästi hakija toimittaa mahdollisesti pyydettyjä täydennyksiä ja lisäselvityksiä sekä se, kuinka pian hakijalle sopii tulla haastatteluun ja soveltuvuusselvitykseen.

Sähköiset asiointipalvelut on otettu käyttöön muissa poliisin lupa-asioissa kuin ampumaseksiasioissa. Poliisin asetietojärjestelmä mahdollistaa ampumaseksiasioiden sähköisen käsittelyn. Asetietojärjestelmään aikaisemmin toteutetut asianhallintaprosessit eivät kuitenkaan tue sähköistä asianhallintaa. Paperisista päätöksistä ei ole voitu kokonaan luopua, koska järjestelmässä ei ole toistaiseksi voitu toteuttaa asiakirjojen sähköistä säilyttämistä.

Asetietojärjestelmään on suunnitteilla versionnosto, joka mahdollistaa toteutuessaan kattavan sähköisen asioinnin ja asiakirjojen sähköisen säilyttämisen. Versionnosto toteutetaan Poliisihallituksessa vireillä olevassa poliisin asetietojärjestelmän kehittämishankkeessa. Lupaprosessin kehittäminen ja kuvaaminen on aseasioiden sähköisen asioinnin kehittämisen edellytys sähköisen tiedonohjauksen toteuttamisen ohella. Versionnoston yhteydessä on mahdollista kehittää tietojärjestelmää myös muutoin tukemaan paremmin aselupamenettelyä, esimerkiksi määräaikaisten aseiden hallussapitoluvan haltijalle voitaisiin lähettää muistutus luvan päättymisestä asetietojärjestelmästä.

Asekeräilijän tiedostonpito

Ampuma-aselain 19 §:ssä säädetään poikkeuksista luvanvaraisuuteen. Ampuma-aselain 19 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan luvanvaraista ei ole ampuma-aseiden hallussapito sekä aseiden osien hankkiminen ja hallussapito, jos hankkija tai hallussapitäjä on säädettyä tiedostoa pitävä asekeräilijä. Ampuma-aselain 59 a §:n mukaan Poliisihallitus voi hakemuksesta oikeuttaa asekeräilijän pitämään hallussapitoluvan hakemisen sijasta tiedostoa hankkimistaan, valmistamistaan tai muuntamistaan ampuma-aseista siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tiedostonpito-oikeuden saaneen asekeräilijän ei siis tarvitse käydä esittämässä hankkimaansa ampuma-asetta poliisilaitoksella tarkastettavaksi. Oikeus lakkaa olemasta voimassa ja ampuma-aseiden osalta menetellään siten kuin ampuma-aselain 8 luvussa säädetään, jos asekeräilijälle annettu hyväksyntä raukeaa tai se peruutetaan. Tiedostoa pitävän asekeräilijän on 60 päivän kuluessa ampuma-aseen hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta palautettava hankkimislupa tai yksityinen valmistamislupa luvan antaneelle viranomaiselle.

Ampuma-aselain 60 § koskee tiedostoa asekeräilijän aseiden osista. Pykälän mukaan asekeräilijän tulee pitää tiedostoa hankkimistaan ja hallussapitamistaan aseiden osista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään tai hankkia aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttava lupa. Tiedostoa ei kuitenkaan tarvitse pitää tai lupaa hankkia, jos asekeräilijällä on oikeus ampuma-aselain 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseiden hallussapitoon. Asekeräilijän on, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään, vaadittaessa esitettävä tiedosto poliisille sekä luovutettava se, kun hänelle annettu hyväksyntä raukeaa tai jos hyväksyntä peruutetaan.

Ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpito

Asealan elinkeinonharjoittajalla on ampuma-aselain 25 §:n mukaisesti velvollisuus pitää tiedostoa ampuma-aseista, aseiden osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista. Pykälää sovelletaan myös tehokkaisiin ilma-aseisiin ja kaasusumuttimiin. Tiedostoon on merkittävä esineen luovuttajan ja luovutuksensaajan sekä esineen korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiantajan nimi. Tiedostoon sisältyvien henkilötietojen luovuttaminen on sallittua vain 115 §:ssä tarkoitettulle valvontaviranomaiselle, eli Poliisihallitukselle, rajavartiolaitokselle tai tullille. Tiedosto on vaatimuksesta esitettävä poliisille sekä luovutettava lupaviranomaiselle, kun ase-alan elinkeinolupa raukeaa tai jos se peruutetaan. Tiedosto on säilytettävä vähintään kaksikymmentä vuotta siihen viimeksi tehdyn merkinnän jälkeen ja hävitettävä sen jälkeen, kun viimeisen merkinnän tekemisestä on kulunut 50 vuotta. Ampuma-aseasetus sisältää tarkempia säännöksiä tiedoston pitämisestä, esittämisestä ja luovuttamisesta.

Luvan peruuttaminen

Ampuma-aselain 67 § koskee lupien peruuttamisen edellytyksiä. Pykälään on koottu edellytykset, joiden perusteella lupa on peruutettava tai lupa voidaan peruuttaa. Ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon oikeuttava lupa on

HE 266/2016 vp

peruutettava, jos luvanhaltija sitä pyytää, huoltajat peruuttavat ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon oikeuttavan luvan antamista koskevan suostumuksen tai hallussapitoluvan haltija tai valtio peruuttaa ampuma-aselain 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun rinnakkaislupaa koskevan suostumuksen.

Lupa voidaan peruuttaa, jos luvanhaltija on syyllistynyt väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, rikoslain 50 luvun 1–4 §:ssä tarkoitettuun rikokseen tai muuhun rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia. Lupa voidaan peruuttaa myös, jos luvanhaltija on syyllistynyt törkeään ampuma-aserikokseen, ampuma-aserikokseen tai ampuma-aserikkomukseen taikka muuhun ampuma-asetta käyttäen tehtyyn rangaistavaan tekoon, luvanhaltija on rikkonut lupa-ehtoja tai muuten osoittanut piittaamattomuutta ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskevien säännösten noudattamisessa. Lupa voidaan peruuttaa myös, jos luvanhaltijaa on hänen terveydentilansa taikka omaa tai toisen turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa tai käyttäytymisensä vuoksi pidettävä sopimattomana hankkimaan tai pitämään hallussa ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia.

Ampuma-aselain 67 §:n mukaan lupa voidaan peruuttaa jos yhteisö tai säätiö taikka sen asevastaava on rikkonut ampuma-aselakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai lupaehtoja tai muuten osoittanut piittaamattomuutta ampuma-aseita ja aseiden osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskevien säännösten noudattamisessa. Jos yhteisö tai säätiö ei enää täytä ampuma-aselain hankkimislupaa saajaa koskevia edellytyksiä koskevan 45 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä, lupa voidaan peruuttaa. Luvan peruuttamisperuste voi olla myös se, jos luvanhaltija on muuten kuin tilapäisesti lopettanut ampuma-aseiden kantamisen tai luvanhaltija ei osoita käyttävänsä ampuma-asetta metsästyslainsäädännön mukaan sallittuun eläinten ampumiseen, ampuma-urheiluun ja -harrastukseen tai näytökseen, kuvaukseen tai muuhun vastaavaan esitykseen tai ampuma-aseiden hallussapito ei enää ole työn vuoksi välttämätöntä. Ampuma-aseiden tai aseiden osien katoaminen tai anastus voi johtaa luvan peruuttamiseen.

Haltuunottoa koskevan ampuma-aselain 91 §:n mukaan kun asealan elinkeinolupa tai yksityistä käyttöä varten annettu hallussapitoon oikeuttava lupa raukeaa tai se peruutetaan, poliisin on tehtävä päätös ampuma-aseiden, aseiden osien ja erityisen vaarallisten ammusten ottamisesta poliisin haltuun, jollei niitä ole luovutettu asianmukaisen luvan haltijalle.

Ampuma-aselain väliaikaista haltuunottoa koskevan 92 §:n mukaan poliisin on viipymättä tehtävä päätös esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun, jos on perusteltu syy epäillä, että ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin, taikka jos niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille.

Ampuma-aseiden hallussapitolupiiin kohdistuvat väliaikaiset haltuunotot, peruutukset ja varoitukset ovat pysyneet viime vuosina samalla tasolla. Väliaikaisia haltuunottoja tehtiin vuonna 2012 yhteensä 1 414, vuonna 2013 1 420, vuonna 2014 1 392 ja vuonna 2015 1 302. Väliaikaisen haltuunoton jatkamispäätöksiä tehtiin vuonna 2012 yhteensä 1 024, vuonna 2013 1 073, vuonna 2014 1 075 ja vuonna 2015 1 127. Vuonna 2011 peruutuksia ja varoituksia tehtiin yhteensä 3 290, vuonna 2012 luku oli 2 967. Vuodesta 2013 poliisin tilastoista on saatavilla tarkempi erittely peruutuksista ja varoituksista. Vuonna 2013 peruutuksia tehtiin 2 472 ja varoituksia annettiin 652 aseiden hallussapitoasioissa. Vuonna 2014 peruutuksia tehtiin 2 049 ja varoituksia 646 ja vuonna 2015 peruutettiin yhteensä 2 306 hallussapitolupaa ja varoituksia annettiin 671.

1.2 Kansainvälinen kehitys ja lainsäädäntö

Asedirektiivi

Euroopan unionissa (jäljempänä EU) ampuma-aselupamenettelyitä koskee ampuma-aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta 18 päivänä kesäkuuta 1991 annettu neuvoston direktiivi (91/477ETY), jäljempänä asedirektiivi, jota on muutettu 21 päivänä toukokuuta 2008 annetulla direktiivillä 2008/51/EY. Asedirektiivi on pantu täytäntöön kansallisesti sisällyttämällä tarvittavat säännökset ampuma-aselakiin. Asedirektiivin tarkoituksena on huolehtia siitä, että sisämarkkinat toimivat ampuma-aseiden osalta ja samalla taata korkea turvallisuustaso EU:n kansalaisille. Euroopan komissio antoi 18 päivänä marraskuuta 2015 ehdotuksen asedirektiivin muuttamisesta (COM (2015) 750). Ehdotuksen taustalla ovat viime vuosina ja erityisesti vuoden 2015 aikana Ranskassa ja muualla Keski-Euroopassa tapahtuneet terrori-iskut. Komissio on katsonut, että ampuma-aseiden osalta EU:ssa tarvitaan entistä koordinoitumpaa ja yhtenäisempää lähestymistapaa. Asedirektiiviehdotuksella pyritään myös torjumaan terrorismia osana laajempia EU:n kokonaisvaltaisia toimia terrorismin ehkäisyssä.

Asedirektiivi hyväksytään EU:ssa niin sanotussa tavallisessa lainsäätämisyksityksessä neuvoston eli jäsenmaiden ja Euroopan parlamentin toimesta. Asedirektiivistä käytiin tiiviitä neuvotteluja vuoden 2016 ajan. Neuvoston puolella jäsenmaat päättivät 20 päivänä joulukuuta 2016 antaa mandaatin puheenjohtajavaltiolle, jotta tämä voi vahvistaa poliittisen yhteisymmärryksen Euroopan parlamentille. Euroopan parlamentti äänestää asedirektiivin hyväksymisestä täysistunnossa maaliskuussa 2017.

Euroopan parlamentin äänestettäväksi menevässä asedirektiiviin muutosluonnoksessa ampu-aseidirektiivissä kiellettyjen aseiden A-luokkaan olisivat tulossa tietyt puoliautomaattiaseen ja ison lippaat yhdistelmät, puoliautomaattiasheet, jotka voidaan helposti lyhentää ja ovat siten helpommin piilotettavissa sekä A-luokan aseista konvertoidut aseet. Jäsenvaltiot voisivat myöntää kansallisen maanpuolustuksen tarkoituksessa lupia myös A-luokan aseisiin. Erityisesti mainitaan vapaaehtoinen maanpuolustus. Tarkempi sääntely jää siten kansallisen lainsäädännön varaan. Kun direktiivi pannaan kansallisesti täytäntöön, Suomessa tulee kansallisesti ratkaista missä tilanteissa A-luokan aseisiin on perusteet myöntää lupa maanpuolustustarkoituksessa.

Jäsenvaltioiden tulisi asedirektiivin muutosluonnoksen mukaan luoda monitorointijärjestelmä, jolla seurataan aseluvan edellytysten olemassaoloa. Osana monitorointijärjestelmää myös relevantti lääketieteellinen tai psykologinen tieto tulee arvioida, mutta jäsenvaltiot päättävät itse monitorointijärjestelmän yksityiskohdista ja jäsenvaltiot päättävät itse mahdollisista lääkärin tai psykologin tarkastuksista ja niiden ajoituksesta. Suomessa aseluvan edellytysten seuranta on jo nyt kansallisesti järjestetty.

Asedirektiivin muutosluonnoksessa uudistetaan joltain osin aseiden merkintävaatimuksia. Nämä vaatimukset koskisivat kuitenkin vain niitä aseita, jotka valmistetaan tai tuodaan markkinoille uuden direktiivin voimaantulon jälkeen.

Yksityishenkilöt voisivat jatkossakin ostaa aseita internetin kautta. Aseen ostajan henkilöllisyys ja aselupa tulisi kuitenkin tarkistaa viimeistään aseiden toimituksen yhteydessä.

Jäsenvaltioiden tulisi laittaa direktiivi pääosin täytäntöön 15 kuukauden kuluessa sen voimaantulosta.

Lupamenettely eräissä valtioissa

Norjan aselupamenettely on pääpiirteissään lähellä suomalaista ja aseiden hankkimisen edellytykset ovat varsin yhteneväiset, samoin lupien peruutusmenettely. Poliisin myöntämä lupa tarvitaan ampuma-aseen ja patruunoiden hankkimiseen. Hankkimislupa on voimassa vuoden ajan, voimassaoloa voidaan pidentää hakemuksesta kuudella kuukaudella. Asekauppias merkitsee hankkimislupaansa aseiden tiedot ja lähettää luvan poliisilaitokselle. Aseiden hankkijalle saa asekauppiaalta kopion aseiden tiedoilla täydennetystä hankkimisluvasta, joka toimii hallussapitolupana siihen asti, kunnes henkilö on saanut hallussapitoluvan poliisilta. Yksityisten välisessä kaupassa noudatetaan samankaltaista menettelyä. Metsästysperusteella voi pitää hallussa enintään kuutta asetta, mutta lupa useampaan aseeseen voidaan myöntää, jos hakijalla on osoittavat riittävät perusteet. Norjassa lupa puoliautomaattiselle käsiaseelle myönnetään vain ampumaurheiluun, ja luvan saadakseen tulee hakijan harrastaa ammuntaa aktiivisesti ampumaseurassa. Metsästysperusteella ei lupaa käsiaseelle voi saada.

Ruotsissa aselupaa voi hakea toimittamalla täyttämänsä hakemuksen joko sähköpostilla tai postitse kotikunnan poliisilaitokselle. Metsästysaselupaa varten hakijan pitää suorittaa metsästyskoe, ampumaharrastusta varten annettavan aseluvan saamiseksi hakijan on tullut olla vähintään kuuden kuukauden ajan jäsenenä hyväksytyssä ampumayhdistyksessä. Lupamenettely on yksivaiheinen. Myyjä ja ostaja sopivat kaupasta ehdollisesti, minkä jälkeen lupa myönnetään tiettyyn aseeseen. Aseiden myyjä joutuu säilyttämään tätä yksilöityä asetta luvan saamiseen saakka. Metsästyskokeen suorittanut voi hankkia neljä metsästysasetta, jos metsästysasetta haluaa hankkia enemmän kuin neljä, tulee hakijan pystyä perustelemaan tarve useammalle aseelle. Yli kuuden metsästysaseiden omistamiseksi henkilöllä tulee olla erityinen tarve. Lupa käsiaseelle myönnetään enintään viiden vuoden ajaksi, jonka jälkeen lupa tulee uusiksi.

Saksassa on käytössä asepassityyppinen oikeus hankkia useita aseita yhdellä luvalla. Aseiden hankkiminen kirjataan lupaan, ja asiasta tehdään jälkikäteen ilmoitus poliisille. Aseiden hankkijan tulee ilmoittaa aseiden rekisteröintiä varten tarvittavat tiedot lupaviranomaiselle kahden viikon kuluessa aseiden hankkimisesta. Tässä mallissa keskitytään henkilön sopivuuteen hankkia ja pitää hallussaan ampuma-aseita ja hyväksytään henkilö aseiden hallussapitäjäksi niillä reuna-ehdoilla, joille on lupa myönnetty, eli esimerkiksi aseiden määrä, käyttötarkoitus ja kaliiperi. Saksassa aserekisteriin on merkitty tieto aseiden omistajasta aseiden valmistamisesta lähtien.

Sveitsissä ampuma-aseiden hankkimislupaa myöntää hakijan kotipaikan kantoni, mutta lupa on voimassa koko Sveitsin liittovaltion alueella. Käsiaseiden hankkimiseen tulee olla hankkimislupa, mutta esimerkiksi metsästyskäyttöön hankittuja kiväärejä varten hankkimislupaa ei tarvita. Hankkimislupa on voimassa yleensä kuusi kuukautta ja joissakin tapauksissa enintään yhdeksän kuukautta. Aseiden kantamiseen esimerkiksi itsepuolustustarkoituksessa tarvitaan lupa, joka edellyttää aseiden käsittelytaitoja ja aselainsäädännön sekä eri ase- ja ammustyyppeiden tuntemusta testaavan kokeen läpäisemistä. Aseiden kantolupaa ei tarvita aseiden kuljettamiseen esimerkiksi ampumaradalle tai metsästyspaikalle, kunhan ammuksia pidetään aseesta erillisinä.

Virossa ampuma-aseiden hankkimislupaa varten hakija tarvitsee lääkärin todistuksen. Hankkimislupaa varten hakijan tulee suorittaa Viron ampuma-aselainsäädännön hallinnan osaamista koskeva testi sekä aseiden käsittely- ja ampumistaitoja mittaava testi. Testit ovat voimassa vuoden ajan. Voimassaolevan aseluvan haltijan ei tarvitse suorittaa uusia testejä eikä toimittaa lääkärintodistusta, jos hän haluaa hankkia samaan lupakategoriaan kuuluvan aseiden. Jos voimassaolevan luvan haltija haluaa hankkia eri lupakategoriaan kuuluvan aseiden, hänen tulee läpäistä kyseistä asetyyppejä koskeva aseiden käsittely- ja ampumistaitoja mittaava testi.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa lupaa aseiden hankkimiselle ja hallussapidolle haetaan paikalliselta poliisilaitokselta. Luvan saaminen ampuma-aseiden hankkimista ja hallussapitoa varten

edellyttää kahden, hakijan vähintään kahden vuoden ajan tunteman, luotettavana pidettävän henkilön antamaa suosittelua. Suosittelijat eivät saa olla hakijan perheenjäseniä, haulikon hankkimiseen riittää lausunto yhdeltä suosittelijalta. Lupamenettelyyn kuuluu myös hakijan henkilöllisyyden varmistaminen, aseiden säilytystilojen tarkastaminen ja hakijan haastattelu.

Ensimmäistä aselupaa hakeva haastatellaan yleensä hakijan kodin ja aseiden säilytystilojen tarkastamisen yhteydessä. Lupahakemukseen tulee täyttää tiedot hakijan terveydentilasta, poliisilla on oikeus olla yhteydessä hakijan lääkäriin lisätietojen saamiseksi. Hakijasta poliisilla mahdollisesti olevat tiedot, kuten tiedot rikoksiin syyllistymisestä, tarkistetaan ennen luvan myöntämistä. Aselupa on voimassa viisi vuotta, jonka jälkeen se tulee uusiksi. Aselupaan merkitään myös hallussapidettävillä ammuksilla sallittu enimmäismäärä. Käsiaseet ovat lähtökohdaisesti kiellettyjä ja edellyttävät erityistä lupaa.

1.3 Nykytilan arviointi

Aseiden yksilöintitietojen ilmoittaminen asetietojärjestelmään

Ampuma-aseiden mukaan ase-elinkeinonharjoittajalla on velvollisuus pitää tiedostoa ampuma-aseista, tehokkaista ilma-aseista, aseiden osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista. Tiedosto voi ampuma-aseasetuksen mukaisesti olla merkittynä erilliseen kirjaan tai automaattisen tietojenkäsittelyn avulla laadittuun tiedostoon, eikä se ole yhteydessä poliisin asetietojärjestelmään.

Maahan tuotavat ja täällä valmistettavat ampuma-aseet tulisi viedä asetietojärjestelmään silloin, kun ne siirtyvät ase-elinkeinonharjoittajan haltuun. Tämä mahdollistaisi ampuma-aseiden koko elinkaaren aikaisen valvonnan ja on edellytys sille, että uusien ampuma-aseiden hankkimistapahtumaan ja siinä tapahtuvaan tiedonvaihtoon ase-elinkeinonharjoittajan ja lupaviranomaisen välillä voidaan ottaa mukaan sähköisen asiointin elementtejä. Tiedonvaihdosta yksityisen tahon ja viranomaisen välillä on saatu hyviä kokemuksia passi-prosessista, jossa poliisin kuvapalveluun rekisteröitynyt yksityishenkilö tai valokuvaamo välittää passikuvan poliisin palvelimelle sähköisesti. Menettely myös helpottaisi ase-elinkeinoluvan haltijan työtä, koska kun aseiden yksilöintitiedot olisivat alusta lähtien merkittynä sähköiseen asetietojärjestelmään, olisi niiden hallinnan siirtymistä koskevien tietojen ilmoittaminen järjestelmään yksinkertaista. Ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpidosta voitaisiin luopua, kun samat tiedot ilmoitettaisiin sähköiseen asetietojärjestelmään.

Hankkimis- ja hallussapitolupamenettely

Poliisin ampuma-aselupa-asioissa nykyisin noudattamat, voimassa olevan lainsäädännön mukaiset käytännöt ovat saaneet osakseen kritiikkiä. Hankkimis- ja hallussapitolupa-asioissa asiointi vaatii useita henkilökohtaisia käyntejä ja lupamenettely koetaan monimutkaiseksi ja hankalaksi. Käsittelyaikojen koetaan olevan pitkiä. Asiakkaiden lisäksi poliisin oma henkilöstökään ei pidä nykykäytäntöjä kaikilta osin tarkoituksenmukaisina. Lupavalvonnan ei koeta kohdistuvan oikeisiin henkilöihin.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on turhan sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen muun muassa sähköistämällä kiireettömiä asiointipalveluita. Sisäministeriön poliisiosaston ja Poliisihallituksen yhdessä valmistelemissa lupahallintostrategiassa tarkastellaan poliisin eri lupalajeja ja arvioidaan, kuinka lupaprosesseja voidaan edelleen sujuvoittaa. Poliisin lupahallintostrategian mukaisesti kaikkiin lupalajeihin tehdään samat kehittämistoimet, eli menettelyjä selkiytetään, otetaan käyttöön sähköinen asiointi, luovutaan kotipaikkasidonnaisuudesta ja käyntiasiointia vähennetään. Tarkoituksena on, että lu-

palajista riippumatta perusprosessit ovat samoja ja sisältävät sähköisen vireillepanon ja maksamisen sekä asiakirjojen toimituksen noudettavaksi palveluntarjoajalta tai joissain tapauksissa kotiin. Vastaavat uudistukset on jo tehty lukumäärällisesti paljon myönnettävien lupien osalta passeihin, henkilökortteihin ja yksityisen turva-alan säädöksiin. Aseluvat ovat viimeinen osa massalupien uudistamista tältä osin.

Samojen kehittämistoimien tekeminen kaikille lupalajeille on olennaista hallinnon sisäisten prosessien keventämiseksi, digitalisoimiseksi ja tehostamiseksi, valtakunnallisten sähköisten palveluiden mahdollistamiseksi sekä asiakaspalvelun parantamiseksi ja laadun yhdenmukaistamiseksi.

Lupahallintostrategiaan liittyy myös ennalta estävän toiminnan strategia. Strategian mukaisesti lupamenettelyt on tarkoituksenmukaista järjestää siten, että niiden asiakkaiden lupahakemusten käsittely on sujuvaa ja joutuisaa, joiden hakemukset ja taustat ovat luvan saamiseksi kunnossa. Näin lupahallinnon toimenpiteet ja resurssit kohdentuvat ennen kaikkea niiden lupahakemusten käsittelyyn ja arviointiin, joilla on ennalta estävyyden kannalta merkitystä.

Kotipaikkasidonnaisuus

Kotipaikkasidonnaisuus on ollut perusteltu periaate aikana, jolloin poliisilaitosten alueet olivat pieniä ja kotipaikalla tehtävällä päätöksenteolla oli todellinen valvonnallinen funktio. Nykyään ihmisten lisääntynyt liikkuvuus, luvanhakijoiden suuri määrä ja poliisilaitosten suuri koko ovat syinä siihen, ettei valmistelijoilla ja päätöksentekijöillä ole entisenlaista paikallistuntemusta alueensa henkilöistä. Hallintolain päätöksen perustelemista koskevien sääntöjen mukaan päätöksen perusteiden pitää olla muun muassa objektiivisesti arvioiden asianmukaisia ja lain tarkoituksenmukaisia, ja siten perustua johonkin todennettavissa olevaan seikkaan. Siten pelkästään huhupuheen tasoinen subjektiivinen havainto esimerkiksi luvan hakijan käyttäytymisestä ei voi olla kielteisen päätöksen perusteena. Lisäksi hallintolain mukaan on mahdollista järjestää esimerkiksi katselmuksia, jos asian selvittämiseksi katsotaan olevan tarpeen tutustua paikallisiin olosuhteisiin yksittäisessä tapauksessa. Kotipaikkasidonnaisuuden poistaminen lisääisi joustoa poliisilaitoksella asioinnin suhteen ja tekisi siten asiakkaan prosessin sujuvammaksi.

Aseen esittäminen

Hankkimisluvan nojalla hankittu tai yksityisen valmistamisluvan nojalla valmistettu tai muunnettu ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai ase osittain tulee esittää tarkastettavaksi poliisille. Aseen esittämistä vaaditaan usein myös rinnakkaislupaprosessin yhteydessä ja joissain tapauksissa myös asepassin hakemisen yhteydessä. Ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja ase osittain esittämisiä on yhteensä noin 30 000 vuodessa.

Ampuma-aseet, ase osittain ja tehokkaat ilma-aseet, joihin on myönnetty hallussapito- tai rinnakkaislupa 1 päivästä maaliskuuta 1998 lähtien, ovat jo pääosin poliisin asetietojärjestelmässä, eli ne on tarkastettu vähintään kerran poliisin toimesta. Jo kertaalleen esitettyjen aseiden esittäminen uudelleen lupaviranomaiselle ei pääsääntöisesti tuo lisäarvoa lupamenettelyyn.

Ampuma-aseet ja ase osittain, joihin on myönnetty lupa ennen vuotta 1998, eivät välttämättä ole merkittynä poliisin asetietojärjestelmään oikein tai riittävän yksilöidysti ja näiden esineiden osalta esittäminen on tarkoituksenmukaista. Ennen vuotta 1998 myönnettyt hallussapitolupakortit ovat useimmiten pahvisia, tosin osa korteista on saatettu myöhemmin vaihtaa muovikorteiksi esimerkiksi pahvikortin rikkoutumisen vuoksi. Velvollisuus esittää ase lisää lupamenettelyssä pakollisten käyntiasiointien määrää.

Soveltuvuustesti

Soveltuvuustestin koetaan vievän kohtuuttomasti poliisin resursseja siitä saatavaan hyötyyn nähden. Soveltuvuustestin tarkoituksena on ollut tehostaa ampuma-aseen hankkimisluvan hakijan terveydentilan ja käyttäytymisen valvontaa. Nykyisen ampuma-aselain mukaan luvanhakijan tulee tehdä soveltuvuustesti ensimmäistä lupaa hakiessaan sekä sen jälkeen määrävälein. Käytännössä testillä ei ole kuitenkaan ollut merkitystä hakemuksen menestymisen kannalta, eikä testin perusteella ole tehty yhtään kielteistä päätöstä hankkimislupahakemukseen tai peruutuspäätöstä, sillä kielteinen tulos ei yksinään riitä perusteeksi evätä ase- hankkimislupahakemusta, eikä testin perusteella voida perua voimassaolevia lupia. Tapauksissa, joissa soveltuvuustesti on antanut kielteisen tuloksen ja ase- hankkimislupa on evätty, epä- amisen perusteena on ollut jokin poliisin tiedossa oleva seikka, kuten poliisiasiain tietojärjestelmästä kyselyllä saatavat tiedot rikoksista tai häiriökäyttäytymisestä, eikä soveltuvuustestillä ole saatu lisätietoja päätöksen tueksi.

Ampuma-aselain muuttamista koskeneen hallituksen esityksen 106/2009 vp perusteluissa on todettu, että testin tulosta ei käytettäisi suoraan kielteisen lupapäätöksen perusteena, vaan sen antama tulos olisi pohjana mahdollisille jatkoarvioinneille, lääkärintlausunnon pyytämiseksi tai laajemmalle haastattelulle. Soveltuvuustestin hyödynnettävyyden on kuitenkin käytännössä todettu olevan huono. Hylätty tai hyväksytty -tulos ei yksityisyyden suojan vuoksi anna päätöksentekijälle mitään viitteitä siitä, onko henkilö mahdollinen riski väkivaltaisen käyttäytymisen, itsetuhoisuuden vai muiden syiden perusteella. Siten esimerkiksi testiä seuraava haastattelu jää pintapuoliseksi, kun kysymyksiä ei voi suunnata tuloksen perusteella.

Hyötyynsä nähden testaaminen on lisäksi kallista. Testaustilaisuudelle on varattava oma, rauhallinen tilansa, jossa testi suoritetaan valvotusti. Testissä käytettävä työasema on oltava varattuna pelkästään testikäyttöön, sillä se ei saa sisältää mitään poliisin prosessoimaa tietoa tai olla yhteydessä testitilan ulkopuolelle.

Soveltuvuustestin kehittämisellä esimerkiksi kysymyksiä muuttamalla ei voida katsoa saavutettavan merkittävää hyötyä, koska tietosuojasyste- mistä testin yksittäisiin kysymyksiin annetut vastaukset eivät kuitenkaan ase- hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavan luvan myöntämisestä päättävän lupaviranomaisen käytettävissä. Kysymysten kehittäminen edellyttäisi sitä, että lupaviranomainen voisi säilyttää kunkin testiin osallistuneen henkilön vastaukset. Tietosuojavaikuttettu on soveltuvuustestiä koskevan ampuma-aselain säännöksen säätämisvaiheessa todennut yksiselitteisenä kantanaan, että tämä on yksityisyydensuojaa koskevien perusoikeuksien vastaista. Soveltuvuustestistä saatava hylätty tai hyväksytty -tulos ei anna lupaviranomaiselle tietoa siitä, mistä testin tulos johtuu, eikä esimerkiksi hakijan haastattelua pysyttä testituloksen perusteella kohdentamaan.

Asekeräilijän tiedostonpito

Ampuma-ase- laissa on säädetty poikkeus luvanvaraisuudesta ampuma-aseiden hallussapidon sekä ase- osien hankkimisen ja hallussapidon osalta, jos hankkija tai hallussapitäjä on säädettyä tiedostoa pitävä asekeräilijä. Poikkeus koskee myös tehokkaita ilma-aseita. Ampuma-aselain mukaan Poliisihallitus on voinut oikeuttaa asekeräilijän pitämään tiedostoa hankkimistaan, valmistamistaan tai muuntamistaan ampuma-aseista hallussapitoluvan hakemisen sijaan. Ase- osista asekeräilijän on tullut joko pitää tiedostoa tai hankkia ase- osan hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttava lupa. Jos asekeräilijällä on oikeus ampuma-aselain 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista vastaavista ase- osista kootun ampuma-aseen hallussapitoon, tiedostoa ei ole kuitenkaan tarvinnut pitää tai lupaa hankkia. Asekeräilijän ei ole tarvin-

nut tehdä ampuma-aselain 70 §:n mukaista ilmoitusta poliisilaitokselle ampuma-aselain 19 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesta aseiden osasta eikä esittää aseiden osaa.

Vuonna 1998 voimaan tullut ampuma-aselaki sisälsi aluksi 60 §:n mukaisen oikeuden asekeräilijälle pitää hankkimistaan ja hallussapitämistään aseiden osista tiedostoa ilman, että hän joutuu hakemaan hankkimis- tai hallussapitolupaa. Ampuma-aselakia muutettiin 1 päivänä maaliskuuta 2002 voimaan tulleella lailla 601/2001 niin, että tiedostonpito-oikeutta laajennettiin koskemaan myös ampuma-aseita, joille tiedostonpitoon oikeutetun ei tarvitse hakea hallussapitolupaa.

Hallituksen esityksen 110/2000 vp perusteluissa asekeräilijän tiedostonpito-oikeutta perustellaan muun muassa sillä, että asekeräilijöiden hankkimien aseiden määrä on erittäin suuri ja hallussapitolupien hakeminen aiheuttaa lisätyötä lupaviranomaiselle ja luvanhakijalle. Hallituksen esityksen 110/2000 vp sivulla 34 todetaan kuitenkin, että tarkoituksenmukaista olisi, että oikeus annettaisiin vain sellaisille asekeräilijöille, joilla olisi tarkoitus hankkia vähintään useita kymmeniä ampuma-aseita. Kyse olisi myös aina sisäasiainministeriön tapauskohtaisesti suorittamasta harkinnasta, jossa otettaisiin tarkasti huomioon valvonnalliset sekä yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät seikat. Perustelujen mukaan keräilijän ampuma-aseita koskeva tiedostonpito-oikeus on tarkoitettu poikkeukseksi pääsäännöstä. Käytännössä tiedostonpito-oikeus on kuitenkin myönnetty keräilijälle lähes poikkeuksetta, jos hän on sellaista hakenut. Asekeräilijän osalta kyse on ollut hallussapitoluvan hinnasta ja lupaviranomaiselle sen aiheuttamasta työmäärästä. Aikaisemmin lupien kirjoittaminen oli teknisesti aikaa vievää, mutta nykyisen poliisin aseluparekisterin aikana työmäärä on laskenut merkittävästi.

Perusteluina asekeräilijän tiedostonpito-oikeudelle on esitetty myös asemuseoita ja ampuma-aseiden niille aiheuttamia kustannuksia. Museona toimivien kokoelmien määrää ei ole tilastoitu, mutta Poliisihallituksen mukaan kokoelmia, joilla olisi Poliisihallituksen myöntämä ampuma-aseita ja tehokkaita ilma-aseita koskeva tiedostonpito-oikeus, ei ole runsaasti. Asekeräilijöitä on tällä hetkellä noin 1 500 henkilöä, joista vain 173 henkilöllä on yli 100 ampuma-aseiden kokoelma. Keskimäärin keräilijöillä on ampuma-aseita 54 kappaletta. Voimassa olevia asekeräilijöille myönnettyjä tiedostonpito-oikeuksia on yhteensä 350. Perustelut tiedostonpito-oikeuden tarpeellisuudesta asemuseoiden osalta liittyvät käytännössä vain muutamiin kymmeneen museoihin. Poliisihallituksen myöntämiä asekeräilijän tiedostonpito-oikeuksia museoina toimiville asekeräilijöille, joilla on yhteisötunnus, on yhteensä 15. Aseita yhteisöluvalla kerääviä museoita ja säätiöitä, joilla on lupaluettelot, on yhteensä 10.

Maanpuolustuskorkeakoulun alaisen Sotamuseon alaisuudessa tai tuella toimivat aselaji- tai perinнемuseot eivät tarvitse hallussapito- tai keräilijälupaa, koska ampuma-aselakia ei sovelleta puolustusvoimien aseisiin. Myöskään valtion museoihin ei sovelleta ampuma-aselakia. Sen sijaan ampuma-aselakia sovelletaan yksityisen ja kuntien ylläpitämien museoiden ampuma-aseisiin. Toisaalta osa yksityisten ja kuntien ylläpitämien museoiden aseista on valmistettu ennen vuotta 1890 tai deaktivoitu. Ennen vuotta 1890 valmistettujen mustaruutiaseiden pitäminen museossa tai kokoelmassa ei ole luvanvaraista, ellei aseilla ammuta. Myöskään deaktivoituille aseille ei ampuma-aselain mukaan tarvitse hakea lupaa eikä niistä tarvitse pitää tiedostoa.

Keräilijät ollaan sisällyttämässä asedirektiivin muutoksella direktiivin soveltamisalaan. Direktiiviehdotusta käsitellessä neuvoston työryhmässä komissio ja jotkut jäsenmaat katsoivat, että keräilijät ovat mahdollinen lähde muun muassa terrori-iskuissa käytetyille vaarallisille aseille, jotka on hankittu ilman lupaa.

Ongelmaksi tiedostonpidossa on osoittautunut se, että muutamat asekeräilijät ovat käyttäneet oikeutta väärin ja hankkineet heille myönnettyillä hankkimisluvilla täysin erilaisia aseita kuin hankkimislupa tai hyväksytty keräilysuunnitelma on mahdollistanut. Asekeräilijöiden ei ole tarvinnut esittää tai tarkastuttaa hankkimaansa ampuma-asetta poliisilla, mikä on mahdollistanut muiden kuin niiden ampuma-aseiden, joille hankkimislupa on myönnetty, kirjaamiseen tiedostoon. Ehtojen rikkomisen selvittely on ollut poliisille hyvin työlästä ja aikaa vievää. Tapauksia, joissa asekeräilijälle annetun hyväksynnän peruutuksia on pantu vireille, on ollut vuonna 2012 yhteensä 7, vuonna 2013 yhteensä 6, vuonna 2014 yhteensä 7, vuonna 2015 yhteensä 5 ja vuonna 2016 kesäkuuhun mennessä 2.

Se, että asekeräilijän ei tietyin edellytyksin tarvitse pitää ollenkaan tiedostoa aseiden osista eikä hakea niille hallussapitolupaa, vaikeuttaa keräilyn valvontaa, mikä on poliisin näkökulmasta ongelmallista. Ampuma-aselain 60 § antaa käytännössä täysin rajoittamattoman ja valvonnan ulkopuolelle jäävän mahdollisuuden pitää hallussa aseiden osia. Eräissä tapauksissa rikostutinnan yhteydessä tällaisia osia on tavattu suuria määriä. Käytännössä kyse voi olla osina säilytettävistä ampuma-asevarastoista, joiden toimintakuntoon saattaminen ei vaadi erityisiä tietoja tai taitoja. Tällaisten viranomaiskontrollin ulkopuolella säilytettävien varastojen riskit yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle ovat esimerkiksi anastustilanteissa huomattavat, vaikka suurin osa asekeräilijöistä suhtautuu velvollisuuksiinsa riittävällä vakavuudella ja huolellisuudella.

Ampuma-aselain 60 §:n ongelmallisuus on tullut esiin myös tilanteissa, joissa asekeräilijällä on myös ase-elinkeinon harjoittamiseen oikeuttava lupa. Eräissä näistä tapauksista voimassa oleva ampuma-aselaki on mahdollistanut käytännössä kaiken viranomaiskontrollin ulkopuolella olevan tilanteen, jossa aseita on voitu valmistaa ja myydä ilman kiinnijäämisen pelkoa.

Luvan peruuttamisen vireilletulo

Ampuma-aselain 92 §:n 1 momentin mukaan jos on perusteltu syy epäillä, että ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin, taikka jos niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille, poliisin on viipymättä tehtävä päätös esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun. Väliaikaiselle haltuunottopäätökselle on laissa säädetty kaksi vaihtoehtoista edellytystä. Ensimmäinen tällainen päätös on tehtävä, jos on perusteltu syy epäillä, että asetta käytetään väärin. Toinen tilanne on se, että aseluvan peruuttaminen on pantu vireille. Molemmista tapauksista poliisilla on nimenomaan velvollisuus tehdä päätös väliaikaisesta haltuunotosta ja päätös on tehtävä viipymättä.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on todennut ampuma-aseiden hallussapitoluvan peruuttamiseen liittyvässä kantelupäätöksessään vuonna 2015 (Dnro 3021/4/14), että ampuma-aseita on säädetty luvan peruuttamisen edellytyksistä mutta laissa ei ole säädetty siitä, millä perusteella luvan peruuttamismenettely voidaan panna vireille tai on pantava vireille. Aseen väliaikaisen poisottamisen perusteena voi ampuma-aselain sanamuodon mukaan olla pelkästään se muodollinen peruste, että aseluvan peruuttamisasia on pantu vireille. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies katsoo tämän olevan ongelmallista, koska vireilletulosta seuraa velvoite tehdä päätös aseiden väliaikaisesta haltuunotosta.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies toteaa, että selvää on, että aselupaharkinnan vireilletulolle tulee olla asialliset perusteet, jotka ovat yhteydessä luvan peruuttamisen edellytyksiin, mutta asian luonteen vuoksi kynnyksellä ryhtyä ampuma-aseluvan peruutusharkintaan ei voine olla korkea eli riittänee, että jonkin konkreettisen tosiseikan perusteella on syytä epäillä, että luvan peruuttamiselle on edellytykset. Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen käsityksen mukaan tä-

mänsuuntaisesti asiaa on käytännössä tulkittukin, mutta olisi kuitenkin syytä harkita, tulisiko asiasta nimenomaisesti säätää laissa.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on uudistaa ampuma-aseen ja aseiden osan hankkimis- ja hallussapitolupamenettelyä joustavammaksi ja selkeämmäksi aseturvallisuudesta tinkimättä. Aselupamenettelyä uudistettaisiin muun muassa lupamenettelyä sähköistämällä ja vähentämällä turhaa käyntiasiointia. Aseiden elinkaaritietojen hallintaa parannettaisiin rekisteröimällä aseet poliisin asetietojärjestelmään jo silloin, kun ne siirtyvät ase-elinkeinonharjoittajan haltuun.

Esitys ei sisällä luvan myöntämisen edellytyksiä koskevia muutosehdotuksia, vaan edellytykset säilyisivät ennallaan.

2.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Esityksen valmistelun yhteydessä on pohdittu vaihtoehtoja ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupamenettelyn uudistamiselle. Aselupamenettelyä koskevan lainsäädännön uudistamisen vaihtoehtona olisi ensinnäkin se, että lainmuutoksen sijaan lupamenettelyä pyrittäisiin selkeyttämään ja hallinnollista taakkaa vähentämään ohjeistamalla ja kouluttamalla poliisilaitosten aselupa-asioita hoitavaa henkilökuntaa. Pelkällä ohjeistuksella ja koulutuksella ei kuitenkaan saavutettaisi lupamenettelyyn samaa joustavuutta, jota lainmuutoksella on mahdollista saada aikaan. Voimassaoleva lainsäädäntö asettaa melko tiukat kehykset lupamenettelylle sisältäen esimerkiksi vaatimukset koskien henkilökohtaista asiointia, kotipaikkasidonnaisuutta, aseiden esittämistä ja soveltuvuustestin suorittamista. Ampuma-aselain mukaan sähköinen lupamenettely ei ole mahdollista.

Toisena vaihtoehtona esitystä valmisteltaessa pohdittiin luopumista "yksi ase, yksi lupa" -periaatteesta ja siirtymistä Saksan tyyppiseen asepassiin, jossa yksi asepassi oikeuttaisi hankkimaan useamman aseiden. Luvan yksilöimisestä luopuminen merkitsisi suurta muutosta nykyiseen lupamenettelyyn ja myös asetietojen rekisteröintiin.

Asepassi ei mahdollistaisi kuitenkaan yhtä tehokasta viranomaisvalvontaa kuin asekohtainen lupa, jossa luvan myöntämisen edellytykset tarkistetaan aina jokaisen hankittavan aseiden ja aseiden osien osalta erikseen. Sujuvampi, sähköistetty aselupamenettely tarkoittaisi myös sitä, että asekohtaisen luvan hakeminen olisi jatkossa nopeampaa kuin mitä se on tällä hetkellä. Menettely olisi myös nykyistä joutuisampaa erityisesti jos henkilöllä on jo voimassaoleva aselupa ja haettava aselupa koskee samaa käyttötarkoitusta varten hankittavaa asetta.

Valmistelussa on katsottu, että on turvallisempaa, että aseita hankintaan sitä mukaa kuin niitä tarvitaan. Selkeämpi ja toimivammaksi kehitetty menettely nykymallin pohjalta on katsottu järkevimmäksi toteuttamisvaihtoehdoksi.

Esitystä valmisteltaessa on pohdittu myös menettelyä, jossa voimassaolevalla hallussapitooikeuttavalla luvalla olevan, vanhan ja kuluneen aseiden voisi vaihtaa samanlaiseen tai samantyyppiseen, uuteen aseeseen, ilman uuden luvan hakemista. Useat asejärjestöt ovat esittäneet aseiden vaihtamisen menettelyn käyttöönottamista ja perustelleet esityksiään muun muassa sillä, että menettely parantaisi aseturvallisuutta, kun vanhoja, mahdollisesti käyttäjälleenkin vaarallisia aseita saataisiin pois. Esityksen valmistelussa on kuitenkin todettu, että vanhan, mutta hy-

vin huolletun aseiden ei kuitenkaan lähtökohtaisesti pitäisi olla käyttäjälleen tai ympäristölle sen vaarallisempi kuin uuden aseiden.

Vaihtamismenettelyssä ratkaistavaksi tulisi myös useita kysymyksiä, kuten se, mitä tapahtuisi vanhalle aseelle ja kuka vastaisi sen mahdollisista romuttamiskustannuksista. Mikäli perusteltuna vaihtamiselle käytettäisiin aseturvallisuuden parantamista vanhan aseiden vaihtamisella uudempaan, ei olisi tarkoituksenmukaista, että vanha ase myytäisiin uudelle omistajalle. Poliisi vastaanottaa jatkuvalla armonvuosikeräyksellä paljon luvattomia, esimerkiksi kuolinpesille siirrettyjä aseita, joiden romuttamisesta aiheutuu poliisille kustannuksia. Luvattomia aseita luovutettiin vuonna 2013 yhteensä 1 512, vuonna 2014 yhteensä 1 272 ja vuonna 2015 yhteensä 1 110. Kaiken kaikkiaan poliisille luovutetaan vuodessa noin 11 000 asetta.

Aseiden vaihtamismenettelyssä ongelmia voisi aiheuttaa myös sen määrittelemisen, millaiseen aseeseen vanhan aseiden saisi vaihtaa. Menettely olisi liian jäykkä, jos uuden aseiden tulisi olla täsmälleen samanlainen kuin vanhan aseiden. Toisaalta vanhan aseiden vaihtamisen tulivoimaisempaan uuteen aseeseen tuskin voitaisiin katsoa parantavan aseturvallisuutta.

Esityksen valmistelussa katsottiin, että ehdotettu aselupamenettely, jossa luvan myöntämisen edellytysten täytyminen ja aseiden sopivuus käyttötarkoitukseen tarkastetaan jokaisen hankittavan aseiden kohdalta, on paras toteuttamisvaihtoehto.

2.3 Keskeiset ehdotukset

Ampuma-aseiden ja aseiden osien yksilöintitietojen ilmoittaminen asetietojärjestelmään

Esityksessä ehdotetaan, että ampuma-aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden, kaasusumuttimien ja aseiden osien tiedot vietäisiin asetietojärjestelmään silloin, kun ne siirtyvät aseelinkeinonharjoittajan haltuun. Aseelinkeinonharjoittaja ilmoittaisi tiedot poliisin asetietojärjestelmään käyttämällä sähköistä asiointia vahvan tunnistautumisen kautta. Sekä maahan tuotavien, siirrettävien että täällä valmistettavien sekä muunnettavien ampuma-aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden, kaasusumuttimien ja aseiden osien tiedot vietäisiin asetietojärjestelmään. Lisäksi asealan elinkeinonharjoittajalla säilytettävänä tai korjattavana olevien ampuma-aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden, kaasusumuttimien ja aseiden osien tiedot ilmoitettaisiin poliisin asetietojärjestelmään. Ilmoitusvelvollisuuden myötä voitaisiin luopua aseelinkeinonharjoittajan velvollisuudesta pitää tiedostoa, koska samat tiedot, joita tiedostonpitovelvoite koskee, olisivat muutoksen myötä poliisin asetietojärjestelmässä.

Ehdotettu uudistus mahdollistaisi aseiden koko elinkaaren aikaisen valvonnan ja olisi edellytys sille, että uusien aseiden hankkimiseen ja siinä tapahtuvaan tiedonvaihtoon aseelinkeinonharjoittajan ja lupaviranomaisen välillä voidaan ottaa mukaan sähköinen asiointi. Aseelinkeinonharjoittajat ovat jo nyt velvollisia pitämään kirjaa myynnissä olevista luvanvaraista aseista ja aseiden osista, joten ilmoitusvelvollisuus asetietojärjestelmään ei lisäisi merkittävästi elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa. Vähittäiskaupassa, kaupallisessa viennissä, tuonnissa ja kauttakuljetuksessa sähköisesti asioimalla tehtävä ilmoitus vähentäisi asealan elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa. Kun aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden ja aseiden osien yksilöintitiedot olisi kerran ilmoitettu poliisin asetietojärjestelmään, olisi niiden hallinnan siirtymisestä tehtävä sähköinen ilmoitus käytännössä yksinkertainen eikä sen tekemiseen kuluisi paljon aikaa, kun esineen yksilöintitiedot vain siirrettäisiin asetietojärjestelmään hallussapitäjän aseluvulle.

Asedirektiivin keväällä 2017 hyvin todennäköisesti hyväksyttävällä muutoksella aseelinkeinonharjoittajille on tulossa velvollisuus raportoida liiketoimet lupaviranomaiselle elekt-

ronisen yhteyden kautta, joten ampuma-aselain muutoksella ennakoidaan myös direktiivin muutoksen kautta tulevaa velvoitetta.

Aselupa

Esityksessä ehdotetaan, että nykyinen kaksivaiheinen hankkimis- ja hallussapitolupamenettely yhdistettäisiin aselupamenettelyksi, johon voitaisiin liittää myös yksityinen valmistamisoikeus. Nykyisinkään hallussapitolupaa ei käytännössä haeta täyttämällä uutta lupahakemusta, vaan hankkimisluvan nojalla hankittu ampuma-ase tulee käydä esittämässä poliisilaitoksella tarkistettavaksi, minkä jälkeen lupa myönnetään jos luvan myöntämisen edellytykset ovat kunnossa.

Aselupamenettelyssä olisi kaksi vaihetta, eli ensiksi aselupaa hakiessa hakijan tulisi yksilöidä, hakeeko hän lupaa ampuma-aseen, aseosen tai tehokkaan ilma-aseen hankkimiseen vai aseeseen, aseosen tai tehokkaan ilma-aseen valmistamiseen tai muuntamiseen. Menettelyn toisessa vaiheessa hankittu, valmistettu tai muunnettu ampuma-ase tai aseosen yksilöintitiedot tulisi toimittaa poliisilaitokselle.

Aselupaan voitaisiin liittää ampuma-aseen tai aseosen hankkimisoikeus, joka olisi voimassa pääsääntöisesti enintään vuoden. Erityisestä syystä hankkimisoikeus voitaisiin myöntää enintään kahden vuoden ajaksi. Tällainen erityinen syy voisi olla aseiden valmistamiseen tai ulkomailta tilaamiseen tarvittava aika taikka hankittavan aseosan poikkeuksellinen harvinaisuus.

Voimassaolevan lain mukaan hankkimislupa myönnetään enintään puolen vuoden ajaksi, asekeräilijälle lupa voidaan myöntää vuoden ajaksi. Aseharrastajat ja aseelinkeinonharjoittajat ovat kokeneet hankkimisluvan keston nykyisellään liian lyhyeksi, sillä erityisesti tilauksesta valmistettavan aseosan valmistus voi kestää useita kuukausia. Hankkimisoikeuden keston pidentäminen mahdollistaisi nykyistä joustavammin sopivan aseosan etsimisen ja erityisesti tilauksesta valmistettavan aseosan hankkimisen.

Aselupaan voitaisiin liittää hankkimisoikeuden sijaan oikeus ampuma-aseen tai aseosen valmistamiseen tai muuntamiseen. Voimassaolevan ampuma-aselain mukaan yksityinen valmistamislupa ampuma-aseen ja aseosen valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten annetaan enintään yhdeksi vuodeksi. Yksityisesti valmistettavaa tai muunnettavaa asetta varten joudutaan usein tilaamaan osia, joiden toimittaminen voi kestää useita kuukausia, joten yksityisen valmistamisluvan keston on koettu joissakin tapauksissa olevan liian lyhyt. Ehdotuksen mukaan aselupaan liitettävä yksityinen valmistamisoikeus annettaisiin edelleen pääsääntöisesti enintään vuodeksi ja erityisestä syystä enintään kahden vuoden ajaksi. Erityinen syy voisi olla aseosan valmistamiseen tarvittava aika tai valmistamista varten tarvittavien osien toimittamiseen kuluva aika.

Aselupaan sisältyvän hankkimisoikeuden ja yksityisen valmistamisoikeuden myöntämisen edellytykset pysyisivät voimassaolevan lain hankkimisluvan ja yksityisen valmistamisluvan mukaisina.

Sähköinen asiointi

Ehdotuksen mukaan aselupaa voitaisiin hakea jatkossa sähköisen asioinnin avulla. Sähköisen asioinnin rinnalla säilyisi edelleen mahdollisuus hakea lupaa henkilökohtaisesti poliisilaitoksella asioiden. Näin palveltaisiin edelleen myös niitä asiakkaita, jotka eivät kykene tai jotka eivät ole vielä tottuneet käyttämään sähköisiä palveluita. Sähköiset palvelut sujuvoittavat ja

HE 266/2016 vp

nopeuttavat palvelua ennen kaikkea asiakkaiden näkökulmasta, ja yhdessä aselupaprosessin kehittämisen kanssa sillä on mahdollista tehostaa myös poliisilaitoksen prosessia.

Lupamenettelystä saataisiin sähköisen asioinnin myötä sujuvampaa ja joustavampaa. Tarkoituksena on sähköistää koko aselupamenettelyn elinkaari vireillepanosta arkistointiin. Sähköinen asiointi mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman vireillepanon ja tietyin edellytyksin koko lupaprosessin. Hakijan aikaa ja resursseja ei kuluisi poliisilaitokselle siirtymiseen. Sähköisesti asioimalla vireille jätetyt hakemukset vähentäisivät käyntiasioinnin tarvetta. Sähköisen asioinnin käyttäminen vaatisi vahvaa tunnistautumista.

Sähköisen asioinnin käyttöönottoaminen vaatii muutoksia poliisin asetietojärjestelmään. Poliisihallitus on asettanut asetietojärjestelmän kehittämishankkeen ajalle 1.1.2015 - 31.12.2016. Hanke sisältää osaprojekteina suunnittelun ja määrittelyn ja järjestelmän hankinnan. Poliisin tavoitteena on jatkaa hanketta myös asetietojärjestelmän migraation, eli siirtämisen toiseen järjestelmään, sähköisen asioinnin sekä käyttöönoton ja koulutuksen toteuttamiseksi. Hankkeen tavoitteena on asetietojärjestelmän sovellusalueen ohjelmistoversion nostaminen ylläpidettävyyden ja käytettävyyden parantamiseksi, asejärjestelmän vaatimusten huomioiminen sähköisen arkistoinnin mahdollistamiseksi, asemenettelyn kehittäminen sähköisen asioinnin toteuttamiseksi aselupahallinnossa ja ampuma-aseisiin liittyvien lupa-asioiden tuomisen sähköisen asianhallinnan ja asioinnin piiriin.

Kotipaikkasidonnaisuudesta luopuminen

Kotipaikkasidonnaisuus aselupien vireillepanon osalta ehdotetaan poistettavaksi. Aselupaa voisi jatkossa hakea myös muusta poliisilaitoksesta kuin hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitokselta. Poliisilaitosten koon kasvaessa hakijan kotipaikan tai kotikunnan poliisilaitoksella ei välttämättä ole enää sellaista hakijan tuntemusta, joka puoltaisi sitä, että aselupaa koskeva hakemus tulisi ratkaista nimenomaan tässä poliisilaitoksessa. Sähköisen vireillepanon mahdollistuessa kotipaikkasidonnaisuuden merkitys vähenisi entisestään.

Kotipaikkasidonnaisuudesta luopuminen joustavoittaisi lupamenettelyä. Hakija ei voisi kuitenkaan määritellä itse sitä, mikä poliisilaitos ratkaisee hänen hakemuksensa, vaan Poliisihallituksella olisi mahdollisuus esimerkiksi keskittää tiettyjen lupa-asioiden ratkaiseminen jollekin tai joillekin poliisilaitoksille tai järjestää valtakunnallisia työjonoja. Aselupamenettelyn ja siihen liittyvän lupaharkinnan tulee olla yhtenäistä niin, ettei samassa asiassa olisi mahdollista saada eri sisältöistä päätöstä eri poliisilaitoksilta. Tähän voidaan vaikuttaa esimerkiksi lupa-asioissa toimivan poliisin henkilöstön kouluttamisella ja ohjeistamisella. Näin hakijan kannalta ei olisi merkityksellistä, mihin poliisilaitokseen lupahakemuksen ratkaisu ohjautuisi.

Hakijan haastattelu voitaisiin tehdä hakijan kotipaikan poliisilaitoksella tai jos hakija ja poliisilaitos siitä sopivat, muulla kuin kotipaikan poliisilaitoksella. Haastatteluihin on tarkoitus jatkossa kehittää myös etäyhteyden avulla tehtävää haastattelua.

Aseen esittämisen rajoittaminen

Hankkimisluvan perusteella hankittu ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseiden osa tulee esittää poliisilaitokselle 30 päivän kuluessa ampuma-aseiden tai aseiden osan hankkimisesta tarkistettavaksi. Jatkossa ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseiden osa olisi esitettävä enää tietyissä tapauksissa sekä pyynnöstä poliisille. Esittämisvelvollisuus koskisi pääasiassa yksityisten välisillä luovutuksilla siirtyviä, ulkomailta hankittuja tai yksityisesti valmistettuja tai muunneltuja ampuma-aseita, aseiden osia ja tehokkaita ilma-aseita.

Pääsääntönä olisi, että ampuma-aselain 20 §:n mukaiselta asealan elinkeinonharjoittajalta hankittua asetta, tehokasta ilma-asetta tai aseosa ei tarvitsisi esittää poliisilaitoksella. Esitetyn ase-elinkeinonharjoittajan yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuuden johdosta asealan elinkeinonharjoittajan hallussa olevat ampuma-aseet, tehokkaat ilma-aseet ja aseosat olisivat jo poliisin asetietojärjestelmässä, joten kyseessä olisi ase-elinkeinonharjoittajan tekemä teknisluontoinen ilmoitus siitä, mihin aseeseen luovutus kohdistuu. Poliisi myös tarkastaa ase-elinkeinonharjoittajien pitämät tiedostot, kirjanpidon, varastot ja säilytystilat vähintään vuoden välein. Esityksen mukaisesti tosin tiedostonpidon sijaan jatkossa ase-elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi hallussaan olevien aseiden tiedot poliisin asetietojärjestelmään. Lupaviranomainen tarkistaisi ilmoituksen ja voisi pyytää aseosa esittämistä. Esittäminen voisi olla edelleen tarpeen esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa poliisi ei ole tarkastanut aiemmin esinettä tai jos ilmoitettu ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseosa ei näyttäisi vastaavaan myönnettyä aselupaa.

Muulta kuin ampuma-aselain 20 §:n mukaiselta ase-elinkeinonharjoittajalta hankitun ampuma-aseen, aseosan tai tehokkaan ilma-aseen yksilöintitiedot ilmoittaisi poliisille lupanhaltija. Ilmoituksen voisi tehdä sähköistä asiointia käyttäen poliisin asetietojärjestelmään tai poliisilaitoksella asioiden. Lisäksi tällainen ampuma-ase, aseosa ja tehokas ilma-ase tulisi esittää poliisilaitoksella, jos sitä ei olisi aikaisemmin merkitty poliisin asetietojärjestelmään. Käytännössä esittämisvelvollisuus koskisi hankittua ampuma-asetta, tehokasta ilma-asetta ja aseosa, jonka luovuttajan hallussapitolupa olisi myönnetty ennen vuotta 2000, sekä ulkomailta hankittua tai yksityisesti valmistettua tai muunnettua ampuma-asetta, tehokasta ilma-asetta tai aseosa. Poliisi voisi lisäksi aina pyytää myös ase-elinkeinonharjoittajalta hankitun aseosa, aseosan ja tehokkaan ilma-aseen esittämistä. Poliisin tiedossa on, että osa 1 päivästä maaliskuuta 1998 jälkeen asetietojärjestelmään merkityistä ampuma-aseista, aseosista ja tehokkaista ilma-aseista ei ole merkitty oikeilla tai riittävän yksilöidyillä tiedoilla asetietojärjestelmään, joten näiden esineiden osalta esittäminen tietojen korjaamiseksi on edelleen tarpeellista.

Soveltuvuuden arvioinnin kehittäminen lupamenettelyssä

Aseluvan hakijan soveltuvuuden arviointia kehitettäisiin ja parannettaisiin kohdistamalla nykyisessä lupaprosessissa hakemuksen tekniseen käsittelyyn ja soveltuvuustestin suorittamiseen käytettävä aika ja poliisin resurssit uuden lupamenettelyn myötä mahdollistuvaan hakemuksen entistä yksilöllisempään käsittelyyn. Esityksessä ehdotetut lupamenettelyn kehittämistoimet, kuten sähköisen asiointin käyttöönotto, vähentäisivät merkittävästi hakemuksen vireillepanoon ja tekniseen käsittelyyn, kuten hakemustietojen kirjaamiseen ja rekisteritietojen tarkistamiseen sitoutuvia henkilöresursseja. Poliisin henkilöstön työaika olisi käytettävissä teknisluontoisen työn sijaan enemmän hakijan soveltuvuuden arviointiin.

Soveltuvuustestin tekemisestä lupamenettelyn yhteydessä luovuttaisiin, koska testin hyödynnettävyys on ollut huono ja testin kehittäminen olisi hyvin vaikeaa muun muassa tietosuojasyistä.

Soveltuvuuden arviointia tehostettaisiin uudessa lupamenettelyssä tekemällä haastattelusta entistä yksilöllisempi sekä hyödyntämällä viranomaisella jo olevia tietoja entistä paremmin lupaharkinnassa. Haastattelun määrätietoisella kehittämisellä voidaan parantaa aseturvallisuutta tehottomaksi todettua soveltuvuustestiä paremmin. Haastattelijoiden osaamista ja ammattitaitoa kehitettäisiin kouluttamalla.

On huomioitava, että lupahallinnon henkilöstön osaaminen ja ammattitaito aselupa-asioissa on viime vuosina parantunut erikoistumisen vuoksi. Poliisin lupahallinnossa on toteutettu poliisin lupahallintostrategian mukaiset toimenpiteet, joista keskeisimpiä on ollut ydintoimintoihin

keskittyminen. Suuria asiaryhmiä on lainsäädäntömuutoksin siirretty poliisilta muille viranomaisille, mikä on mahdollistanut henkilöstön keskittymisen ydintoiminnoiksi määriteltyjen asiaryhmien käsittelyyn sekä erikoistumisen näissä asiaryhmissä.

Lisäksi soveltuvuuden arviointia kehitettäisiin poliisilla jo olevan tiedon tehokkaammalla hyödyntämisellä lupaharkinnassa. Poliisin tietojärjestelmätyö on vuosina ja sitä kehitetään entistä paremmaksi muun muassa tietojärjestelmien automaattista tietojenvaihtoa kehittämällä. Mahdollisesti vaarallisten henkilöiden seulontaa on tehostettu merkittävästi ja saatua ammattitaitoa siirretään aselupahallinnon käyttöön. Tietojenvaihtoon liittyvien mahdollisten lainsäädännöllisten esteiden poistamistarpeita selvitetään poliisin henkilörekistereitä koskevan lainsäädännön uudistamisen yhteydessä. Aikaisempaa tarkempi ja oikea-aikaisempi poliisilla jo olevan tiedon hyödyntäminen antaa tarkempaa kuvaa hakijan soveltuvuudesta, sekä parantaa mahdollisuuksia arvioida sitä, milloin hakija on kutsuttava haastatteluun ja tuottaa lisätietoa haastattelun tueksi.

Poliisilaitokset seuraavat vuorokausitasolla rekisteritietoja ja jos ilmoituksissa on henkilöitä tilanteissa, joissa on esimerkiksi päihteiden väärinkäyttöä tai väkivaltaista käyttäytymistä, tietojen ristiinajolla tarkistetaan, onko henkilöllä ampuma-aseilupia ja ampuma-aseilupien peruuttamismenettely voidaan tarvittaessa panna vireille ja jatkossa tästä seurannasta tehdään entistä automaattisempaa. Käytännössä rekisterit, joiden tietojen seurannalla voidaan saada aselupiin liittyen merkityksellistä tietoa, ovat poliisiasian tietojärjestelmä Patja, poliisin rikostutkinnan ja virka-avun tietokannasta päivittyvä tekstitietokanta RikiTrip, sekä asetietojärjestelmä, jossa näkyvät esimerkiksi hallussapitoluvan haltijalle annetut varoitukset. Asetietojärjestelmän uudistamisen myötä seuranta automatisoidaan jolloin se helpottuu entisestään, tällä hetkellä seuranta tekee poliisilaitoksen henkilökunta.

Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilön ampuma-aseilmoituksen kautta poliisille tulee tietoa henkilöistä, jotka eivät terveydentilansa vuoksi välttämättä sovellu aseluvan haltijoiksi. Asevelvollisen hakijan on esitettävä selvitys suoritetusta varusmies- tai siviilipalveluksesta tai jos palvelusta ei ole suoritettu, määräyksestä aloittaa palvelus taikka päätöksestä palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen ja tätä kautta saadaan tietoa hakijan soveltuvuuden arviointia varten. Asevelvollisuuslain (1438/2007) mukaan sotilasviranomaisen saa antaa asevelvollisrekisteristä poliisille asevelvollisen käyttäytymistä koskevan tiedon tietyissä tapauksissa oma-aloitteisesti ja myös tätä kautta lupaviranomainen voi saada luvan myöntämisen sekä olemassa olevien lupien tarkastelun kannalta merkityksellisiä tietoja. Tiedonkulkua on jo tehostettu puolustusvoimien ja poliisin välillä. Uutta asetietojärjestelmää kehitettäessä otetaan huomioon liittymät tarpeellisiin poliisin tietojärjestelmiin ja liittymien avulla rakennetaan muun muassa automaattinen rikosilmoitusseuranta.

Sisäministeri on antanut Poliisihallitukselle toimeksiannon soveltuvuuden arvioinnin kehittämistä uudessa lupamenettelyssä. Poliisihallituksen tulee toimeksiannon mukaisesti kehittää entisestään aseluvan hakijalle tehtävän haastattelun kysymyksiä sekä kouluttaa haastatteluita tekevää poliisin henkilökuntaa ja parantaa aseluvanhakijoihin ja luvanhaltijoihin kohdistuvaa viranomaisvalvontaa sekä poliisilla jo olevan tiedon tehokkaampaa hyödyntämistä. Aselupamenettelyn laadukkuuden sekä aseturvallisuuden varmistamiseksi edellä mainitut velvoitteet kirjataan myös sisäministeriön poliisiosaston ja Poliisihallituksen väliseen tulossopimukseen.

Asekeräilijän tiedostonpidosta luopuminen

Ehdotuksen mukaan asekeräilijän ampuma-aseiden ja aseiden osien tiedostonpitoa koskevat pykälät kumottaisiin. Asekeräilijän tulisi hakea aselupaa hallussaan oleville ampuma-aseille, te-

hokkaille ilma-aseille ja aseiden osille, joille ei ole hallussapitoon oikeuttavaa lupaa. Asekeräilijän tulisi ilmoittaa ja pyynnöstä esittää hallussaan olevat aseiden osat poliisille, jos oikeus hankkia aseiden osia on perustunut siihen, että asekeräilijällä on ampuma-aseiden mukaisesti oikeus vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseiden hallussapitoon. Vain keräilysuunnitelman mukainen ampuma-ase ja aseiden osa kuuluisi keräilyyn, muuten kyseessä olisi tavallinen ase-lupa. Tiedostonpidosta luopumisella saatettaisiin asekeräilijöiden aseet ja aseiden osat paremmin lupaviranomaisen valvonnan piiriin. Esityksessä ehdotetaan, että kaksivaiheisesta hankkimis- ja hallussapitolupamenettelystä luovuttaisiin muutenkin.

Kaikki asekeräilijöiden ampuma-aseet ja aseiden osat ovat sellaisia, joiden hankkimiseen on haettu hankkimislupa ja joiden luovutuksesta ja hankinnasta on tehty ampuma-aseiden 89 §:ssä sekä 59 a §:n 2 momentissa ja 70 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset. Koska keräilijöiden luvat siirtymäkauteksi annettaisiin maksutta ja ilman aseiden sopivuuden harkintaa, olisi menettely keräilijän kannalta käytännössä vain tietojen ilmoittamista lupaviranomaiselle. Tästä aiheutuisi keräilijälle työtä, jonka määrä riippuisi siitä, kuinka suuri osuus hänen aseistaan ja aseiden osistaan olisi jo merkittynä asetietojärjestelmään.

Asedirektiivin keväällä 2017 hyvin todennäköisesti hyväksyttävän muutoksen johdosta asekeräilijöihin sovelletaan jatkossa asedirektiiviä ja direktiivin mukaisia hankkimis- ja hallussapitolupamenettelylle asetettavia vähimmäisvelvoitteita. Direktiivin mukaan B-luokkaan, eli luvanvaraisiin ampuma-aseisiin kuuluvien aseiden hankkiminen ja hallussapito edellyttää jäsenvaltion haltijalle antamaa lupaa, joten hallussapitoluvan myöntämisen sijasta annettava oikeus pitää tiedostoa ei luvanvaraisten aseiden ja aseiden osien osalta ole jatkossa mahdollinen. Asekeräilijöiden tuomisella lupamenettelyn piiriin ennakoitua käytännössä myös todennäköisesti EU-sääntelyn kautta tulossa olevia velvoitteita. Esityksen mukaan asekeräilijöille annettaisiin vuoden siirtymäaika, jonka aikana aselupaa voisi hakea ennen lain voimaantuloa hankituille aseille ja aseiden osille sekä ilmoituksen tehdä aseiden osista maksutta. Mikäli asekeräilijöiden tiedostonpidosta luovuttaisiin vasta asedirektiivin muutoksen täytäntöönpanon yhteydessä, olisi siirtymäaika lyhyempi.

Luvan peruuttamisen vireilletulo

Ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen tulisi vireille, jos ampuma-aseiden 67 §:n 1 momentin mukaiset luvan peruuttamisen edellytykset täyttyisivät tai olisi perusteltua syytä epäillä, että 67 §:n 2 momentin mukaiset luvan peruuttamista koskevat edellytykset täyttyisivät. Luvan peruuttaminen tulisi ensinnäkin vireille, jos luvanhaltija sitä pyytää, huoltajat peruuttavat ampuma-aseiden, aseiden osien tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon oikeuttavan luvan antamista koskevan suostumuksen tai aseluvan haltija tai valtio peruuttaa suostumuksen rinnakkaislupaan. Lisäksi luvan peruuttaminen tulisi vireille, jos valvonnassa tulisi esille tietoja, jotka antaisivat perustellun syyn epäillä, että 67 §:n 2 momentin mukaiset luvan peruuttamista koskevat edellytykset täyttyisivät. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi se, että luvanhaltijan epäillään syyllistyneen väkivaltarikokseen, metsästysrikokseen, rattijuopumukseen tai muuhun sellaiseen rikokseen, josta voidaan tuomita vankeusrangaistukseen, kuten talousrikokseen tai liikennesrikokseen. Myös toistuva rikoksiin syyllistyminen tai toistuvat päihtymyksestä johtuvat kiinniotot voisivat johtaa luvan peruuttamisen vireilletuloon. Vireilletuloa voitaisiin tehostaa ja varmistaa luvan haltijoiden yhdenmukaista kohtelua myös asetietojärjestelmää kehittämällä esimerkiksi automatisoimalla tiedonvaihtoa muiden poliisin järjestelmien kanssa.

Säättämällä luvan peruuttamisen vireilletulosta selvennettäisiin nykyistä tilannetta, sillä ampuma-aseissa ei ole säädetty siitä, millä perusteella luvan peruuttamisen menettely voidaan

panna vireille tai on pantava vireille. Luvan peruuttamisen vireilletulosta seuraa velvoite tehdä päätös aseiden väliaikaisesta haltuunotosta. Luvan peruuttamisen edellytyksiä ei esityksessä ehdoteta muutettavaksi, vaan ne säilyisivät voimassaolevan ampuma-aselain mukaisena.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Aselupamenettelyn sähköistämisestä ja sähköisen menettelyn kehittämistä aiheutuu kustannuksia, mutta samalla menettely kevenee ja poliisin aselupa-asioita käsittelevän henkilöresurssin tarve pienenee. Sähköinen asiointi olisi käytössä aselupamenettelyn lisäksi elinkeinonharjoittajan tekemässä ampuma-aseen ja aseosien yksilöintitietojen ilmoittamisessa asetietojärjestelmään. Tarvittavat uudistukset tehdään vireillä olevan poliisin asetietojärjestelmän uudistamisen yhteydessä.

Asetietojärjestelmän kehittämishankkeesta on valmistunut Poliisihallituksessa esiselvitys ja käynnissä on järjestelmäkehitykseen tähtäävä työ. Hankkeen toteutus on tarkoitus kilpailuttaa alkuvuoteen 2017 mennessä. Järjestelmä toteutetaan vuosien 2017—2018 aikana ja otetaan käyttöön loppuvuonna 2018.

Poliisin asetietojärjestelmän uudistamista koskeva hanke on rahoitettu poliisin talousarviosta toimintamenomomentilta 26.10.01. Asetietojärjestelmän uudistamista koskevan hankkeen kustannukset vyörytetään ampuma-aseiden hankkimista ja hallussapitoa koskevien lupien maksuihin valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti. Näin ollen uudistamishankkeen johdosta ei poliisin toimintamenomomentille esitetä lisämäärärahaa.

Valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti valtion viranomaisen tuottaman suoritteen pitää vastata sen tuottamisesta aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia täysimääräisesti. Ampuma-aseiden hankkimis- ja hallussapitolupamaksuun lasketaan siis asian käsittelyyn käytettävät henkilöstökustannukset, tietojärjestelmä- ja kehittämiskustannukset, hankkimis- ja hallussapitoluvan hankinnasta aiheutuvat kustannukset sekä osuus poliisin yleiskustannuksista, kuten toimitiloista. Poliisin suoritteiden maksullisuudesta annetun sisäministeriön asetuksen (1426/2016) mukaan ampuma-aseiden ja aseosien hankkimis- ja hallussapitolupa tai yksityinen valmistamislupa maksaa 79 euroa vuonna 2016. Sisäministeriön asetus ja poliisin suoritteiden hinnoittelu tarkistetaan vuosittain.

Sähköistä asiointia koskevien ehdotusten arvioidaan alentavan aseluvasta perittävää suoritemaksua, koska menettely kevenee ja keskimääräiset asianhallintakustannukset laskevat. Toisaalta asetietojärjestelmän kehittämisestä aiheutuu lisäkustannuksia. Asetietojärjestelmän kehittämishankkeessa tehtyjen alustavien laskelmien mukaan asetietojärjestelmän kehittämiskustannukset vuosina 2016 - 2018 olisivat yhteensä 3 080 000 euroa ja nyt käytössä olevan asetietojärjestelmän käyttö ja ylläpitokustannukset 1 780 000 euroa samalla aikavälillä, eli noin 780 000 euroa vuodessa. Nyt ehdotetusta aselupamenettelyn uudistamisesta huolimatta asetietojärjestelmään on tehtävä välttämättömiä teknisiä uudistuksia ja päivityksiä järjestelmän taustalla olevan teknologian vanhenemisen vuoksi, joten järjestelmän kehittämiskustannukset eivät ole kokonaisuudessaan ehdotetusta ampuma-aselain muutoksesta johtuvia kustannuksia.

Lupamenettelyn keveneminen ja sähköinen asiointi säästäisivät henkilöstöresurssia poliisissa arviolta noin 5 henkilötyövuotta vuodessa, eli noin 205 000 euroa. Arvio perustuu jo toteutuneista sähköisen asioinnin kehittämistoimista poliisissa saatuihin kokemuksiin. Tämä ei kuitenkaan vähennä määräraharavetta poliisin toimintamenomomentilla, sillä kyse on maksullisesta lupatoiminnasta, ja henkilöstömenot on katettu lupamaksuilla, ei poliisin talousarviora-

hoituksella. Passiasioissa valmiin passin toimittaminen tapahtuu yksityisen palveluntuottajan välityksellä. Tällä hetkellä noin 80 % valmiista passilähetyksistä luovuttaa yksityinen palveluntuottaja sopimukseen perustuen. Noin 60 % passiasioista tulee vireille sähköisen asiointipalvelun välityksellä ja noin 25 % niin sanotulla kevennetyllä menettelyllä. Sisäministeriön hallinnonalalle asettamien tulostavoitteiden mukaan sähköisen asioinnin käyttöasteen tulisi ylittää 60 %:in vuonna 2018 niissä asioissa, joissa sähköinen asiointi on mahdollista. Aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseiden osien hankkimislupia myönnettiin vuonna 2015 yhteensä 40 787 ja hallussapitolupia 37 539. Kielteisiä päätöksiä hankkimis- ja hallussapitolupahakemuksiin tehtiin viime vuonna yhteensä 1 002. Vuonna 2015 ampuma-aseasioihin sitoutui noin 83 henkilötyövuotta paikallispoliisissa ja Poliisihallituksen asehallinnossa noin 15 henkilötyövuotta.

Ampuma-aselain muutoksesta riippumatta asetietojärjestelmää kehitetään teknisesti samassa yhteydessä asemenettelyn uudistamisen kanssa nykyisen järjestelmän alustateknologian vanhentumisen vuoksi. Uuden järjestelmän käyttö- ja ylläpitokustannukset ovat nykyistä järjestelmää alhaisemmat noin 125 000 euroa vuodessa.

Suoritemaksujen hinnoittelussa noudatetaan valtion maksuperustelaisissa säädettyjä periaatteita, joiden mukaan hinnoittelussa pitää ottaa huomioon suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset. Tällä hetkellä sähköisesti vireilletulleista asioista poliisi perii käyntiasiointia alemman hinnan passien ja henkilökorttien kohdalla poliisin suoritemaksuista annetun sisäministeriön asetuksen mukaisesti, koska sähköisesti vireilletulleisiin asioihin kuuluu henkilöstökustannuksia vähemmän kuin henkilökohtaisesti asioiden vireille tulleisiin asioihin.

Ehdotuksen mukaan ampuma-aselain tiedostoa asekeräilijöiden ampuma-aseista ja tiedostoa asekeräilijöiden aseiden osista koskevat pykälät kumottaisiin. Asekeräilijöiden tulisi hakea hallussapitoon oikeuttavaa lupaa, eli aselupaa myös keräilysuunnitelmaan kuuluville ampuma-aseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseiden osille tai jos oikeus hankkia aseiden osia on perustunut siihen, että asekeräilijällä on ampuma-aselain mukaisesti oikeus vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseiden hallussapitoon, näistä aseiden osista tulisi tehdä ampuma-aselain 70 §:n mukainen ilmoitus ja esittää pyynnöstä aseiden osat poliisille.

Asekeräilijöitä on noin 1 500 ja tällä hetkellä ampuma-aseita koskeva, Poliisihallituksen myöntämä tiedostonpito-oikeus on 350 asekeräilijällä. Keräilijöillä on keskimäärin ampuma-aseita 54 kappaletta. Esityksen mukaan asekeräilijöille annettaisiin vuoden siirtymäaika ehdotetun lainmuutoksen voimaantulosta hakea lupaa hallussapitämilleen ampuma-aseille ja aseiden osille. Aseluvan hakemisesta ennen lain voimaantuloa hankittujen ampuma-aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden ja aseiden osien osalta ei syntyisi kustannuksia keräilijöille, koska lupahakemukset käsiteltäisiin poliisilaitoksella maksutta. Maksuttomuus tarkoittaisi sitä, että poliisin suoritteiden maksullisuudesta annettua asetusta tulisi muuttaa. Asekeräilijöiltä on veloitettu aikanaan maksu hankkimisluvan hakemisesta hallussaolevista ampuma-aseista, joten näiden aseiden osalta olisi kohtuutonta periä uutta maksua.

Asekeräilijöillä on voimassaolevan ampuma-aselain mukaan ollut oikeus hankkia ilman hankkimislupaa aseiden osia, jos keräilijällä on ollut oikeus vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseiden hallussapitoon. Ampuma-aseissa säädetty poikkeus luvanvaraisuudesta sellaisten aseiden osien hankkimisen ja hallussapidon osalta, joiden hankkijalla tai hallussapitäjällä on oikeus kyseisiä aseiden osia vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseiden hallussapitoon, koskee myös muita kuin asekeräilijöitä. Keräilijöiden ei ole kuitenkaan tarvinnut voimassaolevan lain mukaan tehdä aseiden osista ilmoitusta eikä esittää aseiden osien poliisille tarkastettavaksi, eikä heiltä ole myöskään peritty tästä maksua, joka poliisin suoritteiden maksullisuudesta annetun sisäministeriön asetuksen mukaan on tällä hetkellä 25 euroa. Jotta kaikki keräilijöiden hallussa

olevien aseiden osien tiedot saataisiin poliisin asetietojärjestelmään, ei näiden aseiden osien ilmoittamisesta ja esittämisestä perittäisi maksua siirtymäajan kuluessa. Maksuttomuus toimisi myös kannusteena noudattaa uusia lupa- ja ilmoitusvelvollisuuksia.

Sen sijaan lain voimaantulon jälkeen hankittujen ampuma-aseiden ja aseiden osien osalta asekeräilijöiltä perittäisiin maksu aseluvan hakemisesta ja ilmoituksen tekemisestä. Poliisin suoritteiden maksullisuudesta annetun sisäministeriön asetuksen mukaan hankkimislupa tai yksityinen valmistamislupa tiedostoon merkittävälle aseelle ja aseiden osalle maksaa vuonna 2017 28 euroa, eli on selkeästi edullisempi kuin tavallinen hankkimis- ja hallussapitolupa, jonka hinta on 79 euroa. Tiedostoon merkittävän aseiden ja aseiden osien hankkimisluvan hinnasta on vähennetty hallussapitolupavaiheen menettelystä syntyvät kustannukset, kuten aseiden esittäminen ja lupakortti. Lupahinta ei ole kuitenkaan vastannut poliisin lupahallinnolle aiheutuvia kustannuksia, vaan on ollut niitä matalampi. Muutos poistaisi erityisesti tiedostonpitoon oikeutettujen keräilijöiden erityisaseman verrattuna muihin aselupaa hakeviin. Muutos aiheuttaisi muutostarpeita sisäministeriön asetukseen poliisin suoritteiden maksullisuudesta.

Ehdotuksella on taloudellisia vaikutuksia poliisin aselupien tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin ja edelleen asiakkailta perittäviin maksuihin ja poliisin lupatuottoihin. Aselupamenettelyn sähköistämisen myötä myös aselupakortti olisi jatkossa sähköinen, halutessaan lupanhaltija saisi lupakortin edelleen pyynnöstä. Todennäköisesti useampi lupanhaltija valitsisi sähköisen luvan lupakortin sijasta, jolloin korttien valmistaminen vähenisi. Jos korttia ei ottaisi, olisi luvan hinta todennäköisesti matalampi kuin kortillisen luvan. Suoritemaksun suuruus voidaan kuitenkin tarkemmin arvioida vasta lähempänä muutosten voimaantuloa tai vasta niiden käyttöönoton jälkeen. Sähköisen asioinnin käyttäminen vähentää yksittäiseen lupaprosessiin tarvittavaa asiakaspalvelutyötä viidestätoista minuutista jopa puoleen tuntiin saakka. Menettelyn keveneminen esimerkiksi haastattelujen kohdentamisen ja soveltuvuustestin poistumisen osalta lyhentää maksullista työaikaa lupakohtaisesti. Toisaalta uudistettu lupamenettely sisältää useita kohtia, joissa poliisilaitos voi harkintansa mukaan poiketa perusmenettelystä. Luvanhakija voidaan kutsua haastatteluun ja ase voidaan pyytää esitettäväksi, vaikka nämä vaiheet eivät kaikkien kohdalla menettelyyn sisältyisikään. Tämä tarkoittaa sitä, että yksittäisen lupasian valmistelussa ja lupaharkinnassa käytetään aikaisempaa enemmän aikaa sen selvittämiseen, soveltuuko hakija kevyempään menettelyyn vai onko syytä pyytää henkilökohtaista käyntiä tai vaikkapa hankitun aseiden esittämistä.

Ampuma-aseasioissa käytettävän tietojärjestelmän kehittäminen ja hankinta ovat tällä hetkellä vaiheessa, jossa kustannukset eivät ole vielä kaikilta osin tiedossa. Kun järjestelmä on valmis ja sähköinen asiointi otettu käyttöön, riippuu edellä mainittu asiakaspalvelussa säästettävä aika sähköisen asioinnin käyttöasteesta. Käyttöasteen voidaan arvioida kasvavan ajan myötä sitä mukaa kun sähköinen asiointi koetaan luontevimpana tapana hoitaa asioita ylipäätään. Järjestelmäkehityksen, tietojärjestelmän hankinnan ja käyttöönoton jälkeisen kehittävän ylläpidon kustannuksia voidaan vyöryttää lupamaksuihin, mikä puolestaan tuo hintoihin korotuspaineita. Lisäksi voidaan arvioida, että keventyvä prosessi erityisesti soveltuvuustestin poistamisen ja haastattelumenettelyn kohdentamisen osalta saattaa laukaista patoutunutta lupanhankkimistarvetta, mikä voi kasvattaa ainakin hetkellisesti lupahakemusten määrää ja siten lisätä työn määrää kokonaisuutena.

Lakimuutosten ja sähköisen asioinnin vaikutusta lupien hintoihin voidaan tarkastella yksityiskohtaisemmin sitten, kun niistä on saatavissa kokemukseräistä tietoa, eli aikaisintaan vuoden 2018 loppupuolella. Sitä ennen voidaan hinnoittelussa ottaa huomioon vain varmuudella tiedossa olevia seikkoja, kuten esimerkiksi se, että pelkästään sähköisen luvan itselleen haluava voisi saada lupansa muovikortin hankintahintaa halvemmalla hinnalla.

Poliisin toimintamomentille 26.10.01 ei esitetä lisämäärää tämän ehdotuksen johdosta.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Maahantuotujen, valmistettujen tai muunnettujen sekä pidempiaikaisesti säilytettävänä tai korjattavana olevien ampuma-aseiden ja aseiden osien yksilöintitietojen ilmoittaminen asetietojärjestelmään ase-elinkeinonharjoittajan toimesta tarkoittaisi sitä, että valvontaviranomaisella olisi tiedot maassa olevista ampuma-aseista ja aseiden osista jo ennen niiden luovuttamista ja rekisteröimistä aselupaan. Ehdotettu uudistus mahdollistaisi paremman aseiden elinkaaritietojen seurannan ja sitä kautta helpottaisi viranomaisen suorittamaa valvontaa sekä parantaisi aseturvallisuutta.

Sähköisen asioinnin käyttöönotto vaikuttaa viranomaisten toimintatapoihin ja asioiden käsittelyyn. Tietyin edellytyksin sähköisessä hakemusmenettelyssä ei olisi lainkaan hakemusmenettelyn asiakaskäyntiä, minkä vuoksi osa poliisin nyt suorittamista työvaiheista jäisi pois. Poliisin lupahallinnossa huolehdittaisiin kuitenkin edelleen asiakkaiden riittävästä asiointimahdollisuuksista poliisilaitoksella, sillä kaikilla hakijoilla ei ole mahdollisuutta, osaamista tai kiinnostusta asioida sähköisesti.

Esitetyt aselupamenettelyn uudistukset nopeuttaisivat lupamenettelyä. Sähköisen asioinnin käyttöön ottamisen lisäksi aseiden esittämisen rajoittaminen ja soveltuvuustestistä luopuminen vähentäisivät henkilökohtaisia asiointeja. Ase esitetään nykyisin hankkimisen yhteydessä ja usein myös rinnakkaislupaprosessin yhteydessä ja joissain tapauksissa myös asepassin hakemisen yhteydessä. Esittämisiä on noin 30 000 vuodessa. Tarkkaa arviota siitä, kuinka paljon aseiden esittäminen vähenisi, on vaikeaa antaa. Kun ampuma-aselain mukaiselta ase-elinkeinonharjoittajalta hankitun aseiden osalta esittäminen olisi poikkeus eikä pääsääntö, voidaan esittämisten kuitenkin arvioida vähentyvän merkittävästi.

Sähköisesti vireille jätetyt hakemukset voitaisiin myös arkistoida sähköisesti, mikä olisi nopeampaa kuin paperiasiakirjojen arkistointi. Paperiasiakirjojen arkistointi vaatii tilaa arkistomateriaalin säilyttämiselle, toisin kuin sähköinen arkistointi.

Aselupa-asioiden käsittelyyn kului vähemmän poliisilaitosten henkilöstön aikaa lupamenettelyn kevenemisen ja henkilökohtaisen asioinnin tarpeen vähenemisen myötä. Ampuma-aseasioihin sitoutuu poliisissa 119 henkilötyövuotta. Virkailijoilla menisi vähemmän työaikaa lupa-asioiden käsittelyyn, kun asetietojärjestelmä saadaan sähköistettyä niin asioinnin kuin arkistoinninkin näkökulmasta. Säästyvä henkilöstöresurssi poliisissa olisi arviolta noin 5 henkilötyövuotta, kun kaikki ehdotetut uudistukset olisivat käytössä.

Nopeutunut ja joustavoitettu lupamenettely voi kannustaa hakemaan enemmän aselupia. Luvan myöntämisen edellytysten säilyessä kuitenkin ennallaan on epätodennäköistä, että pelkästään lupamenettelyn sujuvoittaminen johtaisi lupahakemusten määrän merkittävään kasvuun.

Kotipaikkasidonnaisuudesta luopuminen tarkoittaisi sitä, että aselupaa koskevan hakemuksen voisi jättää vireille millä tahansa poliisilaitoksella. Käytännössä hakija voisi haluta jättää hakemuksen esimerkiksi sen paikkakunnan poliisilaitokselle, jossa hän työskentelee tai jossa hänellä on esimerkiksi kesäasunto. Hakijalla ei kuitenkaan olisi oikeutta valita sitä, mikä poliisilaitos ratkaisisi hänen hakemuksensa, vaan hakemus voitaisiin ohjata esimerkiksi hakemusten ruuhkautumisen takia ratkaistavaksi toiselle poliisilaitokselle. Kotipaikkasidonnaisuudesta luopuminen voi johtaa siihen, että hakemuksia jätettäisiin enemmän esimerkiksi pääkaupunkiseudun poliisilaitoksille, koska kehyskunnista käydään töissä pääkaupunkiseudulla. Toisaalta

mahdollisuus panna hakemus vireille sähköisesti todennäköisesti vähentäisi poliisilaitoksella henkilökohtaisesti vireille jätettyjä hakemuksia.

Soveltuvuustestistä luopuminen säästäisi poliisin resursseja, koska testejä ei tarvitsisi enää järjestää. Ehdotetussa aselupamenettelyssä lupavalvontaa kohdistettaisiin aikaisempaa enemmän riskiryhmiin, mikä sujuvoittaisi ja nopeuttaisi menettelyä tavallisen harrastajan osalta. Aseturvallisuuden voidaan arvioida parantuvan, kun poliisin resurssit ohjautuisivat selkeämmin riskiryhmien valvomiseen.

Se, että asekeräilijän tulisi hakea aselupaa myös keräilysuunnitelman mukaisille ampuma-aseille ja aseiden osille tai tietyin edellytyksin tehdä ilmoitus poliisille hankkimistaan aseiden osista, helpottaisi lupaviranomaisen valvontatehtävän hoitamista ja vähentäisi mahdollisuutta väärinkäytöksiin. Asekeräilijöille annettaisiin siirtymäaika hakea aselupaa niille ampuma-aseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseiden osille, joille ei olisi hallussapitoon oikeuttavaa lupaa tämän lain voimaantullessa sekä ilmoittaa poliisille ne aseiden osat, joiden hallussapito perustuu oikeuteen pitää hallussa vastaavista osista koottua ampuma-asetta.

Tiedostonpito-oikeudesta luopumisen seurauksena asekeräilijöiden tekemien lupahakemusten määrä kasvaisi erityisesti siirtymäajan aikana, mikä kasvattaisi poliisilaitosten työmäärää. Esi-
tetyjen uudistusten johdosta aseiden osia koskevien ilmoitusten määrä ja lupaviranomaisen pyynnöstä tapahtuva aseiden osien esittäminen kasvaisi.

Poliisihallituksen hakemuksesta myöntämään ampuma-aseita koskevaan tiedostonpitoon oikeutettuja keräilijöitä on tällä hetkellä noin 350 ja jokaisella tiedostonpitoon oikeutetulla keräilijällä on hallussaan useita tiedostoon merkittyjä aseita, joille ei ole hallussapitoon oikeuttavaa lupaa. Keräilijöillä olevien aseiden osien osalta on vaikeaa arvioida, kuinka suuria määriä aseiden osia on tällä hetkellä merkittynä tiedostoihin tai kokonaan merkitsemättä, koska keräilijät ovat voineet pitää tiedostoa hankkimis- ja hallussapitoluvan hakemisen sijasta aseiden osista tai jos keräilijällä on ollut oikeus vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseiden hallussapitoon, tiedostoa ei ole tarvinnut pitää tai lupaa hankkia. Asekeräilijöitä on yhteensä noin 1 500.

Esityksessä ehdotetaan, että ampuma-aseissa säädettäisiin luvan peruuttamisen vireilletulosta. Muutos selventäisi sitä, missä tilanteissa luvan peruuttaminen tulisi vireille, jolloin poliisiin tulee tehdä päätös aseiden väliaikaisesta haltuunotosta ja helpottaisi tätä kautta sen hahmottamista, minkä tyyppisissä tilanteissa peruuttaminen on syytä panna vireille.

3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Muutoksilla sujuvoitettaisiin aselupamenettelyä huomattavasti ja toteutettaisiin hallitusohjelman tavoitetta keventää hallinnollista taakkaa. Aselupamenettely olisi muutosten myötä paljon nykyistä joustavampi, koska lupaa voisi tietyissä tilanteissa hakea kokonaan sähköisesti. Tarve asioida henkilökohtaisesti vähenisi merkittävästi myös soveltuvuustestistä luopumisen ja aseiden esittämisen rajoittamisen myötä.

Sähköisen asioinnin käyttöönottoon liittyviä riskejä on arvioitu passimenettelyn muutoksia suunnitellessa ja toteutettaessa. Toistaiseksi ei ole havaittu erityisiä ongelmia tai väärinkäytöksiä, vaan menettelyn luotettavuudesta ja turvallisuudesta on pystytty varmistumaan muun muassa viranomaisten ohjeistamisella, koulutuksella ja mahdollisten häiriötilanteiden jatkuvan seurannan myötä.

Joustavampi ja nopeampi lupamenettely voi kannustaa hakemaan enemmän aselupia. Toisaalta lupahakemusten määrä on laskenut viime vuosina. Ampuma-ase ja metsästysharrastuksen

harrastajamäärät ovat laskeneet muun muassa siitä syystä, että harrastajakunnan vanhentuuksessa uusia harrastajia ei ole tullut lajin pariin samassa määrin. Lupahakemusten määrän kasvaminen johtuisi todennäköisimmin siitä, että henkilöt, joilla on jo entuudestaan hallussapitolupia, hankkisivat lisää aseita. On kuitenkin epätodennäköistä, että pelkästään lupamenettelyjen joustavoittaminen ja sähköistäminen johtaisi lupahakemusten määrän merkittävään kasvuun, koska luvan myöntämisen edellytykset säilyisivät ennallaan ja hankittavan aseiden tulisi soveltaa hyvin käyttötarkoitukseen. Aseluvan saaminen ei ehdotettujen muutosten johdosta olisi nykyistä helpompaa, vaikka menettely olisikin sujuvampaa ja nopeampaa.

Se, että asekeräilijän tulisi hakea aselupaa aseille ja aseiden osille sekä tehdä ilmoitus tietyin edellytyksin hallussapitämistään aseiden osista voi johtaa keräilyharrastuksen vähenemiseen. Toisaalta keräilijöiden on voimassaolevan lainsäädännön mukaan tullut hakea hankkimislupaa keräilysuunnitelmiin kuuluville ampuma-aseille, joten sinänsä aseluvan hakeminen ei olisi aseiden osalta niin suuri muutos. Suurempi muutos koskisi aseiden osia, joiden osalta keräilijät ovat joko voineet pitää tiedostoa tai hakea lupaa ja tietyin edellytyksin olla pitämättä tiedostoa tai hakematta hallussapitoon oikeuttavaa lupaa ja myös tekemättä ilmoitusta poliisille. Aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden ja aseiden osien hankkimisen kustannukset todennäköisesti nousisivat uudistuksen myötä jatkossa niille keräilijöille, jotka ovat pitäneet tiedostoa hallussapitoluvan hakemisen sijasta. Uudistus tarkoittaisi muutostarpeita sisäministeriön asetukseen poliisin suoritteiden maksullisuudesta. Ehdotetulla muutoksella on vaikutuksia rikostorjuntaan, sillä keräilijöiden hallussapitämät aseet ja aseiden osat olisivat muutosten jälkeen aiempaa kattavammin poliisin tiedossa ja valvonnassa.

3.4 Ympäristövaikutukset

Esityksessä ehdotetaan aselupamenettelyn sähköistämistä, uudistuksen myötä myös aselupakortti olisi jatkossa sähköinen, halutessaan luvanhaltija saisi kuitenkin lupakortin edelleen pyynnöstä. Todennäköisesti moni luvanhaltija valitsisi sähköisen luvan lupakortin sijasta, jolloin korttien valmistaminen vähenisi. Valmistettavien korttien määrän pieneneminen vähentäisi korttien valmistamiseen kuluvan energian määrää sekä valmistamisessa käytettävien raaka-aineiden kulutusta. Samalla vanhaksi menneistä korteista syntyvä jäte vähenisi.

Esityksessä ehdotetaan luopumista vaatimuksesta hakea aseiden ja aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavaa lupaa henkilökohtaisesti poliisilaitokselta. Poliisilaitoksella asioiden jätettävän hakemuksen lisäksi aselupaa voisi jatkossa hakea sähköisen asioinnin avulla tai esimerkiksi toimittamalla hakemuksen poliisilaitokselle sähköpostitse tai postitse. Soveltuvuustestistä luovuttaisiin ja aseiden esittämistä rajoitettaisiin koskemaan tiettyjä tilanteita sen sijaan, että jokainen hankittu ase tulee esittää. Ehdotukset merkitsisivät käyntiasioinnin tarpeen vähenemistä poliisilaitoksella, mikä puolestaan vähentäisi liikennettä aselupa-asioissa poliisilaitoksille.

3.5 Yritysvaikutukset

Asealan elinkeinolupia oli Suomessa vuonna 2015 yhteensä 890. Luvanhaltijoista y-tunnuksella toimivia yrityksiä oli yhteensä 468 ja muita elinkeinonharjoittajia yhteensä 16. Asealan kauppalupia oli 397, valmistamiseen myönnettyjä lupia 149 ja korjaamiseen ja muuntamiseen myönnettyjä lupia 168. Ampumaratalupia oli vuonna 2015 yhteensä 13, koulutuslupia 92 ja patruunakauppalupia 71. Asealan elinkeinonharjoittajien keskimääräisistä myyntimääristä ei ole kerätty tilastotietoja. Myyntimäärät ovat poliisin tietojen mukaan kuitenkin melko pieniä, keskimääräisesti korkeintaan muutamia kymmeniä aseita viikossa.

Ase-elinkeinonharjoittajille velvollisuudesta ilmoittaa ampuma-aseiden ja aseiden osien yksilöintitiedot asetietojärjestelmään voi aiheutua kustannuksia, jos ase-elinkeinonharjoittajalla ei ole entuudestaan käytössään tietokonetta ja tarvittavia ohjelmia. Ase-elinkeinonharjoittajalla on kuitenkin voimassaolevan ampuma-aselain mukaan velvollisuus merkitä tiedostoon käytännössä samat tiedot, joista esityksen mukaan tulisi jatkossa tehdä sähköisesti ilmoitus poliisin asetietojärjestelmään.

Ase-elinkeinonharjoittajille tulisi käytännössä lisätyötä ilmoitusvelvollisuudesta sinä aikana, kun sähköinen asiointi poliisin asetietojärjestelmään otetaan käyttöön ja yksilöintitiedot sekä patruunavarastot tulee ensi kertaa ilmoittaa poliisin asetietojärjestelmään. Koska asetietojärjestelmän uudistusta koskeva hanke on kesken, tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida, kuinka paljon aikaa yksittäisen esineen yksilöintitietojen ilmoittamiseen asetietojärjestelmään ehdotetun 25 §:n mukaisesti kului. Tarkoituksena on kuitenkin, että uusi järjestelmä on käyttäjälle mahdollisimman yksinkertainen ja selkeä ja tietojen syöttäminen nopeaa ja sujuvaa. Poliisihallitus selvittää asetietojärjestelmän uudistamisen yhteydessä mahdollisuutta tehdä ase-elinkeinonharjoittajien tiedostoissa olevien tietojen siirtämisen massasiirtoina sähköisesti ennen kuin sähköinen asiointi otetaan käyttöön joulukuussa 2018, jolloin lisätyön määrä ase-elinkeinonharjoittajille saataisiin minimoitua. Tällainen massasiirto voisi olla mahdollista esimerkiksi niin, että ase-elinkeinonharjoittaja toimittaisi sähköisessä muodossa olevan tiedoston poliisille, josta tiedot siirrettäisiin poliisin asetietojärjestelmään.

Sähköisesti tehtävä ilmoitus asetietojärjestelmään ja sähköiset tiedostot käytännössä helpottaisivat erityisesti jälleenmyyjien työtä, koska kun yksilöintitiedot olisi kerran syötetty asetietojärjestelmään, olisi luovutuksesta tehtävä ilmoitus hyvin yksinkertainen, kun tiedot vain siirrettäisiin luovutuksensaajan aseluvulle. Sähköisesti tehtävä ilmoitus poistaisi tarpeen tehdä useaan kertaan samojen yksilöintitietojen merkintää.

Niille yksityisille sekä kunnallisille museoille, jotka ovat pitäneet tiedostoa hankkimistaan aseista, aseiden osista ja tehokkaista ilma-aseista, esitys aiheuttaisi jonkin verran hallinnollisen taakan lisääntymistä, koska museot joutuisivat hakemaan aselupaa näille aseille. Ehdotuksen mukaan aseluvan hakemiselle annettaisiin vuoden siirtymäaika, jonka aikana lupia ennen lainmuutosta hankituille aseille, aseiden osille ja tehokkaille ilma-aseille voisi hakea maksutta. Aseluvan hakeminen olisi niille museoille, jotka ovat aikaisemmin hyödyntäneet tiedostonpito-oikeutta, jatkossa kalliimpaa, koska asekeräilijän hankkimislupa on tiedostoa pitävälle keräilijälle ollut nykyisin edullisempi kuin tavallinen hankkimis- ja hallussapitolupa ja museot ovat tietyin edellytyksin voineet olla myös hakematta hallussapitoon oikeuttavaa lupaa tai tekemättä ampuma-aselain mukaista ilmoitusta hankkimistaan aseiden osista.

Sähköisen lupamenettelyn myötä lupakortin rinnalle tulisi sähköinen lupakortti. Jos yhä useampi luvanhaltija valitsee sähköisen luvan lupakortin sijaan, korttivalmistajalta tilattavien korttien määrä olisi pienempi, mikä vähentäisi korttivalmistajan tilauksista saamia tuloja.

4 Asian valmistelu

4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Sisäministeriö asetti tammikuussa 2011 hankkeen valmistelevaan poliisin lupahallintoa koskevaa strategiaa. Hankkeen tarkoituksena oli laatia kattava poliisin lupahallintostrategia, jossa kuvataan poliisin toimivallassa olevien keskeisten lupa-asioiden kehitys ja merkitys poliisin tehtävien kannalta vuonna 2020. Lisäksi hankkeen tavoitteena oli yhteensovittaa poliisin lupahallinnon henkilöresurssit, hallinnon palveluiden tuottamisen tavat ja edellä mainittujen lupa-asioiden myöntämisen ja lupavalvonnan volyymit. Tässä tarkoituksessa hankkeessa arvioitiin

muun muassa sähköisen asioinnin rooli palvelun tuottamisen tapana sekä muu lupahallinnon kehittäminen esimerkiksi asiakaspalvelu-, henkilöstö-, toimipaikka- ja tietohallintostrategisista näkökulmista. Lupahallintostrategia (Sisäasiainministeriön julkaisuja 7/2012) laadittiin yhdessä Poliisihallituksen kanssa.

Maaliskuussa 2014 Poliisihallitus asetti työryhmän pohtimaan ja kehittämään ampuma-aselupa-asioiden laatua sekä sujuvuutta erityisesti lupa-asioiden kokonaiskäsittelyajan ja asiakasrajapinnassa tapahtuvan prosessin kannalta. Työryhmä katsoi joulukuussa 2014 jättämässään raportissa, että ampuma-aselaki kaipaisi kokonaisuudistusta, mutta vähintään aselupamenettelyn kokonaistarkastelua. Erityisesti työryhmä esitti soveltuvuusselvityksestä luopumista, asiantuntijapalveluiden antamista yksinomaan ajanvarauksella, sähköisen asioinnin mahdollistamista ja asuinpaikkasidonnaisuudesta luopumista.

Poliisihallitus asetti huhtikuussa 2015 työryhmän pohtimaan aselupamenettelyn kehittämistarpeita ja suunnittelemaan tavoitetilan aselupamenettelyyn. Työryhmä toimitti selvityksensä sisäministeriölle toukokuussa 2015. Työryhmä ehdotti sähköisen asian vireilletulon käyttöön ottamista ja sähköistä asiankäsittelyä sekä kotipaikkasidonnaisuudesta, soveltuvuustestistä ja ampuma-aseluvan asekohtaisuudesta luopumista. Työryhmä esitti, että ampuma-aseet vietäisiin rekisteriin jo ennen hallussapitoluvan myöntämistä. Selvityksessä todetaan, että aseturvalisuus ei kuitenkaan saa heiketä uudistusten myötä.

Sisäministeriö järjesti aselupamenettelyjen uudistamista koskevan kuulemistilaisuuden 26 päivänä marraskuuta 2015. Tilaisuudessa esiteltiin suunniteltuja muutosehdotuksia ja kuultiin sidosryhmiä ja keskeisiä asealan järjestöjä. Kuulemistilaisuudessa asealan järjestöjen edustajat kannattivat aselupamenettelyn uudistamista. Osa järjestöistä toivoi, että voisi olla mukana uudistamisessa.

Sisäministeriö asetti hankkeen ampuma-aselupamenettelyn uudistamiseksi 3 päivänä joulukuuta 2015. Hankkeen ohjausryhmänä on toiminut sisäministeriön poliisiosaston johtoryhmä. Tehtävänä oli valmistella ampuma-aselupamenettelyä koskevan lainsäädännön uudistaminen hallituksen esityksen muotoon. Hankkeen aikana tuli selvittää ja tehdä perustellut ehdotukset erityisesti koskien sähköisen asioinnin käyttöön ottamista, käyntiasioinnin vähentämistä, kotipaikkasidonnaisuudesta luopumista, aseiden esittämisen rajoittamista, soveltuvuustestin korvaamista tehostetulla valvonnalla ja ampuma-aselupien peruuttamisen menettelyä.

Hankkeen yhteydessä on kuultu ase-elinkeinonharjoittajia edustavia järjestöjä, aseharrastaja-järjestöjä sekä muita sidosryhmiä. Asejärjestöt kutsuttiin 8 päivänä kesäkuuta 2016 pidettyyn keskustelutilaisuuteen, jossa esiteltiin hankkeessa luonnosteltuja ehdotuksia. Järjestöjen edustajat suhtautuivat esitettyihin muutosehdotuksiin pääosin myönteisesti ja lähinnä asekeräilijöiden tiedostonpitoon liittyvä muutosehdotus herätti kritiikkiä. Osa järjestöjen edustajista toivoi, että kuluneen, käytetyn aseiden voisi vaihtaa samanlaiseen uuteen aseeseen esimerkiksi ilmoitusmenettelyä käyttämällä.

4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Hallituksen esitysluonnos lähetettiin lausuntokierrokselle 30.6.2016, lausuntoa pyydettiin 37 taholta. Lausunnon antoi 32 tahoa, jotka olivat Ampumaharrastusfoorumi, Asealan Elinkeinonharjoittajat ry, Asehistoriallinen yhdistys Arma Polaris ry, Asehistorian Liitto ry, Asekauppiain Liitto ry, eduskunnan apulaisoikeusasiamies, Firearms United Finland, maa- ja metsätalousministeriö, Maanpuolustuskiltojen liitto ry, Maanpuolustuskoulutusyhdistys, Metsähallitus, NRA Kansallinen Kivääriyhdistys ry, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Poliisihallitus, puolustusministeriö, Reserviläisliitto ry, Reserviläisurheiluliitto ry, sosiaa-

HE 266/2016 vp

li- ja terveystieteiden ministeriö, Sotamuseo, Suomen Ampumahiihtoliitto ry, Suomen Ampumaurheiluliitto ry, Suomen Asehistoriallinen Seura ry, Suomen Metsästäjäliitto ry, Suomen museoliitto ry, Suomen Rauhanliitto ry, Suomen Rauhanturvaajaliitto ry, Suomen Reserviupseeriliitto ry, Suomen riistakeskus, Suomen Sadankomitea ry, Tulli ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Rajavartiolaitoksella, terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksella, ulkoministeriöllä, valtioneuvoston oikeuskanslerilla ja ympäristöministeriöllä ei ollut luonnoksista huomautettavaa tai lausuttavaa.

Yleisesti ottaen hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettuja muutoksia pidettiin pääosin kannatettavina ja hyvinä. Kaksivaiheisesta hankkimis- ja hallussapitolupajärjestelmästä aselupamenettelyyn siirtymistä, sähköisen asioinnin käyttöönottamista, kotipaikkasidonnaisuudesta ja soveltuvuustestistä luopumista sekä aseiden esittämisen rajoittamista pidettiin myönteisinä muutoksina voimassaolevan ampuma-aselain mukaiseen menettelyyn.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies katsoi, että esityksen perusteluissa ei ole esitetty, olisiko soveltuvuustestistä mahdollista kehittää ja parantaa sen käytettävyyttä. Suomen Rauhanliitto ry:n ja Suomen Sadankomitea ry:n kantana oli, että soveltuvuustestistä ei tulisi luopua. Esitystä soveltuvuustestistä luopumisesta on tarkennettu siltä osin, miksi testin kehittäminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Useissa asejärjestöjen lausunnoissa esitettiin toive samalla luvalla usean aseiden hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavaan asetilijärjestelmään siirtymisestä. Useat asejärjestöt toivoivat, että otettaisiin käyttöön menettely, jossa vanhan aseiden voisi vaihtaa uuteen aseeseen esimerkiksi kevyellä ilmoitusmenettelyllä, hakematta aselupaa. Esityksen valmistelussa lupamenettelyä, jossa luvan myöntämisen edellytykset tarkistetaan jokaisen hankittavan aseiden osalta, on pidetty toteuttamisvaihtoehdoista parhaimpana.

Esitysluonnos sisältää aseiden esittämisen rajoittamista koskevan ehdotuksen, jonka mukaan myös yksityisten välisellä luovutuksella siirtynyt ampuma-ase, aseiden osa ja tehokas ilma-ase, jos luovuttajan hallussapitoon oikeuttava lupa olisi myönnetty aikaisintaan vuonna 2000, olisi pääsääntöisesti esittämisvelvollisuuden ulkopuolella. Aseiden esittämisen rajoittamista koskevat muutosehdotukset saivat myönteistä palautetta lausuntokierroksella lukuun ottamatta rauhanjärjestöjä, jotka katsoivat, että velvoite aseiden tai sen osien näyttämisestä voidaan nähdä turhana säätelynä, mutta se on kuitenkin yksi tapa valvoa aseluvan noudattamista sekä erityisesti sitä, ettei laillisesti hankittua asetta ole muutettu. Jatkovalmistelussa on katsottu, että aseiden esittämisen rajoittaminen ehdotetulla tavalla vähentää turhaa käyntiasiointia ja kun poliisi voi aina pyytää esittämistä, ei aseturvallisuus vaarannu esittämisvelvollisuuden rajaamisen vuoksi.

Monessa lausunnossa katsottiin, että asekeräilijän aseita ja aseiden osia koskeva tiedostonpito tulisi säilyttää ampuma-aselainsäädännössä. Opetus- ja kulttuuriministeriö esitti harkittavaksi, että museoita koskisi vastaisuudessa ainoastaan ilmoitusvelvollisuus ampuma-aseiden tai sen osien hankkimisesta museon kokoelmaan. Aseidirektiivin muutosta koskevien neuvottelujen edetessä on käytännössä ilmeistä, että asekeräilijät sisällytetään direktiivin soveltamisalaan, jolloin tiedostonpito ei ole enää mahdollista. Mikäli asekeräilijöiden tiedostonpidosta ei luovuta esityksen mukaisesti, on asia jälleen ajankohtainen aseidirektiivin muutosta implementoitaessa. Kansalliselle täytäntöönpanolle annettava aika on Euroopan parlamentin äänestykseen menevässä aseidirektiivin muutosluonnoksessa lyhyt 15 kuukautta, Esityksessä ehdotettu vuoden siirtymäaika asekeräilijöiden aseiden ja aseiden osien lupa- ja ilmoitusasioiden hoitamiseksi ei ole mahdollinen, jos muutos jätetään tehtäväksi direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Muutenkin esityksen mukaisesti tarkoituksena on luopua kaksivaiheisesta hankkimis- ja hallussapitolupamenettelystä ja siirtyä sujuvampaan ja yksinkertaisempaan aselupamenettelyyn.

Jatkovalmistelussa on katsottu, että myös uuteen aselupamenettelyyn siirtyminen puoltaa sitä, ettei tietyille harrastajaryhmälle jätetä ampuma-aselakiin omaa lupamenettelyä.

Poliisihallitus, Suomen Rauhanliitto ry sekä Suomen Sadankomitea ry katsoivat lausunnoissaan, että aseiden hankkimisoikeudelle ehdotettu kahden vuoden määräaika on liian pitkä. Poliisihallitus esitti, että hankkimisoikeus myönnettäisiin pääsääntöisesti vuodeksi, erityisestä syystä hankkimisoikeus voisi olla kahden vuoden mittainen. Erityinen syy voisi olla esimerkiksi aseiden valmistamiseen tai ulkomailta tilaamiseen tarvittava aika taikka hankittavan asemallin poikkeuksellinen harvinaisuus. Esitystä on lausuntokierroksen jälkeen muutettu niin, että pääsääntönä olisi hankkimisoikeuden myöntäminen enintään yhdeksi vuodeksi ja erityisestä syystä enintään kahdeksi vuodeksi.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies katsoi, että on perusteltua, että ampuma-aseluvan peruuttamisharkinnan aloittamiskriteereistä säädetään laissa. Lausunnossa todettiin, että samalla voitaisiin arvioida, onko perusteltua, että väliaikainen haltuunotto olisi aina tehtävä, jos luvan peruuttaminen on pantu vireille. Jos lain soveltamiskäytännön mukaan seuraamuksena näyttäisi olevan varoitus, niin voidaan nähdä perusteluja myös sille, että väliaikainen haltuunotto ei olisi tarpeen. Esityksen valmistelussa on katsottu, että peruuttamisen vireillepaneva viranomaisen ei voi vielä vireillepanovaiheessa tietää, onko seuraamuksena varoitus. Aseturvallisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että väliaikainen haltuunotto tehdään peruuttamisasian vireilletullua.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies katsoi, että tilanteissa, joissa ampuma-aseita on otettu poliisin haltuun kotirauhan piiristä ei-kiireellisissä tapauksissa, on esiintynyt tulkinnanvaraisuutta ja poliisihallinnossa on ollut epäselvää, mihin poliisin toimivalta perustuu. Koska kysymys on perustuslain suojaamaan kotirauhaan puuttumisesta, olisi eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen näkemyksen mukaan perusteltua tarkentaa sääntelyä tältä osin. Lausunnon mukaan tarkennus voitaisiin toteuttaa säätämällä, että poliisilla on oikeus väliaikaisen haltuunoton toteuttamiseksi päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan tai tilaan, johon ei ole yleistä pääsyä. Esitykseen on jatkovalmistelussa otettu mukaan poliisilain muutosta koskeva ehdotus, joka koskee väliaikaista haltuunottoa.

Muutama järjestö esitti lausunnossaan kritiikkiä siitä, että esityksessä oltaisiin laajentamassa luvan peruuttamisen edellytyksiä. Esityksessä ei ole kuitenkaan ehdotettu muutoksia luvan peruuttamisen edellytyksiin, vaan ne säilyisivät ennallaan.

Ase-elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta asetietojärjestelmään koskien osa asejärjestöistä katsoi, että ilmoituksen laiminlyöminen kriminalisoinnin tulisi tulla voimaan vasta aikaisintaan vuoden siirtymäajan kuluttua ilmoitusvelvollisuuden alkamisesta. Ehdotus tarkoittaisi käytännössä sitä, että ase-elinkeinonharjoittajalla ei olisi rikosoikeudellista vastuuta asetietojärjestelmään ilmoittamisestaan tiedoistaan siirtymäajalta, eikä ehdotusta ole toteutettu esityksen jatkovalmistelussa.

Poliisihallitus katsoi, että esityksen jatkovalmistelussa tulisi selvittää, onko ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpitovelvoite enää tarpeellinen, kun tiedot syötetään asetietojärjestelmään. Myös oikeusministeriö katsoi, että esityksen tarkoituksenmukaisuutta on syytä harkita. Oikeusministeriö katsoi myös, että esitysluonnoksen ase-elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta koskeva kriminalisointi ja tiedostonpitoa koskeva kriminalisointi ovat päällekkäisiä. Jatkovalmistelussa on katsottu, että ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpidosta luovuttaisiin ja asetietojärjestelmään ilmoitettavia tietoja on esityksessä muutettu niin, että ne kattavat kaikki ne tiedot, joista on tullut pitää tiedostoa.

Oikeusministeriö katsoi, että elinkeinonharjoittajalla tulisi olla mahdollisuus täyttää aseiden ja aseiden osien yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuus myös esimerkiksi asioimalla poliisin toimipisteessä. Esityksen jatkovalmistelussa on kuitenkin katsottu, että sujuvinta on se, että aseelinkeinonharjoittajat tekevät ilmoitukset sähköisesti. Komission asedirektiivin muutoksella elinkeinonharjoittajille on tulossa velvoite raportoida liiketoimensa ilman tarpeetonta viivästystä lupaviranomaiselle ja viranomaisen tulee varmistaa, että raportointia varten on käytössä elektroninen yhteys.

Oikeusministeriö totesi lausunnossaan, että perustelujen mukaan sähköisen ilmoituksen tekeminen poliisin asetietojärjestelmään tapahtuisi käyttämällä vahvaa sähköistä tunnistautumista. Ministeriö katsoi, että velvollisuudesta vahvan sähköisen tunnistautumistekniikan käyttöön tulee perustuslain 80 § huomioon ottaen säätää lain tasolla ja jatkovalmistelussa tulee tehdä asianmukaisesti selkoa ehdotetun sääntelyn suhteesta vahvasta sähköisestä tunnistautumisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annettuun lakiin. Esitystä on jatkovalmistelussa tarkennettu oikeusministeriön huomioiden johdosta.

Ase-elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta asetietojärjestelmään koskeva ehdotus sisälsi lausuntovaiheessa 30 päivän määräajan, jonka kuluessa ilmoitus tulisi tehdä. Jatkovalmistelussa on katsottu, että aika on tarpeettoman pitkä. Asedirektiivissä elinkeinonharjoittajille on tulossa velvoite raportoida transaktiot viranomaiselle ilman tarpeetonta viivytystä. Jatkovalmistelussa määräaikaa asetietojärjestelmään tehtävälle ilmoitukselle on muutettu niin, että se esityksen mukaan olisi 10 päivän mittainen.

Puolustusministeriö totesi lausunnossaan, että huomioon tulisi ottaa, että ampuma-aselain 25 §:n tarkoittaman sähköisen ilmoitusvelvollisuuden ei tulisi koskea puolustusvoimien aseita, vaikka ne olisi varastoitu edelleen myyntiä varten ase-elinkeinonharjoittajan varastoon. Ampuma-aselakia ei sovelleta puolustusvoimien aseisiin. Ase-elinkeinonharjoittajan tulee kuitenkin siinä vaiheessa, kun puolustusvoimien aseet luovutetaan edelleen, ilmoittaa aseiden yksilöintitiedot poliisin asetietojärjestelmään ja merkitä tiedot luovutuksen yhteydessä aseluvanhaltijan luvalla asetietojärjestelmään.

Metsähallitus totesi, että ampuma-aselain valvontaa koskevaan säädökseen tulisi selventävänä lisätä Metsähallituksen erätarkastajat lain valvontaviranomaisiksi. Nykyisessä viranomaiskentässä erätarkastajat tekevät valtaosan metsästysaseiden valvonnasta. Ehdotus on sisällytetty jatkovalmistelussa esitykseen.

Muutama järjestö esitti, että aseharrastuksen osoittamiseksi tulisi riittää vain vuoden säännöllinen harrastusaika ja asepalvelus tulisi laskea kokonaisuudessaan hyväksi luettavaan aikaan. Rinnakkaislupien ja kaasusumuttimien osalta muutama järjestö ehdotti, että luvat tulisi myöntää kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia harrastuksen jatkumisen osoittamisen tai rinnakkais- tai kaasusumutinlupien keston osalta, vaan ne säilyisivät voimassaolevan lain mukaisina.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoi lausunnossaan, että esitysluonnoksessa on pintapuolisesti arvioitu muutosten vaikutusta elinkeinonharjoittajan toimintaan ja vaikutusarviota tulee syventää. Lausunto on otettu huomioon esityksen yritysvaikutusten arvioinnin osalta.

Lausunnoista on laadittu lausuntoyhteenvedo.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Euroopan komissio on antanut ehdotuksen asedirektiivin muuttamisesta, joka hyväksyttäneen virallisesti keväällä 2017. Esitys sisältää muun muassa aselupamenettelyä koskevia muutosehdotuksia, jotka toteutuessaan aiheuttaisivat ampuma-aselain muutostarpeita. Asedirektiiviä koskeva muutosehdotus ja siitä käytävien neuvottelujen eteneminen on pyritty ottamaan huomioon esitystä valmistellessa.

Esitys ei sisällä ehdotuksia, jotka varsinaisesti riippuisivat asedirektiivin mahdollisesta muutoksesta, mutta direktiiviehdotuksen hyväksyminen voi johtaa lisämuutostarpeisiin aselupamenettelyä koskevaan lainsäädäntöön.

Sisäministeriössä on vireillä 28 päivänä tammikuuta 2016 asetettu hanke poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Hankkeen tehtävänä on valmistella poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain kokonaisuudistus niin, että se vastaa uudistuvaa Euroopan unionin tietosuojalainsäädäntöä. Uudistuksessa otetaan huomioon eduskunnan voimassa olevaa lainsäädäntöä koskevat rakenteelliset ja sisällölliset huomautukset, mukaan lukien poliisin rekisterien valvonnan kehittäminen. Myös toimintaympäristön muutoksista johtuvat keskeiset rikostorjunnan tarpeet sekä perus- ja ihmisoikeuksien asettamat vaatimukset huomioidaan. Hankkeessa valmisteltava hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2017 ja muutokset tulisivat voimaan kesällä vuonna 2018. Poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus on otettu huomioon esityksessä ja ehdotetut muutokset ovat sopusoinnussa henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten uudistamisen sekä EU:n tietosuoja-asetuksen kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1.1 Ampuma-aselaki

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 2 momentissa säädetään kaasusumuttimia ja tehokkaita ilma-aseita koskevista soveltamisalan poikkeuksista. Momenttia muutettaisiin niin, että viittaukset kumottaviksi ehdotettaviin pykäliin poistettaisiin ja momenttiin lisättäisiin kaasusumuttimien osalta viittaukset uudistettuihin lupamenettelyä koskeviin pykäliin.

12 §. *Ampuma-aseen ja aseiden osan muuntaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan ampuma-aseen muuntamisella tarkoitetaan toimenpidettä, jonka seurauksena aseiden tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muuttuvat taikka muusta aseesta kuin taskuaseesta tulee taskuase. Pykälän 2 momentti koskee aseiden osan muuntamista. Aseiden osan muuntamisella tarkoitetaan sellaista aseiden osalle tehtyä toimenpidettä, jonka seurauksena ampuma-ase muuttuu 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos kyseinen osa kiinnitetään aseeseen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka koskisi aseiden tilapäistä muuntamista. Aseiden tilapäisellä muuntamisella tarkoitetaan sellaista toimenpidettä, jossa aseiden tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muuttuvat tilapäisesti, kun siihen vaihdetaan piippu tai sulkulaite tai molemmat. Muutoksella selvennettäisiin nykyistä tilannetta, jossa aseiden tilapäistä muuntamista ei ole määritelty ampuma-aseina.

18 §. *Luvanvaraisuus.* Pykälää muutettaisiin niin, että sen 1 momentin 2 kohtaa, jonka mukaan ampuma-aselain mukaan luvanvaraista on ampuma-aseiden, ja aseiden osien korjaaminen

ja muuntaminen tarkennettaisiin niin, että luvanvaraista ei olisi yksityishenkilön aseiden tilapäisen muuntamisen aseiden osan hallussapitoluvan nojalla hallussa pidetyistä aseiden osista.

Suomessa on metsästäjillä ja urheiluampujilla hallussa tuhansia ampuma-aseita jotka on suunniteltu siten, että piippua tai sulkulaitetta vaihtamalla aseiden kaliiperi tai tyyppi voidaan muuttaa. Suurimmat kotimaiset asevalmistajat ovat jo 80-luvulta alkaen tuottaneet tällaisia ampuma-aseita, joita on myös luvitettu yksityishenkilöille tiedostaen, että aseita tullaan käytännössä muokkaamaan tilapäisesti tilanteiden edellyttämällä tavalla. Vaikka kaliiperin ja asetyypin muuttaminen periaatteessa edellyttäisi nykyisellään erillistä lupaa joka kerta, ei tähän ole poliisilaitostenkaan puolesta puututtu ja tällaisille aseiden ja aseiden osien yhdistelmille on tietoisesti myönnetty lupia, vaikka suunniteltu tilapäinen muuntaminen on ollut jo hakemusta käsiteltäessä tiedossa.

Lisäksi tällaisten aseiden valmistus on ollut voimakkaassa kasvussa esimerkiksi Ruotsissa ja muualla Euroopassa, jossa paikallinen lainsäädäntö on rajoittanut henkilöiltä hallussa pidettävien ampuma-aseiden määrää. Myös Suomessa tällaisten aseiden tarjonta on ollut kohtuullisen suurta jo vuosien ajan ja todennäköisesti lisääntymässä tulevaisuudessa. Uudistettu ampumaselaki, joka on tiukentanut säilytysvaatimuksia säilytettävien ampuma-aseiden määrän suhteen, saattaa lisätä tällaisten ampuma-aseiden kysyntää.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi tulee tilapäistä muuntamista voida kuitenkin suorittaa vain sellaista aseiden osaa käyttämällä, johon henkilöllä on lupa. Luvan myöntäjä voi tällöin jo lupaharkinnan aikana arvioida hakijan esittämän käyttötarpeen, mahdollisesti muunnetun aseiden soveltuvuuden käyttötarkoitukseen sekä muut lupaharkinnassa kyseeseen tulevat seikat.

Huomionarvoista on vielä se, että tässä pykälässä tarkoitettujen muuntamisen tulee olla tosiasiasa tilapäistä. Esimerkiksi tilanteessa, jossa hakija luopuu alkuperäisen luvan mukaisen aseiden osista siten, että hallussa olevista aseiden osista ei enää saa koottua kokonaista luvan mukaista ampumasetta, ei kyseessä enää ole tilapäinen muuntaminen.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan Poliisihallitus päättäisi lupa-asiakirjojen kaavan. Vastaava säädös koskien lupa-asiakirjojen kaavaa sisältyy myös passilain (671/2006) 38 §:n 3 momenttiin ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (1085/2015) 111 §:n 2 momenttiin. Myös tammikuussa 2017 voimaan tulevassa henkilökorttilain (663/2016) 35 §:ssä säädetään, että Poliisihallitus päättää henkilökortin mallista ja muista sen valmistamiseen liittyvistä seikoista. Lisäyksellä määriteltäisiin, että toimivalta päättää lupa-asiakirjan kaavasta olisi selkeästi Poliisihallituksella, eikä esimerkiksi jollain muulla viranomaisella.

19 §. Poikkeukset luvanvaraisuudesta. Pykälän 1 momentin 3 kohta, joka koskee ampuma-aseiden hallussapitoa sekä aseiden osien hankkimista ja hallussapitoa, jos hankkija tai hallussapitäjä on säädettyä tiedostoa pitävä asekeräilijä, ehdotetaan kumottavaksi. Asekeräilijän mahdollisuudesta pitää tiedostoa hallussapitoon oikeuttavan luvan hakemisen sijaan luovutettiin, joten myöskään poikkeusta luvanvaraisuuteen ei enää jatkossa olisi. Asekeräilijän tulisi hakea aselupaa myös keräilysuunnitelmaansa kuuluville ampuma-aseille ja aseiden osille tai tietyissä tapauksissa ilmoittaa poliisille hankkimastaan aseiden osista. Asekeräilijän tiedostonpito-oikeudesta luopuminen helpottaisi lupavalvontaa. Asedirektiivin vireillä oleva muutosehdotus sisältää ehdotuksen, jonka mukaan asekeräilijät lisättäisiin direktiivin soveltamisalaan.

25 §. Ilmoitus asetietojärjestelmään. Pykälää muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin tiedostonpitoon liittyvät velvoitteet. Niiden sijaan pykälässä säädetäisiin jatkossa aseelinkeinonharjoittajan velvollisuudesta ilmoittaa hallussaan olevan ampuma-aseen ja aseiden

osan yksilöintitiedot sähköistä asiointia käyttäen poliisin asetietojärjestelmään. Ilmoitusvelvollisuus koskisi ase-elinkeinonharjoittajan hallussa olevia ampuma-aseita ja aseiden osia, jotka ase-elinkeinonharjoittaja olisi tuonut, siirtänyt, valmistanut, muuntanut tai hankkinut. Ilmoitusvelvollisuus koskisi toisen ase-elinkeinonharjoittajan luovuttamia aseita ja aseiden osia sekä tehokkaita ilma-aseita ja kaasusumuttimia. Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös ase-elinkeinonharjoittajan hallussa olevia patruunavarastoja. Pykälän otsikko muutettaisiin sisältöä vastaavaksi.

Yksilöiviä tietoja olisivat ampuma-aseen tyyppi, toimintatapa ja kaliiperi, aseessa oleva valmistus- tai täydennysmerkintä sekä tiedossa oleva tehtaan merkki, malli tai mallinumero sekä sarja- tai tunnistenumero ja aseiden osien lukumäärä, laji, piipun tai putken kaliiperi, aseiden osassa oleva valmistus- tai täydennysmerkintä sekä tiedossa oleva tehtaan merkki, malli tai mallinumero ja sarjanumero. Tehokkaiden ilma-aseiden osalta ilmoitettaisiin piipun pienin sisähalkaisija sekä tiedossa oleva tehtaan merkki, malli tai mallinumero sekä sarja- tai tunnistenumero. Kaasusumuttimista ilmoitettaisiin kaasusumuttimien lukumäärä, laji ja pituus.

Tarkempia säännöksiä ilmoitettavista yksilöintitiedoista annettaisiin ampuma-aseasetuksella. Kyseessä olisivat käytännössä samat tiedot, joista ase-elinkeinonharjoittaja on velvollinen pitämään tiedostoa. Ase-elinkeinonharjoittajan korjaamien tai säilyttämien ampuma-aseiden, aseiden osien, tehokkaiden ilma-aseiden ja kaasusumuttimien osalta ilmoitusvelvollisuus koskisi niitä esineitä, jotka olisivat ase-elinkeinonharjoittajan korjattavana tai säilytettävänä. Ilmoitus tulisi tehdä 10 päivän kuluessa siitä, kun esine on siirtynyt ase-elinkeinonharjoittajan hallintaan. Ilmoituksen tekeminen poliisin asetietojärjestelmään tapahtuisi käyttämällä sähköistä asiointia. Sähköinen ilmoitusmenettely edellyttäisi vahvaa sähköistä tunnistautumista, josta säädettäisiin ampuma-aselain 119 a §:ssä. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä lisäämällä siihen yksilöintitietojen ilmoittaminen asetietojärjestelmään.

Yksilöintitietojen ilmoittamisvelvollisuuden rinnalla ei ole enää tarpeen säilyttää velvollisuutta pitää tiedostoa. Patruunoiden osalta ehdotetaan, että uudessa 89 a §:ssä säädettäisiin kaupan harjoittamiseen ja valmistamiseen oikeutetulle ase-elinkeinonharjoittajalle velvoite ilmoittaa patruunoiden luovutukset poliisin asetietojärjestelmään aselupatietojen yhteyteen.

Ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen ja aseiden osan yksilöintitiedot tulisi ilmoittaa poliisin asetietojärjestelmään sekä maahan tuotavien, siirrettävien että Suomessa valmistettavien sekä muunnettavien esineiden osalta. Muutosehdotus parantaisi aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden, kaasusumuttimien ja aseiden osien elinkaaren ja sijaintitietojen valvontaa ja olisi edellytys sille, että uusien aseiden hankkimiseen ja siinä tapahtuvaan tiedonvaihtoon ase-elinkeinonharjoittajan ja lupaviranomaisen välillä voidaan ottaa mukaan sähköinen asiointi.

27 §. Aseenkäsittelylupa. Pykälän 3 momentissa viitataan soveltavuustestin suorittamiseen. Koska testin suorittamisesta luovuttaisiin, momentista poistettaisiin viittaus testiin.

42 §. Aselupa. Ampuma-aselain 42 §:ssä säädettäisiin aseluvasta. Aselupa olisi ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseiden osan hallussapitoon oikeuttava lupa, johon voidaan liittää oikeus aseiden hankkimiseen tai valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten. Pykälän nimike muutettaisiin vastaamaan pykälän sisältöä. Aselupa korvaisi ampuma-aselain mukaiset hankkimis- ja hallussapitoluvan sekä yksityisen valmistamisluvan.

Aseluvan antaisi ja peruuttaisi poliisilaitos. Lupaviranomaisen osalta luovuttaisiin kotipaikkasidonnaisuudesta. Aseluvan erityisen vaarallisen ampuma-aseen ja sen osan hankkimiseen

tai valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten antaisi ja peruuttaisi kuitenkin edelleen Poliisihallitus.

Lupahakemus toimitettaisiin poliisilaitokselle ja hakemus voitaisiin panna vireille sähköisesti. Sähköinen hakumenettely edellyttäisi vahvaa sähköistä tunnistautumista, josta säädettäisiin ampuma-aselain 119 a §:ssä. Sähköisen lupamenettelyn rinnalla säilyisi mahdollisuus jättää lupahakemus poliisilaitokselle. Hakijan tai yhteisön tai säätiön asevastaavan tulisi kuitenkin lupaviranomaisen pyynnöstä saapua henkilökohtaisesti poliisilaitokselle. Henkilökohtainen asiointi olisi tarpeellista esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa hakija haastateltaisiin. Ensimmäistä lupaa hakeva haastateltaisiin, samoin hakijat, jotka palaavat aseharrastuksen pariin harrastuksessa olleen tauon jälkeen. Haastatteluun voitaisiin kutsua esimerkiksi myös niissä tilanteissa, joissa poliisin rekistereissä olevien tietojen perusteella tai muilta viranomaisilta saatujen tietojen perusteella siihen näyttäisi olevan tarvetta. Haastattelu ei pääsääntöisesti olisi tarpeen niissä tilanteissa, joissa hakijalla on jo entuudestaan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava, voimassaoleva lupa ja hakemus koskisi samaa käyttötarkoitusta varten annettavaa ase-lupaa.

Erityisestä syystä hakemuksen voisi jättää myös Suomen ulkomaan edustustoon. Käytännössä saattaa esiintyä tapauksia, joissa luvan hakija on hankkinut aseensa ulkomailla ja hän tarvitsee hankkimiseen oikeuttavan luvan saadakseen aseensa siirretyksi tai tuoduksi Suomeen. Hakemuksen jättäminen Suomen ulkomaan edustustoon on mahdollista myös voimassaolevan ampuma-aselain mukaan.

42 a §. Hankkimisoikeus ja yksityinen valmistamisoikeus. Lakiin lisättäisiin uusi 42 a §, joka koskisi hankkimisoikeutta ja yksityistä valmistamisoikeutta. Oikeus ampuma-aseen tai aseensa osan hankkimiseen (hankkimisoikeus) taikka valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten (yksityinen valmistamisoikeus) annettaisiin pääsääntöisesti enintään vuoden ajalle. Erityisestä syystä lupa annettaisiin enintään kahden vuoden ajalle. Voimassaolevan ampuma-aselain 46 §:n mukaan hankkimislupa annetaan enintään kuudeksi kuukaudeksi, mutta asekeräilijälle lupa annetaan enintään vuodeksi. Enintään kuuden kuukauden hankkimislupaa pidetään liian lyhyenä aikana, erityisesti niiden aseiden osalta, jotka valmistetaan tilauksesta. Pääsääntöisesti enintään vuodeksi ja erityisestä syystä enintään kahden vuoden ajaksi myönnettävä hankkimisoikeus mahdollistaisi riittävän pitkän ajan käyttötarkoitukseen sopivan aseensa etsimiselle ja tilaamiselle. Yksityisesti valmistettavaa tai muunnettavaa ampuma-asetta tai aseensa osaa varten voidaan joutua hankkimaan aseensa osia, joiden valmistaminen ja toimitaminen kestävät pitkään. Hankkimisoikeuden ja yksityisen valmistamisoikeuden antaminen enintään yhden vuoden ajaksi olisi pääsääntö. Enintään kahden vuoden ajaksi hankkimisoikeus tai yksityinen valmistamisoikeus annettaisiin erityisestä syystä, kuten aseensa valmistamiseen tai ulkomailla tilaamiseen tarvittavan ajan vuoksi taikka hankittavan asemallisen poikkeuksellisen harvinaisuuden vuoksi.

Aselupa raukeaisi, jos ampuma-asetta tai aseensa osaa ei olisi hankittu hankkimisoikeuden voimassaollessa taikka valmistettu tai muunnettu yksityisen valmistamisoikeuden voimassaollessa. Mikäli ampuma-asetta tai aseensa osaa ei hankita, valmisteta tai muunnetta aseluvan voimassaollessa, ei aseluvulle enää voida katsoa olevan tarvetta. Sen, joka ei olisi saamansa hankkimisoikeuden nojalla hankkinut tai yksityisen valmistamisoikeuden nojalla valmistanut tai muuntanut ampuma-asetta tai aseensa osaa, tulisi 30 päivän kuluessa luvan voimassaoloajan päättymisestä toimittaa lupatodistus poliisilaitokselle, jos lupa ei ole sähköinen. Sähköisten lupatodistusten osalta luovuttaminen ei olisi tarpeen.

42 b §. Päätös, luvan voimassaolo ja lupaehdot. Lakiin lisättäisiin uusi 42 a §, joka koskisi aselupapäätöstä, luvan voimassaoloa ja lupaehtoja. Kun aselupa myönnettäisiin hakemuksen

mukaisesti, hakijalle ei annettaisi erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta, vaan aselupa-asiakirja olisi päätös asiassa. Mikäli lupaviranomainen asettaisi aselupaan ehtoja, tulisi asiasta antaa päätös ja liittää siihen valitusosoitus.

Aselupa annettaisiin toistaiseksi, jollei sitä erityisestä syystä olisi annettava määräajaksi. Ampuma-aselain 53 §:n mukaiset perusteet myöntää lupa määräajaksi, kuten ensimmäinen aselupa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista, ampumaurheilua ja -harrastusta taikka näytöstä, kuvausta tai muuta vastaavaa esitystä varten enintään viiden vuoden määräajaksi, säilyisivät ennallaan. Sellaista työtä varten, jossa ampuma-ase on välttämätön, lupa annettaisiin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan ja lupa olisi voimassa vain niin kauan kuin luvansaaaja toimii kyseisessä työtehtävässä. Aselupa 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, luvanhaltijan huollettavana olevan henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten annettaisiin määräajaksi, joka päättyisi viimeistään nuorimman rinnakkaisluvanhaltijan täyttäessä 19 vuotta.

Voimassaolevan ampuma-aselain mukaisesti lupaviranomainen voisi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ei saa ampua. Aselupaan, joka on annettu 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, luvanhaltijan huollettavana olevan henkilön haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten, olisi lupaviranomaisen asetettava ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella.

42 c §. *Aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittaminen poliisille.* Ampuma-aseen ja aseiden osien esittämisestä poliisilaitokselle tarkastettavaksi pääosin luovutettaisiin niiden aseiden osalta, jotka on ainakin kerran esitetty poliisille. Kotimaassa toimivalta ase-elinkeinonharjoittajalta hankittujen ampuma-aseiden ja aseiden osien osalta esittäminen korvattaisiin pääosin aseiden ja aseiden osien yksilöintitietojen ilmoittamisella poliisiin asetietojärjestelmään. Aselupaa tulisi täydentää ampuma-aseen tai aseiden osien yksilöintitiedoilla. Luvan täydentäminen aseiden tai aseiden osien yksilöintitiedoilla tapahtuisi ase-elinkeinonharjoittajan toimesta käyttäen sähköistä asiointia, jos ase tai aseiden osa hankittaisiin ampuma-aselain 20 §:n mukaiselta ase-elinkeinonharjoittajalta. Ase-elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi yksilöintitiedot luovutuksen yhteydessä sähköisen asioinnin avulla poliisiin asetietojärjestelmään käyttäen vahvaa tunnistautumista, eli esimerkiksi pankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta. Ase-elinkeinonharjoittajien hallussa olevat aseiden, aseiden osien ja tehokkaiden ilma-aseiden tiedot olisivat merkittyinä poliisiin asetietojärjestelmään ja niiden luovutuksesta tehtävällä sähköisellä ilmoituksella yksilöintitiedot siirtyisivät luovutuksensaajan aselupaan.

Ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseiden osa, joiden hallussapitoon oikeuttava lupa on myönnetty vuoden 1998 jälkeen, on jo pääsääntöisesti kertaalleen esitetty poliisilaitoksella tarkastettavaksi ja kirjattu poliisiin asetietojärjestelmään. Suomessa toimintaa harjoittava ase-elinkeinonharjoittaja toimii Suomessa lupaviranomaisen valvonnassa. Poliisiin on vähintään kerran vuodessa tarkastettava alueellaan toimivien ase-elinkeinonharjoittajien pitämät tiedostot sekä kirjanpito, varastot ja säilytystilat. Siksi olisi perusteltua suhtautua eri tavalla Suomessa toimivalta ase-elinkeinonharjoittajalta hankittuihin aseisiin ja aseiden osiin kuin yksityisten välisissä luovutuksissa siirtyneisiin tai ulkomailta hankittuihin. Koska ampuma-aselain 20 §:n mukaisen ase-elinkeinonharjoittajan aseet, tehokkaat ilma-aseet ja aseiden osat olisivat jo poliisiin asetietojärjestelmässä, kyseessä olisi lähinnä teknisluonteinen ilmoitus omistajan vaihtumisesta.

Muulta kuin ampuma-aselain 20 §:n mukaiselta asealan elinkeinonharjoittajalta hankitun ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseiden osan tai yksityisesti valmistetun tai muunnetun ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseiden osan yksilöintitiedot ilmoittaisi esineen hank-

kinut, valmistanut tai muuntanut aseluvan haltija asetietojärjestelmään sähköistä asiointia käyttäen tai poliisilaitoksella asioiden 30 päivän kuluessa hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta.

Lupaviranomainen tarkistaisi sähköistä asiointia käyttämällä tehdyn yksilöintitietoja koskevan ilmoituksen. Ampuma-aseasetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä yksilöintitietojen ilmoittamisesta.

42 d §. *Aseen ja sen osan sekä lupatodistuksen esittäminen poliisille.* Muulta kuin ampuma-aselain 20 §:n mukaiselta asealan elinkeinonharjoittajalta hankittu ampuma-ase, aseensa tai tehokas ilma-ase tulisi esittää poliisilaitoksella 30 päivän kuluessa esineen hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta, jos sen luovuttajan hallussapitolupa on myönnetty ennen vuotta 2000. Samoin tulisi esittää ulkomailta hankittu tai yksityisesti valmistettu tai muunnettu ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseensa osa.

Lupaviranomainen voisi aina pyytää ampuma-aseensa ja aseensa osan esittämistä. Ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseensa osa olisi esitettävä pyynnöstä poliisille tarkastettavaksi.

Ennen vuotta 1998 myönnetyllä hallussapitoluvalla olevat ampuma-aseet eivät välttämättä ole kirjattuna poliisin asetietojärjestelmään, tai niitä koskevat tiedot voivat olla puutteellisia tai virheellisiä, joten esimerkiksi näiden aseiden osalta on tarpeellista tarkastaa ne poliisilla. Esittäminen voisi olla tarpeen myös esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa ilmoitettu ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseensa osa ei näyttäisi olevan aseluvan mukainen. Aselupaa koskeva todistus olisi myös pyynnöstä esitettävä ja luovutettava poliisille. Mikäli ilmoitettu ja esitetty ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseensa osa ei vastaisi myönnettyä aselupaa, voisi tämä johtaa ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti aseluvan peruuttamiseen lupaehtojen rikkomisen vuoksi.

43 §. *Hyväksyttävät käyttötarkoitukset.* Pykälään muutettaisiin hankkimisluvan tilalle termi aselupa, koska ampuma-aseensa ja aseensa osan hankkimisoikeus sisältyisi jatkossa aselupaan ja sen 8 kohtaan tehtäisiin tekninen sanamuotoa koskeva muutos, jolla parannettaisiin kohdan luettavuutta. Muuten pykälän sisältö säilyisi ennallaan ja aselupa ampuma-aseensa ja aseensa osan hankkimista varten voitaisiin myöntää samoihin hyväksyttäviin käyttötarkoituksiin kuin hankkimislupa on myönnetty.

44 §. *Hankittavaa ampuma-asetta ja aseensa osaa koskevat edellytykset.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että hankkimisluvan sijaan pykälässä käytettäisiin termiä aselupa, perustelujen osalta viitataan 43 §:n perusteluihin. Pykälän sisältö säilyisi muuten ennallaan.

45 §. *Aseluvan saajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle.* Pykälää muutettaisiin muuttamalla pykälän otsikkoon ja 1 momentin tekstiin hankkimisluvan tilalle aselupa. Perustelut ovat samat kuin 43 §:n osalta. Pykälän 1 momentin mukaan asevelvollisen on esitettävä selvitys suoritetusta varusmies- tai siviilipalveluksesta. Jos palvelusta ei ole suoritettu, asevelvollisen on esitettävä määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen. Poliisin asetietojärjestelmän uudistamisen johdosta asevelvollisuuteen liittyvät tiedot on mahdollista saada puolustusvoimien järjestelmästä sähköisesti. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että tiedot tulisi jatkossa esittää pyynnöstä ja pääsääntönä olisi, että lupaviranomainen saisi tiedot suoraan toiselta viranomaiselta. Muutoin pykälän sisältö säilyisi ennallaan.

45 a §. *Aseluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisöille ja säätiölle.* Pykälää muutettaisiin muuttamalla pykälän otsikkoon ja 1 ja 2 momenttiin hankkimisluvan tilalle aselupa samoin perusteluin kuin 43 §:ssä on esitetty. Pykälä säilyisi muuten sisällöltään ennallaan.

45 b §. *Yhteisön ja säätiön asevastaava.* Pykälän 2 momentissa viitataan soveltuvuustestin suorittamiseen asevastaavaksi hyväksymistä koskevan hakemuksen käsittelyn edellytyksenä. Koska soveltuvuustestistä luovuttaisiin, tulisi 45 b §:n 2 momentista poistaa viittaus soveltuvuustestiin.

45 c §. *Soveltuvuustesti.* Soveltuvuustestiä koskeva pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Soveltuvuustestistä ei ole saatu sitä hyötyä, mitä sen lisäämisellä ampuma-aselupamenettelyyn aikaan tavoiteltiin, vaan soveltuvuustestiin lupamenettelyssä kuluvan ajan koetaan vievän turhaan poliisin resursseja. Soveltuvuustestin tuloksella ei käytännössä ole ollut merkitystä lupahakemuksen menestymisen kannalta, vaan päätökset ovat perustuneet muuta kautta, kuten poliisiasian tietojärjestelmän avulla saatujen tietojen kautta esiin tulleisiin seikkoihin. Soveltuvuustestistä luovuttaisiin ja hakijan soveltuvuuden arviointia kehitettäisiin kohdistamalla hakemuksen tekniseen käsittelyyn ja soveltuvuustestin tekemiseen kohdistuneet poliisin resurssit hakemuksen entistä yksilöllisempään käsittelyyn. Haastattelun kysymyksiä kehitettäisiin ja haastattelijoiden osaamista ja ammattitaitoa parannettaisiin kouluttamalla Poliisilla jo olevan tiedon hyödyntämistä tehostettaisiin lupaharkinnassa muun muassa tietojärjestelmien automaattista tiedonvaihtoa kehittämällä.

Poliisilla jo olevan tiedon tehokkaampi hyödyntäminen antaisi aikaisempaa tarkemman kuvan hakijan soveltuvuudesta. Lupamenettelyssä ja lupavalvonnassa korostettaisiin tehostetun viranomaisvalvonnan merkitystä, kuten viranomaistietojen päivittäistä seurantaa ja rekisterien ristiinajoja poliisilaitoksilla. Myös muilta viranomaisilta, kuten sotilasviranomaisilta ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ilmoitusten kautta saatavilla tiedoilla on merkitystä aselupamenettelyn ja lupavalvonnan kannalta, kun arvioidaan henkilön soveltuvuutta ampuma-aseen hankkimiseen ja hallussapitoon.

46 §. *Hankkimisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot.* Pykälä kumottaisiin, koska aseluvan voimassaoloajasta ja lupaehdoista ehdotetaan säädettäväksi uudessa 42 a §:ssä.

47 §. *Hankkimislupa ulkomailla asuvalle.* Ampuma-aselain 47 §:n mukaan lupaviranomaisena ulkomailla asuvan henkilön ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimisen osalta toimii hakijan kotipaikan tai esineiden hankkimispaikan poliisilaitos. Pykälää sovelletaan myös tehokkaiisiin ilma-aseisiin. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että lupaviranomaisena toimisi Poliisihallitus, koska Poliisihallituksella on paras asiantuntemus käsitellä ulkomailla asuvan henkilön aselupa-asiat, joita tulee vireille melko harvoin. Ulkomailla asuvan henkilön hankkimislupahakemuksia ei ole ollut määrällisesti paljon, vuonna 2015 lupia myönnettiin yhteensä 162.

50 §. *Yksityinen valmistamislupa.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska yksityistä valmistamista ja muuntamista koskeva lupamenettely sisältyisi jatkossa aselupaa koskevaan 42 §:ään.

51 §. *Yksityisen valmistamisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot.* Pykälä kumottaisiin, perustelujen osalta viitataan 50 §:n perusteluihin.

53 §. *Hallussapitoluvan voimassaoloaika ja lupaehdot.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska aseluvan voimassaoloajasta ja lupaehdoista säädettäisiin jatkossa lain 42 a §:ssä.

54 §. Rinnakkaislupa. Ampuma-aseen tai aseiden osan rinnakkaislupaa koskevaan 54 §:ään muutettaisiin hallussapitoluvan tilalle sana aselupa, perustelujen osalta viitataan 43 §:n perusteluihin sekä poistettaisiin viittaus soveltuvuustestiä koskevaan 45 c §:ään, joka kumottaisiin. Muutoin rinnakkaisluvan myöntämistä koskeva menettely säilyisi ennallaan.

55 §. Rinnakkaisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot. Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin hallussapitoluvan tilalle termi aselupa. Muuten pykälä säilyisi voimassaolevan lain mukaisena.

55 a §. Kaasusumutinlupa. Pykälässä viitataan lupamenettelyn osalta 42 §:n 2 ja 3 momentteihin. Kaasusumutinlupaa koskevan hakemuksen voisi jättää vireille kuten aselupahakemuksen sähköisesti vahvaa tunnistautumista käyttäen, sähköisen lupamenettelyn rinnalla säilyisi mahdollisuus asioida poliisilaitoksella. Pykälää muutettaisiin niin, että kaasusumutinluvan myöntäjänä voisi toimia muukin poliisilaitos kuin hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos. Kotipaikkasidonnaisuudesta luopumisella saataisiin lupaprosessiin joustavuutta.

59 a §. Tiedosto asekeräilijän ampuma-aseista. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Jatkossa asekeräilijää koskisi ampuma-aselain 42 §:n mukainen velvollisuus hakea aselupaa myös keräilysuunnitelmansa mukaisille ampuma-aseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseiden osille ja ilmoittaa hankkimisensa, valmistamisensa tai muuntamisensa ampuma-aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden ja aseiden osien tiedot asetietojärjestelmään.

Asekeräilijöille annettaisiin vuoden siirtymäaika hakea aselupaa niille ampuma-aseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseiden osille, joille ei olisi hallussapitoon oikeuttavaa lupaa tämän lain voimaantullessa. Tiedostonpito-oikeudesta luopumisella saatettaisiin asekeräilijöiden aseet ja aseiden osat paremmin lupaviranomaisen valvonnan piiriin väärinkäytösten ehkäisemiseksi. Viireillä olevan asedirektiivin muutosehdotuksen mukaan asekeräilijöihin sovellettaisiin jatkossa asedirektiiviä.

Ampuma-aselain 19 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti asekeräilijällä olisi oikeus sellaisen aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon, joita vastaavista aseiden osista koottuun ampuma-aseeseen hänellä olisi hallussapito-oikeus. Ampuma-aselain 70 §:n mukaisesti asekeräilijän tulee tehdä ilmoitus näistä aseiden osista ja esittää aseiden osat poliisille.

60 §. Tiedosto asekeräilijän osista. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, asekeräilijän tulisi hakea myös aseiden osille aselupaa tai tiettyjen edellytysten täytyessä ilmoittaa aseiden osat poliisille. Ampuma-aselain 19 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti asekeräilijällä olisi jatkossakin oikeus sellaisen aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon, joita vastaavista aseiden osista koottuun ampuma-aseeseen hänellä olisi hallussapito-oikeus. Ampuma-aselain 70 §:n mukaisesti asekeräilijän tulisi kuitenkin tehdä ilmoitus näistä aseiden osista ja esittää aseet poliisille.

Lainmuutoksen voimaantullessa hallussa olevien ampuma-aseiden osien osalta keräilijän tulisi joko hakea aselupaa tai jos oikeus aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon on perustunut siihen, että keräilijällä on ollut oikeus vastaavista aseiden osista koottuun ampuma-aseen hallussapitoon, aseiden osista tulee tehdä ampuma-aselain 70 §:n mukainen ilmoitus poliisille ja aseiden osat tulee esittää tarkastettavaksi.

Perustelujen osalta viitataan 59 a §:n perusteluihin.

61 §. Patruunoiden hankkiminen ja hallussapito. Voimassaolevassa pykälässä mainitaan, että hankkimislupa, yksityinen valmistamislupa, hallussapitolupa ja rinnakkaislupa oikeuttavat hankkimaan ja pitämään hallussa patruunoita. Pykälää muutettaisiin niin, että jatkossa rinnakkaisluvan lisäksi aselupa oikeuttaisi hankkimaan ja pitämään hallussa patruunoita.

Lisäksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että Euroopan ampuma-asepassin haltija tai Norjan, Ruotsin, Islannin tai Tanskan viranomaisen ampuma-aseen hallussapitoon antaman luvan haltija on oikeutettu Suomessa oleskellessaan hankkimaan ja pitämään hallussa sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampuma-aseessa.

62 §. *Ampumatarvikelupa.* Ampumatarvikelupaa koskevaa pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että luvan patruunoiden ja erityisten vaarallisten ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon voisi antaa ja peruuttaa myös muu poliisilaitos kuin hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos. Kotipaikkasidonnaisuuden poistamisella ampumatarvikeluvan myöntämiseen saataisiin joustavuutta. Lupamenettelyssä sovellettaisiin aselupaa koskevan 42 §:n 2 ja 3 momenttia.

65 §. *Suostumus.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että sen 2 momenttiin lisättäisiin aselupa hankkimisluvan ja yksityisen valmistamisluvan tilalle.. Kotipaikkasidonnaisuudesta luovuttaisiin, joten pykälästä poistettaisiin maininta siitä, että suostumuksen myöntää henkilön kotikunnan poliisilaitos. Suostumus annettaisiin pykälän 3 momentin mukaisesti pykälän 2 momentissa tarkoitettujen lupien voimassaoloajaksi, mutta enintään kahdeksi vuodeksi nykyisen yhden vuoden sijaan, koska aseiden hankkimisoikeus tai yksityinen valmistamisoikeus annettaisiin enintään kahdeksi vuodeksi.

66 §. *Lupien ja suostumusten raukeaminen.* Pykälän 2 ja 3 momentteja ehdotetaan muutettavaksi niin, että niihin lisättäisiin viittaus aselupaan hallussapitoluvan, hankkimisluvan ja yksityiseen valmistamisluvan tilalle.

66 a §. *Luvan peruuttamisen vireilletulo.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 66 a § koskien luvan peruuttamisen vireille tulemistä. Ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen tulisi pykälän mukaan vireille, jos ampuma-aselain 67 §:n 1 momentin mukaisesti luvan haltija sitä pyytää, huoltajat peruuttavat ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon oikeuttavan luvan antamista koskevan suostumuksen tai hallussapitoluvan haltija tai valtio peruuttaa 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen.

Ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen tulisi pykälän mukaan myös vireille, jos on perusteltua syytä epäillä, että ampuma-aselain 67 §:n mukaiset luvan peruuttamisen edellytykset täyttyisivät. Luvan peruuttaminen tulisi vireille, jos esimerkiksi valvonnassa tulisi esille tietoja, jotka antaisivat perustellun syyn epäillä, että ampuma-aselain 67 §:n mukaiset luvan peruuttamista koskevat edellytykset täyttyisivät. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi se, että luvan haltijan epäillään syyllistyneen väkivaltarikokseen, metsästysrikokseen, rattijuopumukseen tai muuhun sellaiseen rikokseen, josta voidaan tuomita vankeusrangaistukseen, kuten talousrikokseen tai liikennerikokseen. Myös toistuva rikoksiin syyllistyminen tai toistuvat päihtymyksestä johtuvat kiinniotot johtaisivat luvan peruuttamisen vireilletuloon.

Aseturvallisuuden huomioiden vireilletulon kynnyks ei voi olla korkea. Riittävää olisi, että jonkin konkreettisen tosiseikan perusteella on syytä epäillä, että luvan peruuttamiselle on ampuma-aselain mukaiset edellytykset.

Luvan peruuttamisen vireillepanossa sovelletaan soveltuvin osin poliisilain (872/2011), esitutkintalain (805/2011) ja hallintolain (434/2003) säännöksiä.

Ampuma-aselain poliisitutkintaa koskevan 98 §:n mukaisesti ampuma-aselain nojalla annetun luvan peruuttamista koskevassa tutkinnassa noudatetaan, mitä poliisilain 6 luvussa säädetään.

Poliisilain 6 luku sisältää poliisitutkinnassa tutkittavia asioita ja sovellettavia säännöksiä, henkilön asemaa poliisitutkinnassa, velvollisuutta saapua poliisitutkintaan ja poliisitutkinnan turvaamista koskevat säännökset. Poliisilain 6 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan poliisitutkinta toimitetaan noudattaen tutkinnan laadun edellyttämällä tavalla soveltuvin osin esitutkintalain säännöksiä. Esitutkintalain 3 luku sisältää esitutkinnan toimittamisen yleiset säännökset. Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Hallintolaki sisältää muun muassa hallintoasian vireilletuloa ja asian käsittelyä viranomaisessa koskevat säännökset, joita sovelletaan myös ampuma-aselain mukaisessa luvan peruuttamisen vireillepanossa.

67 §. *Lupien peruuttaminen.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaan sekä sen 2 momenttiin muutettaisiin hallussapitoluvan tilalle aselupa, koska uudessa lupamenettelyssä hallussapitoluvan tilalle tulisi aselupa. Lain 67 § säilyisi muuten ennallaan.

70 §. *Aseen osan ja tehokkaan ilma-aseen hankinnasta ilmoittaminen ja esittäminen poliisille tehtävä ilmoitus ja esineiden esittäminen.* Aseen osasta ja tehokkaasta ilma-aseesta tehtävä ilmoitus olisi ehdotuksen mukaan mahdollista tehdä myös muulle poliisilaitokselle kuin henkilön kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitokselle. Ilmoituksen voisi jatkossa tehdä myös sähköisen asioinnin avulla asetietojärjestelmään. Aseen osa ja tehokas ilma-ase olisi esitettävä pyynnöstä, tällä hetkellä esittämisvelvollisuus koskee kaikkia aseiden osia ja tehokkaita ilma-aseita. Pykälän otsikkoa muutettaisiin selkeämmäksi. Muuten pykälä säilyisi sisällöltään ennallaan.

73 §. *Siirto Suomeen hallussapitoon annettujen lupien nojalla ja siirto ja tuonti Suomeen Pohjoismaissa hallussapitoon annettujen lupien nojalla.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että hankkimislupa, yksityisen valmistamislupa, hallussapitolupa, rinnakkaislupa tai kaasusumutinlupa eivät enää oikeuttaisi tuomaan Suomeen yksityistä tarkoitusta varten luvassa mainittua ampuma-asetta tai aseiden osaa sekä luvassa mainitussa aseessa käytettäväksi soveltuvia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita. Myöskään ampumatarvikelupa ei oikeuttaisi tuomaan Suomeen luvassa mainittuja patruunoita ja ammuksia. Ehdotettu muutos tarkoittaisi sitä, että muun kuin ase-elinkeinonharjoittajan tuodessa ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammuksien tulisi tuojalla olla ampuma-aselain 78 §:n mukainen yksityinen tuontilupa. Pykälän nykyinen sanamuoto on osoittautunut käytännössä tulkinnanvaraiseksi, sillä on epäselvää, tarkoitetaanko ilmaisulla "luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseiden osan" nimenomaan luvassa mainittua yksilöityä esinettä tai ylipäänsä mitä tahansa esinettä, joka täyttää luvan määritelmän tai on luvassa mainitun esineen luvanvarainen osa. On siis tulkinnanvaraista, saako hankkimisluvalla tuoda ulkomailta hankitun aseiden maahan. Samoin on tulkinnanvaraista, saako ampuma-aseiden hallussapitoluvalla tuoda maahan sellaisen aseiden osan, jonka hankkiminen on ampuma-aselain 19 §:n 2 kohdan mukaan ilmoituksenvaraista. Kummassakin tapauksessa on syntynyt valvonnallisia ongelmia. Erinäisten ampuma-aseiden kansainvälistä kauppaa koskevien sopimusten mukaan vientiluvan antamisen edellytyksenä on voimassaolevan tuontiluvan esittäminen. Tästä johtuen ampuma-aseiden tai aseiden osien ulkomailta hankkivan yksityisen luvanhaltijan on käytännössä pitänyt hankkia yksityinen tuontilupa ja käännettävä se. Nykyisen monisivuisen hankkimisluvan kääntäminen on käytännössä kalliimpaa kuin yksityisen tuontiluvan hankkiminen ja sen kääntäminen. Virallisen käännöksen hankkiminen sähköisestä luvasta ei liene mahdollista. Muutos poistaisi tulkinnanvaraisuutta ja tehostaisi valvontaa.

Pykälää muutettaisiin niin, että hankkimisoikeuden, yksityisen valmistamisoikeuden ja hallussapitoluvan sijaan aselupa oikeuttaisi siirtämään yksityistä tarkoitusta varten luvassa mainitun ampuma-aseiden ja aseiden osien sekä luvassa mainitussa aseessa käytettäväksi soveltuvia muita

kuin erityisen vaarallisia patruunoita Suomeen. Ampumatarvikelupa oikeuttaisi siirtämään Suomeen luvassa mainitut patruunat ja ammuksset. Koska siirto vaatii lisäksi asedirektiivin mukaisen, esineiden lähtövaltion antaman siirtoluvan ja Suomesta annetun ennakkosuostumuksen, ei tarvetta muutoksen tekemiselle siirtojen osalta ole.

Pykälän nykyinen 3 momentti, jonka mukaan Norjassa, Ruotsissa, Islannissa tai Tanskassa ampuma-aseen tai aseosen hallussapitoon annettu lupa oikeuttaa tietyin edellytyksin siirtämään ja tuomaan Suomeen luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseosen sekä tarpeellisen määrän luvassa mainitussa aseessa käytettäviksi soveltuvia patruunoita sekä pitämään niitä hallussa enintään kolme kuukautta siitä, kun ne on siirretty tai tuotu Suomeen, säilyisi ennallaan. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi niin, että se vastaisi muutetun pykälän sisältöä.

74 §. Euroopan ampuma-asepassi. Pykälää muutettaisiin niin, että sen 1 ja 2 momentista poistettaisiin viittaukset kotipaikkasidonnaisuuteen niin, että Euroopan ampuma-asepassia voisi hakea muultakin kuin kotipaikan tai kotikunnan poliisilaitokselta. Lisäksi pykälän 1 ja 2 momenttiin lisättäisiin aselupa hallussapitoluvan tilalle. Muuten pykälä säilyisi sisällöltään ennallaan.

79 §. Yksityisen tuontiluvan lupaehdot ja voimassaoloaika. Yksityinen tuontilupa edellytettäisiin aina kun muussa kuin kaupallisessa tarkoituksessa tuodaan ampuma-ase, aseosa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia Euroopan unionin ulkopuolelta. Silloin kun olisi kyseessä uuden ampuma-aseen tilaaminen ulkomailta, voi aseosen tilaamiseen kulua pitkä aika. Tältä osin viitataan aselupaan sisältyvää hankkimisoikeutta koskeviin perusteluihin. Koska tuontiin oikeuttava lupa voidaan joutua esittämään lähtövaltiossa jo tilausta tehtäessä, ehdotetaan luvan voimassaoloaikaa pidennettäväksi aseluvan hankkimisoikeuden voimassaoloaikaa vastaavasti. Yksityinen tuontilupa voidaan myöntää myös henkilölle, jolla ei ole ampuma-aseen, aseosen osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon oikeuttavaa lupaa. Esimerkiksi ulkomainen metsästäjä tai urheiluampuja voi tulla Suomeen harrastusmatkalle ampuma-aseidensa kanssa. Tällaisissa tapauksissa lupaviranomainen voi oikeuttaa luvan haltijan pitämään luvassa mainittuja esineitä hallussaan enintään kolmen kuukauden ajan, jolloin lupa toimii myös väliaikaisena hallussapitolupana. Hallussapito-oikeus ei jatkaisi luvan voimassaoloaikaa vaan se sisältyisi luvan yleiseen voimassaoloaikaan.

83 a §. Tullin ilmoittamisvelvollisuus. Pykälää muutettaisiin niin, että hankkimisluvan ja yksityisen valmistamisluvan sijaan pykälässä mainittaisiin olisi aselupa. Samalla pykälään ja sen otsikkoon ehdotetaan päivitettäväksi tullilaitoksen tilalle nimi Tulli. Laki tullilaitoksesta (228/1991) on kumottu 1.1.2013 lailla Tullin hallinnosta (960/2012).

85 §. Pysyvään luovuttamiseen oikeutetut. Pykälän 2 momentissa viitataan hallussapitolupaan, jonka tilalla käytettäisiin termiä aselupa. Muuten pykälä säilyisi ennallaan.

89 §. Luovutusilmoitus. Pykälän mukaan sen, joka luovuttaa pysyvästi toiselle ampuma-aseen tai aseosen osan, on tehtävä 30 päivän kuluessa luovuttamisesta asiasta ilmoitus ampuma-aseen tai aseosen osan hankkimiseen oikeuttaneen luvan antaneelle tai muulle poliisilaitokselle. Pykälää sovelletaan myös tehokkaiisiin ilma-aseisiin. Äänenvaimentimen luovutuksesta on ilmoitettava vain, jos luovutuksensaajan oikeus hankkia äänenvaimennin perustui äänenvaimentimelle annettuun hankkimislupaan tai jos luovuttajan hallussapito-oikeus perustuu äänenvaimentimelle annettuun hallussapito- tai rinnakkaislupaan. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että viittaukset hankkimis- ja hallussapitolupaan muutetaan viittauksiksi aselupaan. Luovutusilmoituksen voisi tehdä sähköistä asiointia ja vahvaa tunnistautumista käyttämällä sitten, kun poliisin asetietojärjestelmän uudistus sen mahdollistaa joulukuusta 2018 lähtien.

Pykälän mukaan luovutusilmoitusta ei tarvitse tehdä ase-elinkeinonharjoittajien välisistä luovutuksista. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että luovuttamisilmoitus tulisi jatkossa tehdä myös ase-elinkeinonharjoittajien välisistä luovutuksista 10 päivän kuluessa luovuttamisesta. Luovutusilmoituksen tekeminen myös asealan elinkeinonharjoittajien välisistä luovutuksista toisi nämä luovutukset kattavasti lupaviranomaisen tietoon ja parantaisi yhdessä 25 §:ään ehdotetun ase-alan elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuuden kanssa poliisilla olevia tietoja ampuma-aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden ja aseiden osien sijainnista. Ilmoitus ase-elinkeinonharjoittajien välisistä luovutuksista tehtäisiin asetietojärjestelmään sähköistä asiointia käyttäen ja vahvasti tunnistautuen.

89 a §. *Ilmoitus patruunoiden luovuttamisesta.* Ampuma-aselakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 89 a §, jossa säädettäisiin kaupan harjoittamiseen tai valmistamiseen oikeutetun ase-elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta ilmoittaa luovutetuista patruunoista luovutuksen yhteydessä poliisin asetietojärjestelmään. Tiedot ilmoitettaisiin asetietojärjestelmään aselupatietojen yhteyteen sähköistä asiointia ja vahvaa tunnistautumista käyttämällä. Luvanhaltija voisi tällöin itse tarkastaa patruunaostojaan koskevien merkintöjen oikeellisuuden. Ase-elinkeinonharjoittajien patruunavarastojen ja patruunoiden luovutusten sisällyttäminen asetietojärjestelmään mahdollistaisi osaltaan valmistamista ja kauppaa harjoittavien ase-elinkeinonharjoittajien tiedostonpitovelvollisuudesta luopumisen. Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös EU-asepassin haltijalle tai pohjoismaisen aseluvan haltijalle luovutettuja patruunoita, joita koskeville tiedoille luodaan asetietojärjestelmään oma paikkansa.

90 §. *Aselupaa koskevan todistuksen esittämisen- ja luovuttamisvelvollisuus.* Pykälän otsikkoon ja tekstiin lisättäisiin hallussapitoluvan tilalle termi aselupa. Kotipaikkasidonnaisuudesta luovuttaisiin, eli aselupaa koskeva lupatodistus voitaisiin jatkossa luovuttaa muullekin, kuin luvanhaltijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitokselle. Lisäksi pykälää tarkennettaisiin niin, että lupatodistuksen luovuttamisvelvollisuus koskisi jatkossa lupia, jotka eivät ole sähköisiä.

93 §. *Väliaikaisen haltuunoton vaikutus luvan voimassaoloon.* Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi niin, että hallussapitoluvan tilalla käytettäisiin termiä aselupa, muuten momentti säilyisi ennallaan.

103 §. *Ampuma-aserikkomus.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 a kohta, jonka mukaan ampuma-aserikkomukseen syyllistyisi, jos ampuma-aselain 42 c §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyn vastaisesti laiminlöisi velvollisuuden ilmoittaa poliisin asetietojärjestelmään ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseiden osien yksilöintitiedot luovutuksen yhteydessä.

Pykälän 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että hallussapitoluvan hakemisen laiminlyömisestä sijaan kohdan mukaan ampuma-aserikkomuksesta olisi tuomittava sakkoon jos ampuma-aselain vastaisesti tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö ampuma-aseen, aseiden osien tai tehokkaan ilma-aseiden tietojen ilmoittamisen 42 c §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti 30 päivän kuluessa ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseiden tai aseiden osien hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta taikka 42 d §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää poliisille ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseiden osa 30 päivän kuluessa ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseiden tai aseiden osien hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta taikka 42 d §:n 2 momentissa säädetyn aseiden esittämisvelvollisuuden.

Pykälän 4 kohta, joka koskee asekeräilijän tiedostonpitovelvollisuuden laiminlyömistä, kumottaisiin, koska tiedostonpitoa koskevat 59 a § ja 69 § kumottaisiin.

Pykälän 5 kohdassa viitataan hallussapitolupaa koskevaan 52 §:ään, jota ehdotetaan kumottavaksi. Kyseessä oleva viittaus ehdotetaan muutettavaksi koskemaan 42 d §:n 2 momenttia, jo-

ka koskee velvollisuutta pyynnöstä esittää ja luovuttaa aselupaa koskeva lupatodistus poliisille.

113 §. *Poliisin velvollisuus tiedostojen pitämiseen.* Pykälän 2 momenttiin on jäänyt viittaus lailla 764/2003 kumottuun 3 momenttiin tiedostossa olevien tietojen poistamisen osalta. Hallituksen esityksessä 93/2002 vp todetaan ampuma-aselain 113 §:n muuttamisen osalta, että myös aselupatietojen säilyttämisaikaa koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäviksi yhtenäisyyden vuoksi yleiseen poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevaan lakiin. Viittaus kumottuun pykälän 3 momenttiin ehdotetaan poistettavaksi virheellisenä ja tietojen poistamiseen sovellettaisiin poliisin henkilötietojen käsittelystä annettua lakia 761/2003.

115 §. *Lain noudattamisen valvonta.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä mainittaisiin myös Metsähallituksen erävalvontaa suorittavat erätarkastajat, jotka valvoisivat lain noudattamista omalla toimialallaan. Metsähallituksen erätarkastajia koskee laki Metsähallituksen erävalvonnasta (1157/2005), joka sisältää säännökset muun muassa henkilöllisyyden selvittämisestä, kiinniottamisesta, turvallisuustarkastuksesta ja haltuunotosta. Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain 2 §:ssä ampuma-aseita koskevien säännösten noudattamisen valvontaa on säädetty Metsähallituksen erävalvojien tehtäväksi. Muutoksen selventäisi Metsähallituksen erävalvojien asemaa ampuma-aselain noudattamisen valvontaviranomaisia omalla toimialallaan. Nykyisessä viranomaiskentässä erätarkastajat tekevät valtaosan metsästyksensä valvonnasta.

116 §. *Ase-elinkeinonharjoittajien ja asekeräilijöiden valvonta.* Pykälän 1 momentissa säädetään ase-elinkeinonharjoittajien säilytystilojen turvallisuuden varmistamisesta ja poliisin oikeudesta tarkistaa ase-elinkeinonharjoittajan tiedosto. Momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus ase-elinkeinonharjoittajan tiedostoon, koska ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpito-velvollisuudesta luovuttaisiin esityksen mukaisesti ja voimassaolevan lain mukaan tiedostoon merkittävät tiedot ilmoitettaisiin jatkossa poliisin asetietojärjestelmään. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus, jonka mukaan poliisi voi tarvittaessa tarkastaa asekeräilijän 59 a §:n 1 momentin ja 60 §:n 1 momentin nojalla pitämän tiedoston, koska esityksen mukaan asekeräilijän tiedostonpito-oikeudesta luovuttaisiin ja kyseessä olevat pykälät kumottaisiin. Muuten momentti säilyisi sisällöltään ennallaan.

117 §. *Asiakirjojen ja aseiden esittäminen.* Pykälän mukaan tässä laissa tai asevientiasetuksessa tarkoitettu lupatodistus ja Euroopan ampuma-asepassi sekä lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat ja erityisen vaaralliset ammukset on pyynnöstä esitettävä poliisille, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaiselle sekä Metsähallituksen hallinnassa olevalla valtion maalla erävalvontaa suorittavalle Metsähallituksen virkamiehelle, jolle on myönnetty poliisilain 493/1995 8 §:n, sellaisena kuin se on laissa 498/2009, mukaiset erityiset poliisivaltuudet. Poliisilaki 493/1995 on kumottu lailla 872/2011. Sen erityisiä poliisivaltuuksia koskeva 8 § ja sen nojalla annetut myös virkamiehiä koskevat valtuudet jäivät kuitenkin voimaan siirtymäajaksi, ja ne kumoutuvat 1.1.2017. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistetaan erätarkastajien osalta viittaus erityisiin poliisivaltuuksiin. Metsähallituksen hallinnassa olevalla valtion maalla erävalvontaa suorittavalle Metsähallituksen virkamiehelle tulisi edelleen esittää pyynnöstä pykälässä yksilöidyt lupatodistukset ja Euroopan ampuma-asepassi sekä ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat ja erityisen vaaralliset ammukset.

119 a §. *Sähköinen asiointi.* Ampuma-aselakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 119 a §, koskien sähköistä asiointia. Lain 25 §:ssä, 42 §:n 2 momentissa, 42 c §:n 1 momentissa, 70 §:n 2 momentissa, 89 §:n 1 momentissa sekä 89 a §:ssä. Pykälässä säädettäisiin, että sähköinen asiointi

HE 266/2016 vp

edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua tunnistusvälinettä.

Vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa säädetään vahvasta sähköisestä tunnistamisesta. Suomessa vahva sähköinen tunnistaminen tarkoittaa sellaisia tunnistuspalveluita, joista säädetään tunnistuslaissa ja joista on tehty Viestintävirastolle ilmoitus palvelun tarjoamisesta ja jotka on rekisteröity Viestintäviraston tunnistuspalvelun tarjoajien rekisteriin. Väestörekisterikeskuksen lisäksi vahvoja sähköisiä tunnistuspalveluita tuottavat tällä hetkellä myös pankit ja mobiilioperaattorit.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan pääosin mahdollisimman pian.

Lain voimaantullessa ennen lain voimaantuloa myönnettyt, voimassaolevat ampuma-aseen ja aseosien hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavat luvat pysyisivät voimassa sen aikaa, joksi ne on myönnetty. Jos tällaiseen lupaan haettaisiin kaksoiskappaletta, olisi annettava kaksoiskappale kuitenkin jatkossa aselupa.

Koska hallussapitoluvat ovat pääosin voimassa toistaiseksi, olisi hallussapitolupia voimassa vielä pitkään ehdotetun lainmuutoksen voimaantulon jälkeen. Aikaisemman lain nojalla myönnettyjä hankkimislupia olisi voimassa joko enintään kuuden kuukauden ajan tai asekeräilijöiden osalta enintään vuoden ajan lain voimaantulon jälkeen. Yksityinen valmistamislupa myönnetään enintään vuodeksi, joten yksityisiä valmistamislupia olisi voimassa enintään vuoden ajan lainmuutoksen voimaantulon jälkeen. Hankkimisluvan ja yksityisen valmistamisluvan nojalla hankittu, valmistettu tai muunnettu ase, tehokas ilma-ase ja aseos tulisi ehdotetun lain voimaantulon jälkeen esittää poliisille 30 päivän kuluessa hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta ja yksilöintitiedot tulisi samalla ilmoittaa poliisille. Hallussapitoluvan sijaan esineeseen myönnettäisiin aselupa.

Ase-elinkeinonharjoittajan yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuutta koskeva 25 §, 42 c §:n 1 momentin 1 kohta, 89 a § ja 103 §:n 2 a kohta tulisivat voimaan vasta 1 päivänä joulukuuta 2018. Lain 42 §:n 2 momentissa, 42 c §:n 1 momentin 2 kohdassa, 70 §:n 2 momentissa ja 89 §:n 1 momentissa sähköisestä asioinnista säädettyä sekä 116 §:n 1 momentin muutosta sovellettaisiin vasta 1 päivästä joulukuuta 2018. Ennen 89 §:n 1 momentissa tarkoitettujen sähköisen ilmoitusmenettelyn soveltamisen alkamista momentissa tarkoitettujen luovutusilmoitukset tehdään asioimalla poliisilaitoksella. Mitä lain 45 §:n 1 momentissa säädetään asevelvollisen velvollisuudesta pyydettyessä esittää selvitys suoritetusta varusmies- tai siviilipalveluksesta tai, jos palvelusta ei ole suoritettu, määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen, sovelletaan 1 päivästä joulukuuta 2018. Ennen soveltamisen alkamista asevelvollisen on esitettävä selvitys aselupaa haettaessa.

Edellä mainitut ehdotetut uudistukset ovat sidottuja poliisin asetietojärjestelmän uudistamista koskevaan hankkeeseen, jossa toteutetaan sähköisen asiointin käyttöönotto asetietojärjestelmässä. Sähköisen asiointin mahdollistavan version tulisi hankkeen aikataulun mukaan valmistua vuoden 2018 marraskuussa, minkä vuoksi sähköistä asiointia vaativien säädösten soveltamiseen tulee olla siirtymäaika. Myös aseosien esittämisen rajoittamista koskeva muutosehdotus tulisi voimaan 1 päivästä joulukuuta 2018, koska ehdotus on käytännössä sidottu sähköiseen asiointiin. Ehdotetussa ampuma-aselain 103 §:n 2 a kohdassa viitataan ase-elinkeinonharjoittajan toimesta tapahtuvaan ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseosien yksilöintitietojen ilmoittamiseen luovutuksen yhteydessä. Kyseessä olevan kohdan ase-

elinkeinonharjoittajia koskevaa osaa sovellettaisiin vasta 1 päivästä joulukuuta 2018, koska tätä ennen yksilöintitietojen ilmoittaminen tapahtuisi kaikkien luovutusten osalta luvanhaltijan toimesta poliisilaitoksella asioiden aseiden esittämisen yhteydessä.

Ennen ase-elinkeinonharjoittajien ilmoitusvelvollisuutta koskevan 25 §:n muutoksen voimaantuloa ase-elinkeinonharjoittajien tulisi noudattaa lailla 124/2011 säädetyn 25 §:n mukaista tiedostonpitovelvoitetta.

Ehdotuksen mukaan asekeräilijöiden tiedostonpito-oikeudesta luovuttaisiin. Keräilijöiden tulisi hakea aselupaa niille hallussaan oleville ampuma-aseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseiden osille, joille ei ole voimassaolevaa hallussapitolupaa sekä tehtävä ilmoitus hallussaan olevien aseiden osien tiedoista ja esittää aseet poliisille, jos hallussapito on perustunut siihen, että asekeräilijällä on oikeus vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseen hallussapitoon. Keräilijöille annettaisiin vuoden mittainen siirtymäaika aseluvan hakemiselle ja tietojen ilmoittamiselle. Vuoden siirtymäajan antamisella varmistettaisiin se, että keräilijöillä olisi riittävän pitkä aika hakea aselupaa. Riittävän pitkä siirtymäaika tarkoittaisi myös sitä, että poliisilaitokset eivät ruuhkautuisi käsitellessään keräilijöiden hakemuksia.

Ehdotetun lainmuutoksen voimaantullessa vanhat hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavat luvat jäisivät voimaan siksi ajaksi, joksi ne on myönnetty ja tiettyjen säännösten osalta ne rinnastettaisiin aselupaan. Mitä ampuma-aselain 61 ja 73 §:ssä säädetään aseluvasta, koskisi myös ennen ehdotetun lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hankkimislupaa, yksityistä valmistamislupaa ja hallussapitolupaa. Mitä ampuma-aselain 65 §:n 2 momentissa, 66 §:n 3 momentissa ja 83 a §:ssä säädetään aseluvasta, koskisi myös ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hankkimislupaa ja yksityistä valmistamislupaa. Mitä ampuma-aselain 54 §:n, 66 §:n 2 momentissa, 67 §:n, 74 §:n 1 ja 2 momentissa, 85 §:n 2 momentissa, 90 §:ssä ja 93 §:n 2 momentissa säädetäisiin aseluvasta, koskisi myös ennen ehdotetun lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hallussapitolupaa.

1.2 Rikoslaki

41 luku Aserikoksista

1 §. *Ampuma-aserikos.* Ampuma-aselain 25 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että ase-elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen tai aseiden osien yksilöintitiedot sähköistä asiointia käyttäen poliisin asetietojärjestelmään 10 päivän kuluessa siitä, kun esine on tullut ase-elinkeinonharjoittajan haltuun. Velvollisuus koskisi myös korjattavina tai säilytettävänä olevia ampuma-aseita, tehokkaita ilma-aseita, kaasusumuttimia ja aseiden osia. Lisäksi poliisin asetietojärjestelmään tulisi ilmoittaa tiedot patruunavarastoista.

Rikoslain 41 luvun ampuma-aserikoksia koskevan 1 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan joka ampuma-aselain vastaisesti kokonaan tai osittain laiminlyö ase-elinkeinonharjoittajalle ampuma-aselain 25 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen, on tuomittava ampuma-aserikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Edellä mainittua kohtaa muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin viittaus tiedoston pitämisen laiminlyöntiin, koska ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpitovelvollisuus korvattaisiin esityksen mukaan velvollisuudella ilmoittaa ampuma-aseen, aseiden osien, kaasusumuttimen tai tehokkaan ilma-aseiden yksilöintitiedot ja patruunavarastot poliisin asetietojärjestelmään. Kohtaan ehdotetaan lisättäväksi viittaus uudistettavaksi ehdotettuun ampuma-aselain 25 §:ään, joka koskisi ase-elinkeinonharjoittajan ilmoitusta asetietojärjestelmään. Ampuma-aserikokseen syyllistyisi, jos kokonaan tai osittain laiminlöisi ase-elinkeinonharjoittajalle 25 §:ssä tai sen nojalla säädetyn

velvollisuuden ilmoittaa ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen tai aseosen osan yksilöintitiedot sekä patruunavarastot asetietojärjestelmään. Laiminlyöntiin syyllistyisi, jos jättäisi joko kokonaan tai osittain tekemättä yksilöintitietoja tai patruunoita koskevan ilmoituksen sille ampuma-aselaisissa säädettyssä määräajassa. Yksilöintitietojen ja patruunavarastoja koskevia tietoja koskevasta ilmoituksesta annetaan tarkempia säännöksiä ampuma-aseasetuksessa, joten myös rikoslaissa viitattaisiin ampuma-aselain 25 §:ssä tai sen nojalla säädettyyn velvollisuuteen. Yksilöintitietojen ja patruunavarastojen ilmoittamisen laiminlyönti on syytä kriminalisoida, jotta ilmoitusvelvollisuutta noudatettaisiin.

Laki tulisi voimaan yhdessä ampuma-aselain ilmoitusta asetietojärjestelmään koskevan 25 §:n kanssa joulukuussa 2018.

1.3 Poliisilaki

2 luku Yleiset toimivaltuudet

6 §. *Sisäänpääsy ja etsintä vaara- ja vahinkotilanteissa.* Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi niin, että momenttiin lisättäisiin uusi 4 kohta koskien sitä, että poliisilla on oikeus ampuma-aselain mukaisen väliaikaisen haltuunoton toteuttamiseksi päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan tai tilaan, johon ei ole yleistä pääsyä. Poliisilla olisi oikeus päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan tai tilaan, johon ei ole yleistä pääsyä, jos on perusteltu syy olettaa, että ampuma-asetta, aseosa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin, taikka jos niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille.

Ampuma-aselain 97 §:ssä todetaan, että oikeudesta päästä kotirauhan suojaamaan paikkaan ampuma-aseen, aseosen, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten haltuun ottamiseksi epäillyn rikoksen johdosta taikka varallisen teon tai tapahtuman estämiseksi säädetään pakkokeinolaissa ja poliisilaissa. Poliisilla on epäillyn rikoksen perusteella pakkokeinolaissa (806/2011) tarkemmin säädetty oikeus kotietsintään ja takavarikkoa koskevien säännösten perusteella oikeus takavarikoida esimerkiksi aseita. Poliisilain (872/2011) vaaratilannetta koskeva 2 luvun 6 § koskee kuitenkin vain välittömästi uhkaavaa tai tapahtumassa olevaa tekoa. Ampuma-aselain haltuunottoa koskeva 91 § ja väliaikaista haltuunottoa koskeva 92 § koskevat kuitenkin myös muuta kuin välittömästi uhkaavaa tai tapahtumassa olevaa aseiden väärinkäyttöepäilyä. Lisäksi on otettava huomioon luvan peruuttamiseen liittyvät haltuunotot. Koska kysymyksessä on perustuslain suojaamaan kotirauhaan puuttuminen, on perusteltua tarkentaa sääntelyä tältä osin.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ampuma-aselain muuttamisen johdosta ampuma-aseasetuksen lupamenettelyä koskevia säännöksiä tulee muuttaa. Asekeräilijän tiedostonpidosta annetaan tarkempia säännöksiä ampuma-aseasetuksessa ja kyseessä olevat pykälät tulisi kumota, jos tiedostonpito-oikeutta ei esityksen mukaisesti enää ole. Myös soveltuvuustestiä koskevat säännökset tulisi kumota ampuma-asetuksesta soveltuvuustestiä koskevan ampuma-aselain säännöksen kumoamisen johdosta.

Esityksessä ehdotetaan, että tiedostonpitovelvollisuuden sijaan ase-elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi aseiden ja aseosien osan yksilöintitiedot poliisin asetietojärjestelmään sähköisesti. Ampuma-aseasetuksen ase-elinkeinonharjoittajan tiedostonpitovelvollisuutta koskevat pykälät tulisi muuttaa. Ampuma-aseasetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä koskien ase-

elinkeinonharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta ampuma-aseen ja aseosien osan yksilöintitiedoista poliisin asetietojärjestelmään. Ampuma-aseasetuksella olisi tarpeen antaa tarkempia säännöksiä myös aseluvan nojalla hankitun ampuma-aseen ja aseosien osan yksilöintitietojen ilmoittamisesta.

Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta annetaan vuosittain. Asetuksessa säädetään poliisin suoritteiden maksullisuudesta. Valmistelussa otetaan huomioon esitetyistä lupamenettelyjen muutoksista johtuvat muutostarpeet asetukseen.

3 Voimaantulo

Lainmuutokset ehdotetaan tulemaan voimaan pääosin mahdollisimman pian.

Ennen esitettyjen lainmuutosten voimaantuloa myönnetty, voimassaolevat hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavat luvat sekä yksityiset valmistamisluvat jäisivät voimaan siksi ajaksi, joksi ne on myönnetty lainmuutoksen jälkeen. Hankkimisluvan tai yksityisen valmistamisluvan nojalla hankitun, valmistetun tai muunnetun ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseosien osan yksilöintitiedot toimitettaisiin ehdotetun lainmuutoksen voimaantultua 30 päivän kuluessa esineen hankkimisesta esineen esittämisen yhteydessä poliisilaitokselle, ja hallussapitoluvan sijaan hankittuun, valmistettuun tai muunnettuun esineeseen myönnettäisiin aselupa.

Sähköiseen asiointiin liittyvät muutosehdotukset edellyttävät poliisin asetietojärjestelmän uudistusten valmistumista. Poliisin asetietojärjestelmän uudistuksen ensimmäisen vaiheen suunnitellaan olevan valmis marraskuussa 2018, minkä jälkeen sähköinen asiointi voitaisiin ottaa käyttöön aselupamenettelyssä sekä vireillepanon että aseosien, tehokkaan ilma-aseen ja aseosien osan yksilöintitietojen ilmoittamisen osalta sekä ase-elinkeinonharjoittajien aseiden ja aseosien osien yksilöintitietoja koskevissa ilmoituksissa. Ase-elinkeinonharjoittajien yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuutta asetietojärjestelmään koskevan 25 §:n muutos tulisi voimaan 1 päivänä joulukuuta 2018 ja samoin ase-elinkeinonharjoittajan velvollisuuteen tehdä ilmoitus poliisin asetietojärjestelmään liittyvä 42 c §:n 1 momentin 1 kohta, 89 a § ja 103 §:n 2 a kohta tulisivat voimaan joulukuussa 2018, samoin 116 §:n 1 momentin muutos liittyen ase-elinkeinonharjoittajien tiedostoihin. Ampuma-aselain 42 §:n 2 momentissa, 42 c §:n 1 momentin 2 kohdassa, 70 §:n 2 momentissa ja 89 §:n 1 momentissa sähköisestä asiointista säädettyä sovellettaisiin siirtymäajan jälkeen 1 päivästä joulukuuta 2018 lähtien.

Myös rikoslakiin ehdotettua muutosta liittyen ase-elinkeinonharjoittajien yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuuteen sovellettaisiin 1 päivästä joulukuuta 2018 lähtien.

Esityksessä ehdotetaan, että asekeräilijöiden tiedostonpito-oikeudesta luovuttaisiin ja asekeräilijöillä olisi velvollisuus hakea hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavaa lupaa myös keräilysuunnitelmaan kuuluville ampuma-aseille ja aseosien osille. Keräilijöille annettaisiin vuoden pituinen siirtymäaika esityksessä ehdotetun lain voimaantulosta aseluvan hakemiselle ennen ehdotetun lain voimaantuloa hankkimilleen hallussaan oleville ampuma-aseille ja aseosien osille, joilla ei ole hallussapitolupaa tai tietyn edellytyksen aseosien osia koskevan ilmoituksen tekemiselle. Näiden aseiden ja aseosien osien osalta luvan hakemisesta tai ilmoituksen tekemisestä ei perittäisi maksua. Siirtymäaika tarjoaisi niille asekeräilijöille, joilla on hallussaan aseita ja aseosien osia joille ei ole hallussapitoon oikeuttavaa lupaa, kohtuullisen ajan hakea aselupaa keräilysuunnitelmansa mukaisille ampuma-aseille ja aseosien osille. Siirtymäajan avulla pyrittäisiin myös varmistamaan se, että poliisilaitokset eivät ruuhkautuisi käsitellessään asekeräilijöiden lupahakemuksia.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

4.1 Johdanto

Ampuma-aseen hankkiminen ja hallussapito eivät ole perusoikeuksia, eikä kenelläkään ole ehdotonta oikeutta ampuma-aseen hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavan luvan saamiseen. Ampuma-aselaissa on lupaviranomaiselle jätetty laaja harkintavalta luvan antamiseen. Lupa myönnetään, jos ampuma-aselain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Osiassa arvioidaan eräitä keskeisiä säädösehdotuksia perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Perusoikeuksien rajoitusten on perustuttava eduskunnan säätämään lakiin ja rajoitusten on täytettävä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Rajoitusten on oltava hyväksyttävissä eivätkä ne saa ulottua perusoikeuden ytimeen. Rajoitusten tulee täyttää myös suhteellisuutta ja oikeusturvaa koskevat vaatimukset samoin kuin Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeussopimusten velvoitteet.

Aselupamenettelyyn ehdotetut, sähköiseen asiointiin liittyvät muutokset vastaavat hyvin pitkälle aiemmin henkilökorttimenettelyyn ehdotettuja muutoksia (HE 41/2015 vp) ja passilain säännöksiä, joita on arvioitu perustuslakivaliokunnan toimesta usean eri hallituksen esityksen yhteydessä. Perustuslakivaliokunta ei käsitellyt tarkemmin sähköisen asioinnin käyttöönottoa passilain muuttamista (HE 85/2014 vp) koskeneessa lausunnossaan, vaan lausunnossa keskityttiin hallituksen esitykseen sisältyneeseen asetuksenantovaltuuteen, joka sittemmin poistettiin hallintovaliokunnan toimesta (PeVL 21/2014 vp). Aselupamenettelyyn ehdotetut sähköistä asiointia koskevat säännökset vastaavat asiasisällöltään pitkälti passilakia, johon perustuslakivaliokunnalla ei ollut huomauttamista. Henkilökorttilain muuttamista koskeva hallituksen esitys on hyväksytty 21 päivänä kesäkuuta 2016. Ehdotetun menettelyn voidaan siis katsoa olevan perustuslain mukainen.

4.2 Omaisuudensuoja

Perustuslain 15 § koskee omaisuudensuojaa. Jokaisen omaisuus on perustuslain mukaan turvattu. Ehdotuksen mukaan asekeräilijän oikeudesta pitää tiedostoa hankkimistaan ampuma-aseista ja aseiden osista hallussapitoon oikeuttavan luvan hakemisen sijasta luovuttaisiin. Keräilijän tulisi hakea aselupaa hankkimilleen, myös keräilysuunnitelmaan kuuluville ampuma-aseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseiden osille. Voimassaolevan lainsäädännön mukaan keräilijän on ollut mahdollista tietäen edellytyksin pitää hallussaan aseiden osia ilman, että niistä on pidetty tiedostoa, haettu hallussapitoon oikeuttavaa lupaa tai tehty ilmoitusta poliisille. Ehdotetun muutoksen voimaantulon jälkeen keräilijän tulisi tehdä ilmoitus poliisille hankkimistaan aseiden osista, joiden hallussapito perustuu siihen, että keräilijällä on oikeus vastaavista osista kootun ampuma-aseen hallussapitoon.

Keräilijöille annettaisiin lain voimaantulosta vuoden siirtymäaika, jonka lupa- ja ilmoitusasiat tulisi hoitaa kuntoon. Siirtymäajan aikana aseluvan hakemisesta tai aseiden osaa koskevan ilmoituksen tekemisestä ei perittäisi maksua, jos ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseiden osa olisi hankittu ennen lain voimaantuloa. Lainmuutoksesta ei siis seuraisi keräilijöille kustannuksia niiden aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden ja aseiden osien osalta, jotka keräilijät ovat hankkineet ennen lainmuutoksen voimaantuloa. Sen sijaan lain voimaantulon jälkeen hankittu-

jen aseiden, tehokkaiden ilma-aseiden ja aseiden osien hallussapitoon oikeuttavan luvan hakemisesta tai ilmoituksen tekemisestä perittäisiin maksu.

Ehdotuksella ei puututtaisi perustuslain turvaamaan omaisuudensuojaan, sillä muutoksella ei puututtaisi keräilijöiden oikeuteen hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan. Muutoksen avulla keräilijöiden aseet ja aseiden osat saataisiin paremmin lupavalvonnan piiriin.

Ehdotuksen mukaan luvan peruuttamisen vireilletuloa koskien ampuma-aselakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka mukaan ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen tulee vireille, jos ampuma-aselain 67 §:n 1 momentin mukaiset luvan peruuttamisen edellytykset täyttyvät tai on perusteltua syytä epäillä, että 67 §:n 2 momentin mukaiset luvan peruuttamista koskevat edellytykset täyttyisivät. Ampuma-aselaisissa ei ole säädetty luvan peruuttamisen vireilletulon perusteista. Vireilletulosta seuraa velvoite tehdä päätös aseiden väliaikaisesta haltuunotosta, mikä tarkoittaa puuttumista perustuslailla turvattuun omaisuudensuojaan. Ehdotus selventäisi nykyistä tilannetta, jossa luvan peruuttamisen vireilletulosta ei ole säädetty ja olisi siten sopusoinnussa perustuslain kanssa.

4.3 Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate

Esitys sisältää ehdotuksen liittyen ampuma-aseen ja aseiden osan yksilöintitietojen ilmoitusvelvollisuuden laiminlyömiseen kriminalisointiin. Rikoslain 41 luvun ampuma-aserikoksia koskevan 1 §:n 1 momentin 4 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi nykyisen ase-elinkeinonharjoittajien tiedostonpitoon liittyvän velvollisuuden sijaan viittaus muutettavaksi ehdotettavaan ampuma-aselain 25 §:ään, joka koskisi ase-elinkeinonharjoittajan ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen tai aseiden osan yksilöintitietojen ilmoittamista asetietojärjestelmään. Ampuma-aserikokseen syyllistyisi, jos kokonaan tai osittain laiminlöisi ase-elinkeinonharjoittajalle 25 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen tai aseiden osan yksilöintitiedot tai patruunavarastot asetietojärjestelmään. Yksilöintitietojen ilmoittamisella parannettaisiin aseiden elinkaaritietojen hallintaa. Muutos helpottaisi viranomaisen valvontatyötä. Laiminlyöntiin syyllistyisi, jos jättäisi yksilöintitiedot tai patruunavarastot kokonaan tai osittain ilmoittamatta ampuma-aselaisissa säädettyssä määräajassa. Kriminalisointi olisi tarpeen, jotta ilmoitusvelvollisuutta noudatettaisiin. Perustuslain 8 §:ssä säädetään rikosoikeudellisesta laillisuusperiaatteesta, jonka mukaan rikoksina rangaistavat teot ja niistä seuraavat rangaistukset tulee määritellä laissa.

Ehdotettu aseiden, aseiden osien, kaasusumuttimen ja tehokkaan ilma-aseiden yksilöintitietojen ilmoittamisen laiminlyönnin kriminalisointi täyttää perustuslain asettamat vaatimukset kriminalisoinnin tarpeesta, rikoksen tunnusmerkistön täsmällisestä ilmaisemisesta ja rangaistuksen määrittämisestä laissa ja on siten sopusoinnussa perustuslain kanssa.

Lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ampuma-aselain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ampuma-aselain (1/1998) 19 §:n 1 momentin 3 kohta, 45 c, 46, 50—53, 59 a ja 60 § sekä 103 §:n 4 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 19 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 601/2001, 45 c ja 53 § laissa 124/2011, 46 ja 50 § osaksi laissa 124/2011, 52 § osaksi laissa 601/2001, 59 a § laeissa 601/2001 ja 508/2009 sekä 103 §:n 4 kohta laissa 532/2007,

muutetaan 1 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 25 §, 27 §:n 3 momentti, 42 §, 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n otsikkoa ja 1 momentti, 45 a §, 45 b §:n 2 momentti, 47, 54, 55, 55 a, 61, 62, ja 65 §, 66 §:n 2 ja 3 momentti, 67 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 70, 73, 74, 79, 83 a, 85, 89, 90 ja 93 §, 103 §:n 3 ja 5 kohta, 113 §:n 2 momentti, 115 §:n 1 momentti, 116 §:n 1 ja 2 momentti ja 117 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 70 § sekä 116 §:n 1 ja 2 momentti laissa 764/2015, 25 §, 27 §:n 3 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n otsikko ja 1 momentti, 45 b §:n 2 momentti, 66 §:n 2 momentti ja 89 § laissa 124/2011, 42 § laeissa 601/2001 ja 508/2009, 43 §:n 1 momentti, ja 55 § osaksi laissa 124/2011, 45 a, 55 a, 61 ja 62 §, 66 §:n 3 momentti, 67 §:n 2 momentti, 73, 90 § laissa 601/2001, 54 laeissa 601/2001 ja 124/2011, 65, 74 ja 85 § osaksi laissa 601/2001, 83 a § laissa 508/2009, 103 §:n 3 ja 5 kohta laissa 532/2007, 113 §:n 2 momentti laissa 800/2003, 115 §:n 1 momentti laissa 190/2016 ja 117 § laissa 690/2013, sekä

lisätään 12 §:ään uusi 3 momentti, 18 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 764/2015, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 42 a, 42 b, 42 c, 42 d, 66 a, 89 a ja 119 a § sekä 103 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 532/2007, 124/2011 ja 764/2015, uusi 2 a kohta seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Mitä tässä laissa säädetään ampuma-aseista, koskee myös ohjus- ja raketinheitinjärjestelmiä, kaasusumuttimia ja tehokkaita ilma-aseita. Kaasusumuttimiin ei kuitenkaan sovelleta 2—10, 12, 15, 31—33, 35, 35 a, 36, 42, 42 a—42 d, 43—45, 45 a, 45 b, 45 d, 47—52, 53 a, 54, 55, 56—59 ja 61—63 §:ää, 66 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa, 67 b, 68, 70—72, 74—77, 80—82, 89, 90 ja 106 §:ää, 106 a §:n 2 ja 3 momenttia, 106 b, 110, 110 a—110 c, 112, 112 a ja 112 b §:ää. Tehokkaisiin ilma-aseisiin ei sovelleta 3—12, 31—33, 35, 35 a, 36, 45 d, 53 a, 55 a—55 c, 61—63, 67 b, 72, 106 b, 110 ja 110 a—110 c §:ää. Muista soveltamisalaa koskevista poikkeuksista säädetään 17 §:ssä.

12 §

Ampuma-aseen ja aseosien muuntaminen

Ampuma-aseen tilapäisellä muuntamisella tarkoitetaan sellaista toimenpidettä, jonka seurauksena aseosien tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muuttuvat tilapäisesti, kun siihen vaihdetaan piippu tai sulkulaite taikka molemmat.

18 §

Luvanvaraisuus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, luvanvaraista on:

1) ampuma-aseiden, aseosien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirto ja tuonti Suomeen, siirto ja vienti Suomesta, kauttakuljetus kaupallisessa tarkoituksessa, kauppa, kaupallinen säilyttäminen, hankkiminen, hallussapito ja valmistaminen;

2) ampuma-aseiden ja aseosien korjaaminen ja muuntaminen lukuun ottamatta yksityishenkilön aseosien tilapäistä muuntamista aseosien osien hallussapitoluvan nojalla hallussa pidetyistä aseosien osista.

Poliisihallitus päättää lupa-asiakirjojen mallista ja muista niiden valmistamiseen liittyvistä seikoista.

25 §

Ilmoitus asetietojärjestelmään

Aseelinkeinonharjoittajan on ilmoitettava sähköistä asiointia käyttäen ampuma-aseen, tehoakaan ilma-aseen, kaasusumuttimen tai aseosien yksilöintitiedot sekä tiedot patruunavarastoista poliisin asetietojärjestelmään 10 päivän kuluessa siitä, kun esine on tullut aseelinkeinonharjoittajan haltuun. Asetietojärjestelmään on ilmoitettava myös esineen luovuttajan ja luovutuksensaajan sekä esineen korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yksilöintitietojen ja patruunavarastojen ilmoittamisesta.

27 §

Aseenkäsittelylupa

Aseenkäsittelylupa voidaan antaa 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana käsittelemään ampuma-aseita, aseosia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia. Alle 20-vuotiaalle annettavaan aseenkäsittelylupa on lupaviranomaisen asetettava ehto, jonka mukaan lupa ei oikeuta käsittelemään 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuja ampuma-aseita ennen kuin luvanhaltija on täyttänyt 20 vuotta.

42 §

Aselupa

Aselupa on ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseiden osan hallussapitoon oikeuttava lupa, johon voidaan liittää oikeus ampuma-aseen tai aseiden osan hankkimiseen (*hankkimisoikeus*) taikka valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten (*yksityinen valmistamisoikeus*). Aseluvan antaa ja peruuttaa poliisilaitos. Aseluvan erityisen vaarallisen ampuma-aseen ja sen osan hankkimiseen tai valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten antaa ja peruuttaa kuitenkin Poliisihallitus.

Lupahakemus toimitetaan poliisilaitokselle. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tai yhteisön tai säätiön asevastaavan tulee kuitenkin pyynnöstä saapua henkilökohtaisesti poliisilaitokselle. Erityisestä syystä hakemuksen voi jättää myös Suomen ulkomaan edustustoon.

Hakijan, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa, on esitettävä asuinmaansa viranomaisen antama suostumus hakemuksessa tarkoitetun ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseiden osan hankkimiseen. Hänen on lisäksi annettava kirjallinen selvitys aikomuksestaan pitää hallussa ampuma-asetta ja aseiden osaa Suomessa.

42 a §

Hankkimisoikeus ja yksityinen valmistamisoikeus

Aselupaan liitettävä hankkimisoikeus tai yksityinen valmistamisoikeus annetaan enintään vuodeksi. Erityisestä syystä hankkimisoikeus tai yksityinen valmistamisoikeus annetaan enintään kahdeksi vuodeksi.

Yksityinen valmistamisoikeus voidaan antaa 45 tai 45 a §:ssä säädetyin edellytyksin noudattaen, mitä 43 §:ssä, lukuun ottamatta 43 §:n 1 momentin 8 kohtaa ja 2 momenttia, ja 44 §:ssä säädetään.

Aselupa raukeaa, jos ampuma-asetta, tehokasta ilma-asetta tai aseiden osaa ei ole hankittu hankkimisoikeuden voimassa ollessa taikka valmistettu tai muunnettu yksityisen valmistamisoikeuden voimassa ollessa.

Sen, joka ei ole saamansa hankkimisoikeuden nojalla hankkinut tai yksityisen valmistamisoikeuden nojalla valmistanut tai muuntanut ampuma-asetta, tehokasta ilma-asetta tai aseiden osaa, on 30 päivän kuluessa aseluvan raukeamisesta toimitettava lupatodistus poliisilaitokselle, jos lupa ei ole sähköinen.

42 b §

Päätös, luvan voimassaolo ja lupaehdot

Kun aselupa myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta.

Aselupa annetaan toistaiseksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava määräajaksi. Ensimmäinen aselupa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista, ampumaurheilua ja -harrastusta taikka näytöstä, kuvausta tai muuta vastaavaa esitystä varten annetaan luonnolliselle henkilölle 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa mainituista asetyypeistä koostuvaan ryhmään kuuluvaan ampuma-aseeseen enintään viiden vuoden määräajaksi. Kaikki luvanhaltijalle tämän määräaikaisen luvan voimassaoloaikana samaan aseryhmään kuuluviin ampuma-aseisiin myönnettävät aseluvat annetaan määräajaksi, joka päättyy viimeistään samanaikaisesti ensimmäisen määräaikaisen luvan päättymisen kanssa. Sellaista työtä varten, jossa ampuma-ase on välttämätön, lupa annetaan kuitenkin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Tällöin lu-

paan on sisällytettävä ehto, jonka mukaan lupa on voimassa vain niin kauan kuin luvansaaja toimii kyseisessä työtehtävässä. Aselupa luvanhaltijan huollettavana olevan 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten annetaan määräajaksi, joka päättyy viimeistään nuorimman rinnakkaisluvanhaltijan täyttäessä 19 vuotta.

Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalle ampuma-aseella ei saa ampua. Aselupaan, joka on annettu luvanhaltijan huollettavana olevan 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussa pidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten, on asetettava ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella.

42 c §

Aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittaminen poliisille

Ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseiden osan yksilöintitiedot tulee ilmoittaa poliisille. Tiedot ilmoittaa:

1) luovuttaja poliisin asetietojärjestelmään sähköistä asiointia käyttämällä luovutuksen yhteydessä, jos ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseiden osa on hankittu 20 §:ssä tarkoitetulta asealan elinkeinoluvan haltijalta; tai

2) esineen hankkinut, valmistanut tai muuntanut aseluvanhaltija poliisilaitokselle 30 päivän kuluessa hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta, ilmoittaminen voidaan tehdä käyttämällä sähköistä asiointia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ampuma-aseen ja aseiden osan yksilöintitietojen ilmoittamisesta poliisille.

42 d §

Aseen ja aseiden osan sekä lupatodistuksen esittäminen poliisille

Kun aseluvanhaltija ilmoittaa 42 c §:ssä tarkoitetut yksilöintitiedot ja luovuttajan ampuma-aseen tai aseiden osan hallussapitoon oikeuttava lupa on annettu ennen vuotta 2000, tulee ampuma-ase ja aseiden osa esittää poliisille 30 päivän kuluessa hankkimisesta. Ulkomailta hankittu tai yksityisesti valmistettu tai muunnettu ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseiden osa on esitettävä poliisille 30 päivän kuluessa hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta.

Ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseiden osa on esitettävä pyynnöstä poliisille. Aselupaa koskeva lupatodistus on pyynnöstä esitettävä ja luovutettava poliisille.

43 §

Hyväksyttävät käyttötarkoitukset

Aselupa voidaan antaa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- 1) metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen;
- 2) ampumaurheilu ja -harrastus;
- 3) työ, jossa ase on välttämätön;
- 4) näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys;
- 5) museossa tai kokoelmassa pitäminen;
- 6) muistoesineenä säilyttäminen;
- 7) merkinanto;

8) luvanhaltijan huollettavana olevan 15 vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttäminen ja kuljettaminen.

44 §

Hankittavaa ampuma-asetta ja aseiden osaa koskevat edellytykset

Aselupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseiden osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampuma-aseiden soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi, mitä metsästyslaissa (615/1993) ja sen nojalla säädetään. Metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten aselupaa ei voida antaa muuta ampuma-asetta 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta kuin kertatulitointia pienoispistoolia taikka pienoisrevolveria varten.

45 §

Asehuvansaajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle

Aselupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseiden osia. Lupaviranomaisella on oikeus saada hakijasta lääketieteellinen arvio, kun saatujen tietojen tai haastattelun perusteella lupaviranomaisella on syytä epäillä luvanhakijan henkilökohtaista sopivuutta ampuma-aseiden hallussapitoon. Lupaviranomaisella on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada lääketieteellisessä arvioissa luvanhakijasta sellaiset terveystiedot, jotka ovat välttämättömiä lupaviranomaisen arvioissa hakijan sopivuutta ampuma-aseiden hallussapitoon. Asevelvollisen on pyydettyä esitettävä selvitys suoritettua varusmies- tai siviilipalveluksesta. Jos palvelusta ei ole suoritettu, asevelvollisen on pyydettyä esitettävä määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajan kohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen. Aselupa pistoolia, pienoispistoolia, revolveria tai pienoisrevolveria taikka niiden osaa varten voidaan antaa vain 20 vuotta täyttäneelle henkilölle. Aselupa ampumaurheilussa ja -harrastuksessa käytettävää 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain (503/1989) 4 §:ssä tarkoitetun luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään kaksi vuotta. Aktiivisen harrastuksen jatkumista koskevaan kahden vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritettua palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritettua palvelusta. Aselupa ampumaurheilussa ja harrastuksessa käytettävään tämän lain 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen voidaan myöntää myös, jos henkilö esittää luotettavan selvityksen harrastuksestaan ja työnantajanaan toimivan valtion viranomaisen todistuksen siitä, että hän virkaansa kuuluvissa tehtävissä kantaa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta.

HE 266/2016 vp

45 a §

Aseluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisölle ja säätiölle

Aselupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle tai säätiölle, jota on toimintansa tarkoituksen ja muiden seikkojen perusteella pidettävä sopivana pitämään hallussa ampuma-aseita ja aseiden osia. Lupa voidaan antaa vain hakijalle, jonka ampuma-aseiden ja aseiden osien säilytystilat säilytystilojen sijaintipaikan poliisilaitos on hyväksynyt ja jolla on 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava.

Aseluvan saajaa koskevien edellytysten osalta noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä 45 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

45 b §

Yhteisön ja säätiön asevastaava

Asevastaavan hyväksyy ja hyväksynnän peruuttaa yhteisön tai säätiön kotipaikan poliisilaitos. Poliisilaitos voi vaatia, että asevastaavia on useampia kuin yksi, jos se yhteisön tai säätiön toiminta huomioon ottaen on tarpeen. Asevastaavaksi voidaan hyväksyä sellainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, jota terveydentilansa, käyttäytymisensä ja perehtyneisyytensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseiden osia. Jos asevastaava huolehtii yhteisön 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetuista ampuma-aseista, asevastaavaksi voidaan hyväksyä vain 20 vuotta täyttänyt henkilö.

47 §

Hankkimislupa ulkomailla asuvalle

Ulkomailla asuvalle henkilölle luvan ampuma-aseen, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen (hankkimislupa ulkomailla asuvalle) antaa ja peruuttaa Poliisihallitus. Lupa oikeuttaa hankkimaan luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseiden osien sekä siinä mainitut patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot. Lupa ei oikeuta niiden hallussapitoon, eikä niitä saa Suomessa luovuttaa luvansaajalle, vaan ne on viipymättä toimitettava luvassa mainittuun osoitteeseen luvansaajan asuinmaahan.

54 §

Rinnakkaislupa

Ampuma-aseeseen tai aseiden osaan, johon on annettu aselupa, voidaan luvanhaltijan suostumuksella antaa rinnakkainen oikeus hallussapitoon (rinnakkaislupa). Valtion suostumuksella rinnakkaislupa voidaan antaa myös valtion omistamaan ampuma-aseeseen tai aseiden osaan. Keräilykokoelmaan kuuluvaan ampuma-aseeseen tai aseiden osaan rinnakkaislupa voidaan antaa vain asekeräilijälle. Luvan antaa ja peruuttaa 42 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomais-
nen.

Lupa voidaan antaa 45 §:ssä säädetyin edellytyksin noudattaen, mitä 42 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 43 ja 44 §:ssä säädetään. Huoltajien suostumuksella lupa haulikkoon, kivääriin, pienoiskivääriin tai yhdistelmäaseeseen voidaan kuitenkin antaa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista taikka ampumaurheilua ja -harrastusta varten myös 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka muuten täyttää luvan saajaa koskevat edellytyk-

HE 266/2016 vp

set. Rinnakkaislupa voidaan erityisen painavasta syystä antaa ampumaurheilua ja -harrastusta varten 18 vuotta vaan ei 20 vuotta täyttäneelle henkilölle 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen.

Lupaa haettaessa on esitettävä luvanhaltijan suostumus tai valtion suostumus rinnakkaisluvan antamiseen. Lupaviranomainen voi lisäksi vaatia, että ampuma-ase tai aseensa osa esitetään poliisille.

55 §

Rinnakkaisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot

Rinnakkaislupa annetaan aseluvan voimassaoloajaksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava lyhyemmäksi ajaksi. Lupa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen annetaan kuitenkin enintään viideksi ja muuhun ampuma-aseeseen enintään kymmeneksi vuodeksi. Jos henkilöllä on 42 b §:n 2 momentissa tarkoitettu viiden vuoden määräajaksi annettu aselupa, annetaan rinnakkaislupa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen määräajaksi, joka päättyy viimeistään aseluvan päättymispäivänä.

Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalle ampuma-aseella ei saa ampua.

55 a §

Kaasusumutinlupa

Luvan kaasusumuttimen hankkimiseen ja hallussapitoon (kaasusumutinlupa) antaa ja peruuttaa poliisilaitos noudattaen, mitä 42 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Lupa annetaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa museossa tai kokoelmassa pitämiseen voidaan antaa myös toistaiseksi.

Lupa oikeuttaa luvan voimassaoloaikana hankkimaan, pitämään hallussa ja vaihtamaan lupaan merkityt kaasusumuttimet. Yhteisölle annettava lupa oikeuttaa luvansaajan palveluksessa olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön, joka on riittävästi perehtynyt kaasusumuttimen turvalliseen käsittelemiseen, kantamaan luvassa tarkoitettua kaasusumutinta työssä, jos se on oman tai toisen henkilökohtaisen koskemattomuuden taikka omaisuuden suojelemiseksi välttämätöntä.

61 §

Patruunoiden hankkiminen ja hallussapito

Aselupa ja rinnakkaislupa oikeuttavat hankkimaan ja pitämään hallussa sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampuma-aseessa, jonka lainaamiseen luvanhaltijalla on oikeus siten kuin 87 §:n 1 momentissa säädetään. Euroopan ampuma-asepassin haltija tai Norjan, Ruotsin, Islannin tai Tanskan viranomaisen ampuma-aseen hallussapitoon antaman luvan haltija on oikeutettu Suomessa oleskellessaan hankkimaan ja pitämään hallussaan sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampuma-aseessa. Lupaviranomainen voi kuitenkin sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan lupa ei oikeuta hankkimaan ja pitämään hallussa keräilykokoelmaan kuuluvaan tai muistoesineenä säilytettävään aseeseen soveltuvia patruunoita.

62 §

Ampumatarvikelupa

Luvan patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon (ampumatarvikelupa) antaa ja peruuttaa poliisilaitos.

Lupa voidaan antaa 45 §:n 1 momentissa tai 45 a §:n 1 momentissa säädetyin edellytyksin noudattaen, mitä aseluvasta 42 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Lupa erityisen vaarallisten patruunoiden ja ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon voidaan antaa vain erityisestä syystä.

65 §

Suostumus

Sille, jolla on kotikunta Suomessa, annetaan hänen pyynnöstään ulkomaan viranomaiselle esitettäväksi tarkoitettu suostumus (suostumus), josta ilmenee, että hänelle voidaan antaa ulkomailla ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen oikeuttava lupa. Suostumuksen antaa poliisilaitos.

Suostumus annetaan luonnolliselle henkilölle, jolla on kyseistä ampuma-asetta tai aseiden osaa koskeva aselupa, tai kaasusumutinlupa taikka oikeus kyseisten patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon. Suostumus annetaan myös 45 b §:ssä tarkoitettulle asevastaavalle, jolla on yhteisölle tai säätiölle annetun luvan nojalla oikeus esineen hankkimiseen ja hallussapitoon. Aselupaa tai kaasusumutinlupaa taikka patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavaa lupaa koskeva lupatodistus on esitettävä poliisille suostumusta haattaessa.

Suostumus annetaan 2 momentissa tarkoitettujen lupien voimassaoloajaksi. Se annetaan kuitenkin enintään kahdeksi vuodeksi.

66 §

Lupien ja suostumuksen raukeaminen

Rinnakkaislupa raukeaa, kun aselupa raukeaa tai peruutetaan. Aselupa, joka on annettu huollettavana olevan 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussapidettäväksi tarkoitettua haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttämistä ja kuljettamista varten, raukeaa, kun rinnakkaislupien voimassaolo päättyy.

Suostumus raukeaa, kun aselupa tai kaasusumutinlupa taikka patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon annettu lupa raukeaa tai jos se peruutetaan.

66 a §

Luvan peruuttamisen vireilletulo

Ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen tulee vireille, jos:

1) 67 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa säädetyt luvan peruuttamisen edellytykset täyttyvät; tai

2) on perusteltua syytä epäillä, että 67 §:n 2 momentin mukaiset luvan peruuttamisen edellytykset täyttyisivät.

67 §

Lupien peruuttaminen

Ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttava lupa on peruutettava, jos:

3) aseluvan haltija tai valtio peruuttaa 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen.

Rinnakkaisluvan peruuttavan viranomaisen on ilmoitettava rinnakkaisluvan peruuttamisesta aseluvan haltijalle.

70 §

Aseiden osan ja tehokkaan ilma-aseiden hankinnasta ilmoittaminen ja esittäminen poliisille

Aseiden osan tai tehokkaan ilma-aseiden hankkineen on 30 päivän kuluessa hankkimisesta tehtävä hankinnasta ilmoitus poliisilaitokselle, jos oikeus:

1) aseiden osan hankkimiseen ja hallussapitoon perustuu siihen, että hankkijalla on oikeus 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseiden hallussapitoon;

tai

2) tehokkaan ilma-aseiden hankkimiseen ja hallussapitoon perustuu 19 §:n 1 momentin 8 kohtaan.

Ilmoituksen voi tehdä sähköistä asiointia käyttämällä. Aseiden osa tai tehokas ilma-ase on esitettävä pyynnöstä poliisille.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä.

73 §

Siirto Suomeen hallussapitoon annettujen lupien nojalla ja siirto ja tuonti Suomeen Pohjoismaissa hallussapitoon annettujen lupien nojalla

Aselupa, rinnakkaislupa ja kaasusumutinlupa oikeuttavat siirtämään Suomeen yksityistä tarkoitusta varten luvassa mainitun ampuma-aseiden ja aseiden osan sekä luvassa mainitussa aseessa käytettäviksi soveltuvia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita.

Ampumatarvikelupa oikeuttaa siirtämään Suomeen luvassa mainitut patruunat ja ammuksot.

Norjassa, Ruotsissa, Islannissa tai Tanskassa ampuma-aseiden tai aseiden osan hallussapitoon annettu lupa oikeuttaa siirtämään ja tuomaan Suomeen luvassa mainitun ampuma-aseiden ja aseiden osan sekä tarpeellisen määrän luvassa mainitussa aseessa käytettäviksi soveltuvia patruunoita sekä pitämään niitä hallussa enintään kolme kuukautta siitä, kun ne on siirretty tai tuotu Suomeen. Edellytyksenä on, että siirron tai tuonnin tarkoituksena on osallistuminen Norjassa, Ruotsissa, Islannissa, Tanskassa tai Suomessa järjestettävään ampuma- tai metsästyspahtumaan. Lupa oikeuttaa myös siirtämään esineet takaisin Ruotsiin tai Tanskaan.

74 §

Euroopan ampuma-asepassi

Poliisilaitos antaa Euroopan ampuma-asepassin luonnolliselle henkilölle, jolla on aseluvan tai rinnakkaisluvan nojalla oikeus ampuma-aseen tai aseosan hallussapitoon. Aselupaa tai rinnakkaislupaa koskeva lupatodistus on esitettävä poliisille ampuma-asepassia haettaessa.

Euroopan ampuma-asepassin haltijan on esitettävä sekä pyydettyä luovutettava ampuma-asepassi poliisilaitokselle tarpeellisten merkintöjen tekemiseksi seikoista, jotka koskevat:

- 1) ampuma-asepassin haltijan henkilötietojen muuttumista;
- 2) aseluvan tai rinnakkaisluvan voimassaoloajan tai lupaehtojen muuttumista;
- 3) ampuma-aseen tai aseosan muuntamista;
- 4) ampuma-aseen tai aseosan luovuttamista, katoamista, anastetuksi tulemistä sekä ampuma-aseen pysyvästi ampumakelvottomaksi ja aseosan pysyvästi toimintakelvottomaksi tekemistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa Euroopan ampuma-asepassi on esitettävä sekä pyydettyä luovutettava 30 päivän kuluessa momentin 1—4 kohdassa mainituista tapahtumista.

Euroopan ampuma-asepassi on voimassa siihen merkittyjen ampuma-aseiden tai aseosan osien hallussapitoon oikeuttavien lupien voimassaoloajan. Se on kuitenkin voimassa enintään viisi vuotta päivästä, jona se on annettu. Ampuma-asepassin voimassaoloaika voidaan jatkaa.

79 §

Yksityisen tuontiluvan lupaehdot ja voimassaoloaika

Yksityinen tuontilupa annetaan enintään vuodeksi. Erityisestä syystä lupa voidaan antaa enintään kahdeksi vuodeksi. Lupa voi oikeuttaa sen nojalla tuotujen esineiden hallussapitoon enintään kolme kuukautta.

Yksityinen tuontilupa ja sen nojalla tuodut esineet on esitettävä tuonnin yhteydessä Tullille.

83 a §

Tullin ilmoittamisvelvollisuus

Tullin on kolmen kuukauden välein ilmoitettava Poliisihallitukselle aseluvassa, kaasusumutinluvassa ja yksityisessä tuontiluvassa mainittujen esineiden tuonnista Suomeen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

85 §

Pysyvään luovuttamiseen oikeutetut

Ampuma-aseen, aseosan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia saa kaupallisessa tarkoituksessa luovuttaa pysyvästi vain ase-elinkeinonharjoittaja, jolla on siihen asealan elinkeinöluvan nojalla oikeus.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, ampuma-aseen, aseosan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia saa yksityistä tarkoitusta varten luovuttaa pysyvästi vain aseluvan tai kaasusumutinluvan haltija ja patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia lisäksi rinnakkaisluvan tai ampumatarvikeluvan haltija.

HE 266/2016 vp

89 §

Luovutusilmoitus

Sen, joka luovuttaa pysyvästi toiselle ampuma-aseen tai aseosan, on tehtävä 30 päivän kuluessa luovuttamisesta asiasta ilmoitus poliisilaitokselle. Ilmoitus voidaan tehdä sähköistä asiointia käyttäen. Ase-elinkeinonharjoittajien välisestä luovutuksesta on tehtävä ilmoitus kuitenkin 10 päivän kuluessa sähköistä asiointia käyttäen poliisin asetietojärjestelmään. Äänenvaimentimen luovutuksesta on ilmoitettava vain, jos luovutuksensaajan oikeus hankkia äänenvaimennin perustuu äänenvaimentimelle annettuun aselupaan tai jos luovuttajan hallussapito-oikeus perustuu äänenvaimentimelle annettuun ase- tai rinnakkaislupaan.

Ilmoituksessa on mainittava valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävät tiedot.

89 a §

Ilmoitus patruunoiden luovutuksesta

Kaupan harjoittamiseen tai valmistamiseen oikeutetun ase-elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava luovutetuista patruunoista luovutuksen yhteydessä sähköistä asiointia käyttäen poliisin asetietojärjestelmään. Tiedot merkitään patruunat hankkineen aseluvanhaltijan tietoihin.

90 §

Aselupaa koskevan todistuksen esittämis- ja luovuttamisvelvollisuus

Aseluvan haltijan on 30 päivän kuluessa ampuma-aseen tai aseosan luovuttamisesta pysyvästi toiselle esitettävä sekä pyydettyä luovutettava aselupaa koskeva lupatodistus poliisilaitokselle, jos lupa ei ole sähköinen.

93 §

Väliaikaisen haltuunoton vaikutus luvan voimassaoloon

Väliaikaisesti haltuun otettua ampuma-asetta, aseosaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva asealan elinkeinolupa tai yksityistä käyttöä varten annettu hallussapitoon oikeuttava lupa lakkaa olemasta voimassa.

Jos poliisin haltuun on väliaikaisesti otettu rinnakkaisluvan nojalla hallussa pidetty ampuma-ase tai aseosa, ampuma-asetta tai aseosaa koskeva aselupa ja muut rinnakkaisluvut ovat edelleen voimassa.

103 §

Ampuma-aserikkomus

Joka tämän lain vastaisesti tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

2 a) laiminlyö 42 c §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa poliisin asetietojärjestelmään ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseosan yksilöintitiedot luovutuksen yhteydessä,

3) laiminlyö 42 c §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa poliisille ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, tai aseosan yksilöintitiedot 30 päivän kuluessa ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseosan hankkimisesta, valmistamisesta tai muunta-

misesta tai 42 d §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää poliisille ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseiden osa 30 päivän kuluessa ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseiden osan hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta taikka 42 d §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää poliisille pyynnöstä ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseiden osa,

5) laiminlyö 42 d §:n 2 momentissa taikka 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,

113 §

Poliisin velvollisuus tiedostojen pitämiseen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedostot ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä ovat myös ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva lupahakemus ja ennakkosuostumusta, suostumusta ja asekeräilijälle annettavaa hyväksyntää koskeva hakemus sekä asiassa annettu päätös. Poliisi voi kuitenkin erityisestä syystä päätöksellään vahvistaa yksittäisen luvan voimassaoloa tai sisältöä koskevan tiedon, jos tiedon pyytäjän henkilöllisyys on poliisin tiedossa. Tiedostojen pitämiseen, käyttöön, tietojen luovuttamiseen ja tietojen poistamiseen sovelletaan muuten, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetussa laissa (761/2003) säädetään.

115 §

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo Poliisihallitus. Rajavartiolaitos, Tulli ja Metsähallituksen erätarkastajat valvovat lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

116 §

Ase-elinkeinonharjoittajien ja asekeräilijöiden valvonta

Asealan elinkeinonharjoittajan ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilytystilojen tulee olla rakenteellisesti turvalliset. Tämän varmistamiseksi poliisin on tarkastettava säilytystilat. Tarkastus on uusittava, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia. Lisäksi poliisin on vähintään kerran vuodessa tarkastettava alueellaan toimivien ase-elinkeinonharjoittajien kirjanpito, varastot ja säilytystilat. Poliisilla on oikeus tarkastusta suorittaessaan saada nähtäväkseen ase-elinkeinonharjoittajan kirjanpito sekä päästä tiloihin, joissa edellä tarkoitettuja esineitä säilytetään.

Keräilykokoelmaan kuuluvien ampuma-aseiden ja aseiden osien säilytystilojen tulee olla rakenteellisesti turvalliset. Tämän varmistamiseksi poliisin on ennen luvan antamista ensimmäisen keräilykokoelmaan kuuluvan ampuma-aseen tai aseiden osan hankkimiseen tarkastettava säilytystilat. Tarkastus on uusittava, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia.

117 §

Asiakirjojen ja aseiden esittäminen

Tässä laissa tai asevientiasetuksessa tarkoitettu lupatodistus ja Euroopan ampuma-asepassi sekä lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot on pyynnöstä esitettävä poliisille, rajavartiolaitoksen viranomaiselle ja tulliviranomaiselle sekä Metsähallituksen hallinnassa olevalla valtion maalla erävalvontaa suorittavalle Metsähallituksen virkamiehelle.

119 a §

Sähköinen asiointi

Edellä 25 §:ssä, 42 §:n 2 momentissa, 42 c §:n 1 momentissa, 70 §:n 2 momentissa, 89 §:n 1 momentissa sekä 89 a §:ssä tarkoitettu sähköinen asiointi edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua tunnistusvälinettä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Sen 25 §, 42 c §:n 1 momentin 1 kohta, 89 a § ja 103 §:n 2 a kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä joulukuuta 2018.

Edellä 42 §:n 2 momentissa, 42 c §:n 1 momentin 2 kohdassa, 70 §:n 2 momentissa ja 89 §:n 1 momentissa sähköisestä asioinnista säädettyä sekä 116 §:n 1 momentin muutosta sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä joulukuuta 2018. Ennen 42 c §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua sähköisen asiointin soveltamisen alkamista aseiden yksilöintitiedot tulee ilmoittaa poliisilaitoksella asioimalla ja samalla esittää ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseiden osa. Ennen 89 §:n 1 momentissa tarkoitettua sähköisen ilmoitusmenettelyn soveltamisen alkamista momentissa tarkoitettua luovutusilmoitukset Mitä lain 45 §:n 1 momentissa säädetään asevelvollisen velvollisuudesta pyydettyä esittää selvitys suoritettua varusmies- tai siviilipalveluksesta tai, jos palvelusta ei ole suoritettu, määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen, sovelletaan vasta 1 päivästä joulukuuta 2018. Ennen soveltamisen alkamista asevelvollisen on esitettävä selvitys aselupaa haettaessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyt voimassaolevat hankkimis- ja hallussapitoluvat sekä yksityiset valmistamisluvat jäävät voimaan tämän lain voimaantullessa siksi ajaksi, joksi ne on myönnetty. Jos hankkimisluvan, yksityisen valmistamisluvan tai hallussapitoluvan haltija hakee luvalla kaksoiskappaletta, on myönnettävä lupa aselupa. Hankkimisluvan ja yksityisen valmistamisluvan nojalla hankittu tai valmistettu ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseiden osien yksilöintitiedot on ilmoitettava ja ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai sen osa esitettävä tämän lain voimaantultua 30 päivän kuluessa esineen hankkimisesta poliisilaitokselle, ja hallussapitoluvan sijaan hankittuun tai valmistettuun esineeseen myönnetään aselupa.

Asekeräilijän, jolla on tämän lain voimaantullessa Poliisihallituksen myöntämä oikeus pitää tiedostoa ampuma-aseista tai hallussaan aseiden osia, joiden osalta asekeräilijällä ei ole hallussapitoon oikeuttavaa lupaa, tulee vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta hakea näille ampuma-aseille ja aseiden osille aselupaa. Jos asekeräilijän oikeus aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon on perustunut siihen, että asekeräilijällä on ollut 19 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen oikeus vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseen hallussapitoon, aseiden osista

HE 266/2016 vp

tulee tehdä vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta 70 §:n mukainen ilmoitus poliisille ja esittää pyynnöstä osat.

Mitä 61 ja 73 §:ssä säädetään aseluvasta, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hankkimislupaa, yksityistä valmistamislupaa ja hallussapitolupaa. Mitä 65 §:n 2 momentissa, 66 §:n 3 momentissa ja 83 a §:ssä säädetään aseluvasta, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hankkimislupaa ja yksityistä valmistamislupaa. Mitä 54 §:n, 66 §:n 2 momentissa, 67 §:n, 74 §:n 1 ja 2 momentissa, 85 §:n 2 momentissa, 90 §:ssä ja 93 §:n 2 momentissa säädetään aseluvasta, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hallussapitolupaa.

2.

Laki

rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 41 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 766/2015, seuraavasti:

41 luku

Aserikoksista

1 §

Ampuma-aserikos

Joka ampuma-aselain (1/1998) vastaisesti

4) kokonaan tai osittain laiminlyö ase-elinkeinonharjoittajalle ampuma-aselain 25 §:ssä tai sen nojalla säädetyn velvollisuuden ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen tai aseosien osan yksilöintitietojen sekä patruunavarastojen ilmoittamiseen poliisin asetietojärjestelmään;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

poliisilain 2 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisilain (872/2011) 2 luvun 6 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 luku

Yleiset toimivaltuudet

6 §

Sisäänpääsy ja etsintä vaara- ja vahinkotilanteissa

Poliisimiehellä on oikeus päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan tai tilaan tai muuhun paikkaan, johon ei ole yleistä pääsyä, taikka kulkuneuvoon ja suorittaa siellä tarvittaessa etsintä, jos on perusteltua syytä olettaa, että:

1) henkeä, terveyttä tai henkilökohtaista vapautta vaarantava tai huomattavaa omaisuus- tai ympäristövahinkoa aiheuttava teko tai tapahtuma on välittömästi uhkaamassa tai käynnissä;

2) joku on jo tapahtuneen rikoksen tai onnettomuuden taikka muun vastaavan syyn vuoksi välittömän avun tarpeessa;

3) etsinnässä löytyy kuollut henkilö; tai

4) ampuma-asetta, aseosa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin taikka niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Helsingissä 19 päivänä tammikuuta 2017

Pääministerin estyneenä ollessa, sisäministeri

Paula Risikko

Ylitarkastaja Elina Hirttiö

1.

Laki

ampuma-aselain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ampuma-aselain (1/1998) 19 §:n 1 momentin 3 kohta, 45 c, 46, 50 — 53, 59 a ja 60 § sekä 103 §:n 4 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 19 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 601/2001, 45 c ja 53 § laissa 124/2011, 46 ja 50 § osaksi laissa 124/2011, 52 § osaksi laissa 601/2001, 59 a § laeissa 601/2001 ja 508/2009 sekä 103 §:n 4 kohta laissa 532/2007,

muutetaan 1 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 25 §, 27 §:n 3 momentti, 42 §, 43 §:n 1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n otsikkoa ja 1 momentti, 45 a §, 45 b §:n 2 momentti, 47, 54, 55, 55 a, 61, 62, ja 65 §, 66 §:n 2 ja 3 momentti, 67 §:n 1 momentin 3 kohta ja 3 momentti, 70, 73, 74, 79, 83 a, 85, 89, 90 ja 93 §, 103 §:n 3 ja 5 kohta, 113 §:n 2 momentti, 115 §:n 1 momentti, 116 §:n 1 ja 2 momentti ja 117 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 70 § sekä 116 §:n 1 ja 2 momentti laissa 764/2015, 25 §, 27 §:n 3 momentti, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n otsikko ja 1 momentti, 45 b §:n 2 momentti, 66 §:n 2 momentti ja 89 § laissa 124/2011, 42 § laeissa 601/2001 ja 508/2009, 43 §:n 1 momentti, ja 55 § osaksi laissa 124/2011, 45 a, 55 a, 61 ja 62 §, 66 §:n 3 momentti, 67 §:n 3 momentti, 73, 90 § laissa 601/2001, 54 laeissa 601/2001 ja 124/2011 65, 74 ja 85 § osaksi laissa 601/2001, 83 a § laissa 508/2009, 103 §:n 3 ja 5 kohta laissa 532/2007, 113 §:n 2 momentti laissa 800/2003, 115 §:n 1 momentti laissa 190/2016 ja 117 § laissa 690/2013, sekä

lisätään 12 §:ään uusi 3 momentti, 18 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 764/2015, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 42 a, 42 b, 42 c, 42 d, 66 a, 89 a ja 119 a § sekä 103 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 532/2007, 124/2011 ja 764/2015, uusi 2 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Mitä tässä laissa säädetään ampuma-aseista, koskee myös ohjus- ja raketinheitinjärjestelmiä, kaasusumuttimia ja tehokkaita ilma-aseita. Kaasusumuttimiin ei kuitenkaan sovelleta 2—10, 12, 15, 31—33, 35, 35 a, 36, 42—45, 45 a, 45 b, 45 d, 46—53, 53 a, 54, 55, 56—59, 59 a ja 60—63 §:ää, 66 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa, 67 b, 68, 70—72, 74—77, 80—82, 89, 90 ja 106 §:ää, 106 a §:n 2 ja 3 momenttia, 106 b, 110, 110 a—110 c, 112, 112 a ja 112 b §:ää. Tehokkaisiin ilma-aseisiin ei sovelleta 3—12, 31—33, 35, 35 a, 36, 45 c, 45 d, 53 a, 55 a—55 c, 60—63, 67

Mitä tässä laissa säädetään ampuma-aseista, koskee myös ohjus- ja raketinheitinjärjestelmiä, kaasusumuttimia ja tehokkaita ilma-aseita. Kaasusumuttimiin ei kuitenkaan sovelleta 2—10, 12, 15, 31—33, 35, 35 a, 36, 42, 42 a—42 d, 43—45, 45 a, 45 b, 45 d, 47—52, 53 a, 54, 55, 56—59 ja 61—63 §:ää, 66 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohtaa, 67 b, 68, 70—72, 74—77, 80—82, 89, 90 ja 106 §:ää, 106 a §:n 2 ja 3 momenttia, 106 b, 110, 110 a—110 c, 112, 112 a ja 112 b §:ää. Tehokkaisiin ilma-aseisiin ei sovelleta 3—12, 31—33, 35, 35 a, 36, 45 d, 53 a, 55 a—55 c, 61—

Voimassa oleva laki

b, 72, 106 b, 110 ja 110 a—110 c §:ää. Muista soveltamisalaa koskevista poikkeuksista säädetään 17 §:ssä.

12 §

Ampuma-aseen ja aseosien muuntaminen

Ehdotus

63, 67 b, 72, 106 b, 110 ja 110 a—110 c §:ää. Muista soveltamisalaa koskevista poikkeuksista säädetään 17 §:ssä.

12 §

Ampuma-aseen ja aseosien muuntaminen

Ampuma-aseen tilapäisellä muuntamisella tarkoitetaan sellaista toimenpidettä, jonka seurauksena aseosien tyyppi, toimintatapa tai kaliiperi muuttuvat tilapäisesti, kun siihen vaihdetaan piippu tai sulkulaite taikka molemmat.

18 §

Luvanvaraisuus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tämän lain mukaan luvanvaraista on:

- 1) ampuma-aseiden, aseosien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirto ja tuonti Suomeen, siirto ja vienti Suomesta, kauttakuljetus kaupallisessa tarkoituksessa, kauppa, kaupallinen säilyttäminen, hankkiminen, hallussapito ja valmistaminen;
- 2) ampuma-aseiden ja aseosien korjaaminen ja muuntaminen.

18 §

Luvanvaraisuus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, luvanvaraista on:

- 1) ampuma-aseiden, aseosien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirto ja tuonti Suomeen, siirto ja vienti Suomesta, kauttakuljetus kaupallisessa tarkoituksessa, kauppa, kaupallinen säilyttäminen, hankkiminen, hallussapito ja valmistaminen;
- 2) ampuma-aseiden ja aseosien korjaaminen ja muuntaminen *lukuun ottamatta yksityishenkilön aseosien tilapäistä muuntamista aseosien osien hallussapitoluvan nojalla hallussa pidetyistä aseosista.*

Poliisihallitus päättää lupa-asiakirjojen mallista ja muista niiden valmistamiseen liittyvistä seikoista.

19 §

Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Tämän lain mukaan luvanvaraista ei ole:

- 3) *ampuma-aseiden hallussapito sekä aseosien hankkiminen ja hallussapito, jos hankkija tai hallussapittäjä on säädettyä tietoa pitävä asekeräilijä;*

19 §

Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Tämän lain mukaan luvanvaraista ei ole:

- (kumotaan 3 kohta)

Velvollisuus tiedoston pitämiseen

Tässä laissa säädettyä asealan elinkeinon harjoittamisen valvontaa varten on kaupan harjoittamiseen, valmistamiseen, korjaamiseen tai muuntamiseen oikeutetun aseelinkeinoharjoittajan pidettävä tiedostoa ampuma-aseista, aseiden osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista. Tiedostoon on merkittävä myös esineen luovuttajan ja luovutuksensaajan sekä esineen korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi. Tiedostoon sisältyvien henkilötietojen luovuttaminen on sallittua vain 115 §:ssä tarkoitetulle valvontaviranomaiselle valvontatehtävää varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tiedoston pitämisestä.

Aseelinkeinoharjoittajan on vaadittaessa esitettävä tiedosto poliisille sekä luovutettava se lupaviranomaiselle, kun asealan elinkeinolupa raukeaa tai jos se peruutetaan. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tiedoston esittämisestä ja luovuttamisesta.

Tiedosto on säilytettävä vähintään kaksikymmentä vuotta siihen viimeksi tehdyn merkinnän jälkeen. Tiedosto on hävitettävä sen jälkeen, kun viimeisen merkinnän tekemisestä on kulumut 50 vuotta.

Aseenkäsittelylupa

Aseenkäsittelylupa voidaan antaa 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana käsittelemään ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia. Alle 20-vuotiaalle annettavaan aseenkäsittelylupa on lupaviranomaisen asetettava ehto, jonka mukaan lupa ei oikeuta käsittelemään 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuja ampuma-aseita ennen kuin luvanhaltija on täyttänyt 20 vuotta. *Lupahakemuksen käsittelyn edellytyksenä olevan soveltuvuustestin suorittamisesta on voimassa,*

Ilmoitus asetietojärjestelmään

Aseelinkeinoharjoittajan on ilmoitettava sähköistä asiointia käyttäen ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaasusumuttimen tai aseiden osien yksilöintitiedot sekä tiedot patruunavarastoista poliisin asetietojärjestelmään 10 päivän kuluessa siitä, kun esine on tullut aseelinkeinoharjoittajan haltuun. Asetietojärjestelmään on ilmoitettava myös esineen luovuttajan ja luovutuksensaajan sekä esineen korjaamista tai muuntamista koskevan toimeksiannon antajan nimi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yksilöintitietojen ja patruunavarastojen ilmoittamisesta.

Aseenkäsittelylupa

Aseenkäsittelylupa voidaan antaa 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana käsittelemään ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia. Alle 20-vuotiaalle annettavaan aseenkäsittelylupa on lupaviranomaisen asetettava ehto, jonka mukaan lupa ei oikeuta käsittelemään 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuja ampuma-aseita ennen kuin luvanhaltija on täyttänyt 20 vuotta.

42 §

Hankkimislupa

Luvan ampuma-aseen ja aseiden osan hankkimiseen (hankkimislupa) antaa ja peruuttaa hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos. Luvan erityisen vaarallisen ampuma-aseen ja sen osan hankkimiseen antaa ja peruuttaa kuitenkin Poliisihallitus. Hankkimislupa oikeuttaa myös aseiden ja aseiden osan väliaikaiseen hallussapitoon. Hallussapitoluvasta säädetään 52 §:ssä.

Jos hakijalla ei ole kotikuntaa Suomessa, luvan antaa ja peruuttaa hakijan oleskelupaikan poliisilaitos. Hakijan on esitettävä asuinmaansa viranomaisen antama suostumus hakemuksessa tarkoitetun ampuma-aseen ja aseiden osan hankkimiseen. Hänen on lisäksi annettava kirjallinen selvitys aikomuksestaan pitää hallussa ampuma-asetta ja aseiden osaa Suomessa.

Lupahakemus jätetään 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun poliisilaitokseen henkilökohtaisesti. Poliisilaitos voi oikeuttaa hakijan jättämään hakemuksen myös muulla tavoin kuin henkilökohtaisesti, jos poliisilaitos on jo aikaisemmin antanut hakijalle ampuma-aseen tai aseiden osan hallussapitoon oikeuttavan luvan. Yhteisön tai säätiön lupahakemuksen jättää 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava. Erityisestä syystä hakemuksen voi jättää myös muuhun poliisilaitokseen tai Suomen ulkomaan edustustoon.

42 §

Aselupa

Aselupa on ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseiden osan hallussapitoon oikeuttava lupa, johon voidaan liittää oikeus ampuma-aseen tai aseiden osan hankkimiseen (hankkimisoikeus) taikka valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten (yksityinen valmistamisoikeus). Aseluvan antaa ja peruuttaa poliisilaitos. Aseluvan erityisen vaarallisen ampuma-aseen ja sen osan hankkimiseen tai valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten antaa ja peruuttaa kuitenkin Poliisihallitus.

Lupahakemus toimitetaan poliisilaitokselle. Hakemus voidaan panna vireille sähköisesti. Hakijan tai yhteisön tai säätiön asevastaavan tulee kuitenkin pyynnöstä saapua henkilökohtaisesti poliisilaitokselle. Erityisestä syystä hakemuksen voi jättää myös Suomen ulkomaan edustustoon.

Hakijan, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa, on esitettävä asuinmaansa viranomaisen antama suostumus hakemuksessa tarkoitetun ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseiden osan hankkimiseen. Hänen on lisäksi annettava kirjallinen selvitys aikomuksestaan pitää hallussa ampuma-asetta ja aseiden osaa Suomessa.

42 a §

Hankkimisoikeus ja yksityinen valmistamisoikeus

Aselupaan liitettävä hankkimisoikeus tai yksityinen valmistamisoikeus annetaan enintään vuodeksi. Erityisestä syystä hankkimisoikeus tai yksityinen valmistamisoikeus annetaan enintään kahdeksi vuodeksi.

Yksityinen valmistamisoikeus voidaan antaa 45 tai 45 a §:ssä säädetyin edellytyksin noudattaen, mitä 43 §:ssä, lukuun ottamatta 43 §:n 1 momentin 8 kohtaa ja 2 momenttia, ja 44 §:ssä säädetään.

Aselupa raukeaa, jos ampuma-asetta, tehokasta ilma-asetta tai aseosa ei ole hankittu hankkimisoikeuden voimassa ollessa taikka valmistettu tai muunnettu yksityisen valmistamisoikeuden voimassa ollessa.

Sen, joka ei ole saamansa hankkimisoikeuden nojalla hankkinut tai yksityisen valmistamisoikeuden nojalla valmistanut tai muuntanut ampuma-asetta, tehokasta ilma-asetta tai aseosa, on 30 päivän kuluessa aseluvan raukeamisesta toimitettava lupatodistus poliisilaitokselle, jos lupa ei ole sähköinen.

42 b §

Päätös, luvan voimassaolo ja lupaehdot

Kun aselupa myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta.

Aselupa annetaan toistaiseksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava määräajaksi. Ensimmäinen aselupa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista, ampumaurheilua ja -harrastusta taikka näyttöstä, kuvausta tai muuta vastaavaa esitystä varten annetaan luonnolliselle henkilölle 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa mainituista asetyypeistä koostuvaan ryhmään kuuluvaan ampuma-aseeseen enintään viiden vuoden määräajaksi. Kaikki luvanhaltijalle tämän määräaikaisen luvan voimassaoloaikana samaan aseryhmään kuuluviin ampuma-aseisiin myönnettävät aseluvat annetaan määräajaksi, joka päättyy viimeistään samanaikaisesti ensimmäisen määräaikaisen luvan päättymisen kanssa. Sellaista työtä varten, jossa ampuma-ase on välttämätön, lupa annetaan kuitenkin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Tällöin lupaan on sisällytettävä ehto, jonka mukaan lupa on voimassa vain niin kauan kuin luvansaaja toimii kyseisessä työtehtävässä. Aselupa luvanhaltijan huollettavana olevan 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmä-

aseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten annetaan määräajaksi, joka päättyy viimeistään nuorimman rinnakkaisluvanhaltijan täyttäessä 19 vuotta.

Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ei saa ampua. Aselupaan, joka on annettu luvanhaltijan huollettavana olevan 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussa pidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten, on asetettava ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella.

42 c §

Aseen ja sen osan yksilöintitietojen ilmoittaminen poliisille

Ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseosen yksilöintitiedot tulee ilmoittaa poliisilaitokselle. Tiedot ilmoittaa:

1) luovuttaja poliisin asetietojärjestelmään sähköistä asiointia käyttämällä luovutuksen yhteydessä, jos ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseosa on hankittu 20 §:ssä tarkoitetulta asealan elinkeinoluvan haltijalta; tai

2) esineen hankkinut, valmistanut tai muuntanut aseluvanhaltija poliisilaitokselle 30 päivän kuluessa hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta ilmoittaminen voidaan tehdä käyttämällä sähköistä asiointia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ampuma-aseen ja aseosen yksilöintitietojen ilmoittamisesta poliisille.

42 d §

Aseen ja aseosen sekä lupatodistuksen esittäminen poliisille

Kun aseluvanhaltija ilmoittaa 42 c §:ssä tarkoitetut yksilöintitiedot ja luovuttajan ampuma-aseen tai aseosen hallussapitoon oikeuttava lupa on annettu ennen vuotta 2000, tulee ampuma-ase ja aseosa esittää poliisille 30 päivän kuluessa hankkimisesta.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

43 §

Hyväksyttävät käyttötarkoitukset

Hankkimislupa voidaan antaa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- 1) metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen;
- 2) ampumaurheilu ja -harrastus;
- 3) työ, jossa ase on välttämätön;
- 4) näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys;
- 5) museossa tai kokoelmassa pitäminen;
- 6) muistoesineenä säilyttäminen;
- 7) merkinanto;
- 8) 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, luvanhaltijan huollettavana olevan henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttäminen ja kuljettaminen.

44 §

Hankittavaa ampuma-asetta ja aseiden osaa koskevat edellytykset

Hankkimislupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseiden osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampuma-aseen soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi, mitä metsästyslaissa (615/1993) ja sen nojalla säädetään. Metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten hankkimislupaa ei voida antaa muuta

43 §

Hyväksyttävät käyttötarkoitukset

Aselupa voidaan antaa seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- 1) metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen;
- 2) ampumaurheilu ja -harrastus;
- 3) työ, jossa ase on välttämätön;
- 4) näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys;
- 5) museossa tai kokoelmassa pitäminen;
- 6) muistoesineenä säilyttäminen;
- 7) merkinanto;
- 8) luvanhaltijan huollettavana olevan 15 vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttäminen ja kuljettaminen.

44 §

Hankittavaa ampuma-asetta ja aseiden osaa koskevat edellytykset

Aselupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseiden osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallittu eläinten ampuminen, ampuma-aseen soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi, mitä metsästyslaissa (615/1993) ja sen nojalla säädetään. Metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten *aselupaa* ei voida antaa muuta ampuma-aselain 6

Voimassa oleva laki

ampuma-aselain 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta kuin kertatulitoimista pienoispistoolia taikka pienoisrevolveria varten.

45 §

Hankkimisluvan saajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle

Hankkimislupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseiden osia. Lupaviranomaisella on oikeus saada hakijasta lääketieteellinen arvio, kun saatujen tietojen tai haastattelun perusteella lupaviranomaisella on syytä epäillä luvanhakijan henkilökohtaista sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Lupaviranomaisella on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada lääketieteellisessä arvioissa luvanhakijasta sellaiset terveystiedot, jotka ovat välttämättömiä lupaviranomaisen arvioissa hakijan sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Asevelvollisen on esitettävä selvitys suoritetusta varusmies- tai siviilipalveluksesta. Jos palvelusta ei ole suoritettu, asevelvollisen on esitettävä määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen. Hankkimislupa pistoolia, pienoispistoolia, revolveria tai pienoisrevolveria taikka niiden osaa varten voidaan antaa vain 20 vuotta täyttäneelle henkilölle. Hankkimislupa ampumaurheilussa ja -harrastuksessa käytettävää 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain (503/1989) 4 §:ssä tarkoitettua luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään kaksi vuotta. Aktiivisen harrastuksen jatkumista koskevaan kahden vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta. Hankki-

Ehdotus

§:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta kuin kertatulitoimista pienoispistoolia taikka pienoisrevolveria varten.

45 §

Aseluvansaajaa koskevat edellytykset luonnolliselle henkilölle

Aselupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseiden osia. Lupaviranomaisella on oikeus saada hakijasta lääketieteellinen arvio, kun saatujen tietojen tai haastattelun perusteella lupaviranomaisella on syytä epäillä luvanhakijan henkilökohtaista sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Lupaviranomaisella on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada lääketieteellisessä arvioissa luvanhakijasta sellaiset terveystiedot, jotka ovat välttämättömiä lupaviranomaisen arvioissa hakijan sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon. Asevelvollisen on *pyydettyä* esitettävä selvitys suoritetusta varusmies- tai siviilipalveluksesta. Jos palvelusta ei ole suoritettu, asevelvollisen on *pyydettyä* esitettävä määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen. *Aselupa* pistoolia, pienoispistoolia, revolveria tai pienoisrevolveria taikka niiden osaa varten voidaan antaa vain 20 vuotta täyttäneelle henkilölle. *Aselupa* ampumaurheilussa ja -harrastuksessa käytettävää 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampuma-asetta varten voidaan antaa luonnolliselle henkilölle vain, jos tämä esittää yhdistyslain (503/1989) 4 §:ssä tarkoitettua luvan saaneen yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antaman todistuksen harrastuksestaan, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään kaksi vuotta. Aktiivisen harrastuksen jatkumista koskevaan kahden vuoden ajanjaksoon lasketaan puolet aseellisessa palvelussa asevelvollisena suoritetusta palvelusta tai puolet naisten vapaaehtoisessa asepalvelussa suoritetusta palvelusta. *Aselupa* ampumaurheilussa ja

Voimassa oleva laki

mislupa ampumaurheilussa ja harrastuksessa käytettävään tämän lain 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen voidaan myöntää myös, jos henkilö esittää luotettavan selvityksen harrastuksestaan ja työnantajanaan toimivan valtion viranomaisen todistuksen siitä, että hän virkaansa kuuluvissa tehtävissä kantaa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampu-
ma-asetta.

Ehdotus

harrastuksessa käytettävään tämän lain 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen voidaan myöntää myös, jos henkilö esittää luotettavan selvityksen harrastuksestaan ja työnantajanaan toimivan valtion viranomaisen todistuksen siitä, että hän virkaansa kuuluvissa tehtävissä kantaa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettua ampu-
ma-asetta.

45 a §

Hankkimisluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisölle ja säätiölle

Hankkimislupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle tai säätiölle, jota on toimintansa tarkoituksen ja muiden seikkojen perusteella pidettävä sopivana pitämään hallussa ampuma-aseita ja aseiden osia. Lupa voidaan antaa vain hakijalle, jonka ampuma-aseiden ja aseiden osien säilytystilat säilytystilojen sijaintipaikan poliisilaitos on hyväksynyt ja jolla on 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava.

Hankkimisluvan saajaa koskevien edellytysten osalta noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä 45 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

45 b §

Yhteisön ja säätiön asevastaava

Asevastaavan hyväksyy ja hyväksynnän peruuttaa yhteisön tai säätiön kotipaikan poliisilaitos. Poliisilaitos voi vaatia, että asevastaavia on useampia kuin yksi, jos se yhteisön tai säätiön toiminta huomioon ottaen on tarpeen. Asevastaavaksi voidaan hyväksyä sellainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, jota terveydentilansa, käyttäytymisensä ja perehtyneisyytensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseiden osia. Jos asevastaava huolehtii yhteisön 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetuista ampuma-aseista, asevastaavaksi voidaan hyväksyä vain 20 vuotta täyttänyt henkilö. Ase-

45 a §

Aseluvan saajaa koskevat edellytykset yhteisölle ja säätiölle

Aselupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle tai säätiölle, jota on toimintansa tarkoituksen ja muiden seikkojen perusteella pidettävä sopivana pitämään hallussa ampuma-aseita ja aseiden osia. Lupa voidaan antaa vain hakijalle, jonka ampuma-aseiden ja aseiden osien säilytystilat säilytystilojen sijaintipaikan poliisilaitos on hyväksynyt ja jolla on 45 b §:ssä tarkoitettu asevastaava.

Aseluvan saajaa koskevien edellytysten osalta noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä 45 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

45 b §

Yhteisön ja säätiön asevastaava

Asevastaavan hyväksyy ja hyväksynnän peruuttaa yhteisön tai säätiön kotipaikan poliisilaitos. Poliisilaitos voi vaatia, että asevastaavia on useampia kuin yksi, jos se yhteisön tai säätiön toiminta huomioon ottaen on tarpeen. Asevastaavaksi voidaan hyväksyä sellainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, jota terveydentilansa, käyttäytymisensä ja perehtyneisyytensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseiden osia. Jos asevastaava huolehtii yhteisön 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetuista ampuma-aseista, asevastaavaksi voidaan hyväksyä vain 20 vuotta täyttänyt henkilö.

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
<p>vastaavaksi hyväksymistä koskevan hakemuksen käsittelyn edellytyksenä olevan soveltuvuustestin suorittamisesta on voimassa, mitä 45 c §:ssä ja sen nojalla säädetään.</p>	
45 c §	45 c §
<i>Soveltuvuustesti</i>	<i>Soveltuvuustesti</i>
<p><i>Hankkimislupaa koskevan hakemuksen käsittelyn edellytyksenä on, että luvanhakija suorittaa lupaviranomaisen järjestämän hänen henkilökohtaista sopivuuttaan ampumaseen, aseiden osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon selvittävän soveltuvuustestin. Testin tulosta ei voida yksinään käyttää kielteisen lupapäätöksen perusteena. Testin tulosta saadaan käyttää vain luvanhakijan henkilökohtaista sopivuutta koskevassa arvioinnissa.</i></p> <p><i>Sen lisäksi, mitä testin salassapidosta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 29 kohdassa, muulla asianosaisella kuin testin suorittajalla ei ole oikeutta saada tietoa testistä. Testin suorittaneella on tarkastusoikeus vain testin tulokseen. Tulosta koskeva tieto on hävitettävä, kun hakemukseen, johon testin suorittaminen liittyy, annettu päätös on lainvoimainen.</i></p> <p><i>Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin testin sisällöstä sekä soveltuvuustestin suorittamisvelvollisuutta koskevista poikkeuksista tapauksissa, joissa testin suorittaminen ei ole tarpeen aiemmasta testistä kulueneen lyhyen ajan vuoksi tai joissa luvanhakijan henkilökohtainen soveltuvuus on muulla tavoin tullut luotettavasti selvitettyksi.</i></p>	<p>(kumotaan)</p>
46 §	46 §
<i>Hankkimisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot</i>	<i>Hankkimisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot</i>
<p><i>Hankkimislupa annetaan enintään kuudeksi kuukaudeksi. Lupa asekeräilijälle annetaan kuitenkin enintään vuodeksi.</i></p> <p><i>Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampumaseella ei saa ampua.</i></p>	<p>(kumotaan)</p>

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lupaviranomaisen on sisällytettävä 43 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella annettavaan lupaan ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella

47 §

Hankkimislupa ulkomailla asuvalle

Ulkomailla asuvalle henkilölle luvan ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen (hankkimislupa ulkomailla asuvalle) antaa ja peruuttaa hakijan oleskelupaikan tai esineiden hankkimispaikan poliisilaitos. Lupa oikeuttaa hankkimaan luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseiden osan sekä siinä mainitut patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot. Lupa ei oikeuta niiden hallussapitoon, eikä niitä saa Suomessa luovuttaa luvansaajalle, vaan ne on viipymättä toimitettava luvassa mainittuun osoitteeseen luvansaajan asuinmaahan.

50 §

Yksityinen valmistamislupa

Luvan ampuma-aseen ja aseiden osan valmistamiseen tai muuntamiseen yksityistä tarkoitusta varten (yksityinen valmistamislupa) antaa ja peruuttaa 42 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen. Lupa oikeuttaa väliaikaisesti pitämään hallussa ampuma-asetta ja aseiden osaa sekä hankkimaan ja pitämään hallussa ampuma-aseen ja aseiden osan valmistamiseen tai muuntamiseen tarpeellisia aseiden osia. Hallussapitoluvasta säädetään 52 §:ssä.

Lupa voidaan antaa 45 tai 45 a sekä 45 c §:ssä säädetyin edellytyksin noudattaen soveltuvin osin, mitä 42 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 43 ja 44 §:ssä säädetään.

51 §

Yksityisen valmistamisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot

Yksityinen valmistamislupa annetaan enintään yhdeksi vuodeksi.

47 §

Hankkimislupa ulkomailla asuvalle

Ulkomailla asuvalle henkilölle luvan ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen (hankkimislupa ulkomailla asuvalle) antaa ja peruuttaa *Poliisihallitus*. Lupa oikeuttaa hankkimaan luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseiden osan sekä siinä mainitut patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot. Lupa ei oikeuta niiden hallussapitoon, eikä niitä saa Suomessa luovuttaa luvansaajalle, vaan ne on viipymättä toimitettava luvassa mainittuun osoitteeseen luvansaajan asuinmaahan.

50 §

Yksityinen valmistamislupa

(kumotaan)

51 §

Yksityisen valmistamisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ei saa ampua.

52 §

52 §

*Hallussapitolupa**Hallussapitolupa*

Sen, joka on hankkimisluvan nojalla hankkinut taikka yksityisen valmistamisluvan nojalla valmistanut tai muuntanut ampuma-aseen tai aseosan, on luvan voimassa ollessa haettava lupaa ampuma-aseen tai aseosan hallussapitoon (hallussapitolupa). Lupaa on kuitenkin haettava 30 päivän kuluessa hankkimisesta taikka valmistamisesta tai muuntamisesta. Luvan antaa ja peruuttaa hakijan kotikunnan tai kotipaikan poliisilaitos.

(kumotaan)

Ampuma-ase ja aseosa on esitettävä poliisille hallussapitolupaa haettaessa. Lisäksi hankkimislupaa tai yksityistä valmistamislupaa koskeva lupatodistus on esitettävä sekä pyydettyä luovutettava poliisille. Sen, joka ei ole saamansa hankkimisluvan nojalla hankkinut tai yksityisen valmistamisluvan nojalla valmistanut tai muuntanut ampuma-asetta tai aseosaa, on 30 päivän kuluessa luvan voimassaoloajan päättymisestä toimitettava lupatodistus kotikuntansa tai muulle poliisilaitokselle.

53 §

53 §

*Hallussapitoluvan voimassaoloaika ja lupaehdot**Hallussapitoluvan voimassaoloaika ja lupaehdot*

Hallussapitolupa annetaan toistaiseksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava määräajaksi. Ensimmäinen hallussapitolupa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista, ampumaurheilua ja harrastusta taikka näytöstä, kuvausta tai muuta vastaavaa esitystä varten annetaan luonnolliselle henkilölle 6 §:n 2 momentin 4–7 kohdassa mainituista asetyypeistä koostuvaan ryhmään kuuluvaan ampuma-aseeseen enintään viiden vuoden määräajaksi. Kaikki luvanhaltijalle tämän määräaikaisen luvan voimassaoloaikana samaan ase-ryhmään kuuluviin ampuma-aseisiin annetut

(kumotaan)

hallussapitoluvat annetaan määräajaksi, joka päättyy viimeistään samanaikaisesti ensimmäisen määräaikaisen luvan päättymisen kanssa. Sellaista työtä varten, jossa ampumase on välttämätön, lupa annetaan kuitenkin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Hallussapitolupa 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, luvanhaltijan huollettavana olevan henkilön hallussapidettäväksi tarkoitetun haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten annetaan määräajaksi, joka päättyy viimeistään nuorimman rinnakkaisluvanhaltijan täyttiessä 19 vuotta.

Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampumaseella ei saa ampua. Sellaista työtä varten annettuun lupaan, jossa ase on välttämätön, on sisällytettävä ehto, jonka mukaan lupa on voimassa vain niin kauan kuin luvansaaja toimii kyseisessä työtehtävässä. Hallussapitolupaan, joka on annettu 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, luvanhaltijan huollettavana olevan henkilön haulikon, yhdistelmäaseen, kiväärin tai pienoiskiväärin säilyttämistä ja kuljettamista varten, on lupaviranomaisen asetettava ehto, jonka mukaan luvanhaltija ei saa ampua aseella.

54 §

Rinnakkaislupa

Ampumaseeseen tai aseeseen osaan, johon on annettu hallussapitolupa, voidaan luvanhaltijan suostumuksella antaa rinnakkainen oikeus hallussapitoon (rinnakkaislupa). Valtion suostumuksella rinnakkaislupa voidaan antaa myös valtion omistamaan ampumaseeseen tai aseeseen osaan. Keräilykokoelmaan kuuluvaan ampumaseeseen tai aseeseen osaan rinnakkaislupa voidaan antaa vain asekeräilijälle. Luvan antaa ja peruuttaa 42 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu viranomainen.

Lupa voidaan antaa 45 ja 45 c §:ssä säädetyin edellytyksin noudattaen soveltuvin osin, mitä 42 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 43 ja 44 §:ssä säädetään. Huoltajien suostumuksella lupa haulikkoon, kivääriin, pienoiskivääriin tai yhdistelmäaseeseen voidaan kuitenkin antaa

54 §

Rinnakkaislupa

Ampumaseeseen tai aseeseen osaan, johon on annettu *aselupa*, voidaan luvanhaltijan suostumuksella antaa rinnakkainen oikeus hallussapitoon (rinnakkaislupa). Valtion suostumuksella rinnakkaislupa voidaan antaa myös valtion omistamaan ampumaseeseen tai aseeseen osaan. Keräilykokoelmaan kuuluvaan ampumaseeseen tai aseeseen osaan rinnakkaislupa voidaan antaa vain asekeräilijälle. Luvan antaa ja peruuttaa 42 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen.

Lupa voidaan antaa 45 §:ssä säädetyin edellytyksin noudattaen, mitä 42 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 43 ja 44 §:ssä säädetään. Huoltajien suostumuksella lupa haulikkoon, kivääriin, pienoiskivääriin tai yhdistelmäaseeseen voidaan kuitenkin antaa metsästys-

Voimassa oleva laki

taa metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista taikka ampumaurheilua ja -harrastusta varten myös 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka muuten täyttää luvan saajaa koskevat edellytykset. Rinnakkaislupa voidaan erityisen painavasta syystä antaa ampumaurheilua ja -harrastusta varten 18 vuotta vaan ei 20 vuotta täyttäneelle henkilölle 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen.

Lupaa haettaessa on esitettävä luvanhaltijan suostumus tai valtion suostumus rinnakkaislupan antamiseen. Lupaviranomainen voi lisäksi vaatia, että ampuma-ase tai aseensa esitetään poliisille.

55 §

Rinnakkaisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot

Rinnakkaislupa annetaan hallussapitoluvan voimassaoloajaksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava lyhyemmäksi ajaksi. Lupa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen annetaan kuitenkin enintään viideksi ja muuhun ampuma-aseeseen enintään kymmeneksi vuodeksi. Jos henkilöllä on 53 §:n 1 momentissa tarkoitettu viiden vuoden määräajaksi annettu hallussapitolupa, annetaan rinnakkaislupa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen määräajaksi, joka päättyy viimeistään hallussapitoluvan päättymispäivänä.

Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ei saa ampua.

55 a §

Kaasusumutinlupa

Luvan kaasusumuttimen hankkimiseen ja hallussapitoon (kaasusumutinlupa) antaa ja peruuttaa hakijan *kotikunnan tai kotipaikan* poliisilaitos noudattaen *soveltuvin osin*, mitä 42 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Lupa annetaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa museossa tai kokoelmassa pitämiseen voidaan antaa myös toistaiseksi.

Ehdotus

lainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista taikka ampumaurheilua ja -harrastusta varten myös 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka muuten täyttää luvan saajaa koskevat edellytykset. Rinnakkaislupa voidaan erityisen painavasta syystä antaa ampumaurheilua ja -harrastusta varten 18 vuotta vaan ei 20 vuotta täyttäneelle henkilölle 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen.

Lupaa haettaessa on esitettävä luvanhaltijan suostumus tai valtion suostumus rinnakkaislupan antamiseen. Lupaviranomainen voi lisäksi vaatia, että ampuma-ase tai aseensa esitetään poliisille.

55 §

Rinnakkaisluvan voimassaoloaika ja lupaehdot

Rinnakkaislupa annetaan *aseluvan* voimassaoloajaksi, jollei sitä erityisestä syystä ole annettava lyhyemmäksi ajaksi. Lupa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen annetaan kuitenkin enintään viideksi ja muuhun ampuma-aseeseen enintään kymmeneksi vuodeksi. Jos henkilöllä on 42 b §:n 2 momentissa tarkoitettu viiden vuoden määräajaksi annettu aselupa, annetaan rinnakkaislupa 6 §:n 2 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuun ampuma-aseeseen määräajaksi, joka päättyy viimeistään aseluvan päättymispäivänä.

Lupaviranomainen voi sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan keräilykokoelmaan kuuluvalla ampuma-aseella ei saa ampua.

55 a §

Kaasusumutinlupa

Luvan kaasusumuttimen hankkimiseen ja hallussapitoon (kaasusumutinlupa) antaa ja peruuttaa poliisilaitos noudattaen, mitä 42 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään. Lupa annetaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lupa museossa tai kokoelmassa pitämiseen voidaan antaa myös toistaiseksi.

Voimassa oleva laki

Lupa oikeuttaa luvan voimassaoloaikana hankkimaan, hallussapitämään ja vaihtamaan lupaan merkityt kaasusumuttimet. Yhteisölle annettava lupa oikeuttaa luvansaajan palveluksessa olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön, joka on riittävästi perehtynyt kaasusumuttimen turvalliseen käsittelemiseen, kantamaan luvassa tarkoitettua kaasusumutinta työssä, jos se on oman tai toisen henkilökohtaisen koskemattomuuden taikka omaisuuden suojelemiseksi välttämätöntä.

Ehdotus

Lupa oikeuttaa luvan voimassaoloaikana hankkimaan, pitämään hallussa ja vaihtamaan lupaan merkityt kaasusumuttimet. Yhteisölle annettava lupa oikeuttaa luvansaajan palveluksessa olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön, joka on riittävästi perehtynyt kaasusumuttimen turvalliseen käsittelemiseen, kantamaan luvassa tarkoitettua kaasusumutinta työssä, jos se on oman tai toisen henkilökohtaisen koskemattomuuden taikka omaisuuden suojelemiseksi välttämätöntä.

59 a §

Tiedosto asekeräilijän ampuma-aseista

Poliisihallitus voi hakemuksesta oikeuttaa asekeräilijän pitämään hallussapitoluvan hakemisen sijasta tiedostoa hankkimistaan, valmistamistaan tai muuntamistaan ampuma-aseista siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Oikeus lakkaa olemasta voimassa ja ampuma-aseiden osalta menettellään siten kuin 8 luvussa säädetään, jos asekeräilijälle annettu hyväksyntä raukeaa tai se peruutetaan.

(kumotaan)

Tiedostoa pitävän asekeräilijän on 60 päivän kuluessa ampuma-aseen hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta palautettava hankkimislupa tai yksityinen valmistamislupa luvan antaneelle viranomaiselle.

Tiedoston esittämisestä ja luovuttamisesta poliisille on voimassa, mitä 60 §:n 2 momentissa säädetään.

60 §

Tiedosto asekeräilijän aseiden osista

Asekeräilijän tulee pitää tiedostoa hankkimistaan ja hallussa pitämistään aseiden osista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään tai hankkia aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttava lupa. Tiedostoa ei kuitenkaan tarvitse pitää tai lupaa hankkia, jos asekeräilijällä on oikeus 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista vastaavista aseiden osista kootun ampuma-aseiden hallussapitoon.

(kumotaan)

Asekeräilijän on, siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään, vaadittaessa esitettävä tiedosto poliisille sekä luovutettava se, kun

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hänelle annettu hyväksyntä raukeaa tai jos hyväksyntä peruutetaan.

61 §

Patruunoiden hankkiminen ja hallussapito

Hankkimislupa, yksityinen valmistamislupa, hallussapitolupa ja rinnakkaislupa oikeuttavat hankkimaan ja pitämään hallussa sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampumaseessa, jonka lainaamiseen luvanhaltijalla on oikeus siten kuin 87 §:n 1 momentissa säädetään. Lupaviranomainen voi kuitenkin sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan lupa ei oikeuta hankkimaan ja pitämään hallussa keräilykokoelmaan kuuluvaan tai muistoesineenä säilytettävään aseeseen soveltuvia patruunoita.

62 §

Ampumatarvikelupa

Luvan patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon (ampumatarvikelupa) antaa ja peruuttaa *hakijan kotikunnan tai kotipaikan* poliisilaitos.

Lupa voidaan antaa 45 §:n 1 momentissa tai 45 a §:n 1 momentissa säädetyin edellytyksin noudattaen *soveltuvin osin*, mitä ampumaseista ja aseiden osista 42 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Lupa erityisen vaarallisten patruunoiden ja ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon voidaan antaa vain erityisestä syystä.

65 §

Suostumus

Sille, jolla on kotikunta Suomessa, anne-

61 §

Patruunoiden hankkiminen ja hallussapito

Aselupa ja rinnakkaislupa oikeuttavat hankkimaan ja pitämään hallussa sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampumaseessa, jonka lainaamiseen luvanhaltijalla on oikeus siten kuin 87 §:n 1 momentissa säädetään. Euroopan ampumasepassin haltija tai Norjan, Ruotsin, Islannin tai Tanskan viranomaisen ampumaseeseen hallussapitoon antaman luvan haltija on oikeutettu Suomessa oleskellessaan hankkimaan ja pitämään hallussaan sellaisia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita, jotka soveltuvat käytettäväksi ampumaseessa. Lupaviranomainen voi kuitenkin sisällyttää lupaan ehdon, jonka mukaan lupa ei oikeuta hankkimaan ja pitämään hallussa keräilykokoelmaan kuuluvaan tai muistoesineenä säilytettävään aseeseen soveltuvia patruunoita.

62 §

Ampumatarvikelupa

Luvan patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon (ampumatarvikelupa) antaa ja peruuttaa poliisilaitos.

Lupa voidaan antaa 45 §:n 1 momentissa tai 45 a §:n 1 momentissa säädetyin edellytyksin noudattaen, mitä *aseluvasta* 42 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Lupa erityisen vaarallisten patruunoiden ja ammusten hankkimiseen, valmistamiseen ja hallussapitoon voidaan antaa vain erityisestä syystä.

65 §

Suostumus

Sille, jolla on kotikunta Suomessa, anne-

Voimassa oleva laki

taan hänen pyynnöstään ulkomaan viranomaiselle esitettäväksi tarkoitettu suostumus (suostumus), josta ilmenee, että hänelle voidaan antaa ulkomailla ampuma-aseen, aseosan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen oikeuttava lupa. Suostumuksen antaa *kotikunnan* poliisilaitos.

Suostumus annetaan luonnolliselle henkilölle, jolla on kyseistä ampuma-asetta tai aseosan osaa koskeva hankkimislupa, yksityinen valmistamislupa, kaasusumutinlupa taikka oikeus kyseisten patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon. Suostumus annetaan myös 45 b §:ssä tarkoitettulle asevastaavalle, jolla on yhteisölle tai säätiölle annetun luvan nojalla oikeus esineen hankkimiseen ja hallussapitoon. *Hankkimislupaa, yksityistä valmistamislupaa, kaasusumutinlupaa taikka patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavaa lupaa* koskeva lupatodistus on esitettävä poliisille suostumusta haettaessa.

Suostumus annetaan 2 momentissa tarkoitettujen lupien voimassaoloajaksi. Se annetaan kuitenkin enintään yhdeksi vuodeksi.

66 §

Lupien ja suostumuksen raukeaminen

Rinnakkaislupa raukeaa, kun hallussapitolupa raukeaa tai peruutetaan. Hallussapitolupa, joka on annettu 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen, *huollettavana olevan* henkilön hallussapidettäväksi tarkoitettun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttämistä ja kuljettamista varten, raukeaa, kun rinnakkaislupien voimassaolo päättyy.

Suostumus raukeaa, kun *hankkimislupa, yksityinen valmistamislupa, kaasusumutinlupa taikka patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon annettu lupa* raukeaa tai jos se peruutetaan.

Ehdotus

taan hänen pyynnöstään ulkomaan viranomaiselle esitettäväksi tarkoitettu suostumus (suostumus), josta ilmenee, että hänelle voidaan antaa ulkomailla ampuma-aseen, aseosan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen oikeuttava lupa. Suostumuksen antaa poliisilaitos.

Suostumus annetaan luonnolliselle henkilölle, jolla on kyseistä ampuma-asetta tai aseosan osaa koskeva *aselupa* tai kaasusumutinlupa taikka oikeus kyseisten patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon. Suostumus annetaan myös 45 b §:ssä tarkoitettulle asevastaavalle, jolla on yhteisölle tai säätiölle annetun luvan nojalla oikeus esineen hankkimiseen ja hallussapitoon. *Aselupaa* tai kaasusumutinlupaa taikka patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon oikeuttavaa lupaa koskeva lupatodistus on esitettävä poliisille suostumusta haettaessa.

Suostumus annetaan 2 momentissa tarkoitettujen lupien voimassaoloajaksi. Se annetaan kuitenkin enintään *kahdeksi* vuodeksi.

66 §

Lupien ja suostumuksen raukeaminen

Rinnakkaislupa raukeaa, kun *aselupa* raukeaa tai peruutetaan. *Aselupa*, joka on annettu huollettavana olevan 15 vuotta vaan ei 18 vuotta täyttäneen henkilön hallussapidettäväksi tarkoitettun haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin tai yhdistelmäaseen säilyttämistä ja kuljettamista varten, raukeaa, kun rinnakkaislupien voimassaolo päättyy.

Suostumus raukeaa, kun *aselupa tai kaasusumutinlupa taikka patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen ja hallussapitoon annettu lupa* raukeaa tai jos se peruutetaan.

66 a §

Luvan peruuttamisen vireilletulo

Ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen tulee vireille, jos:

1) 67 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa säädetty luvan peruuttamisen edellytykset täyttyvät; tai

2) on perusteltua syytä epäillä, että 67 §:n 2 momentin mukaiset luvan peruuttamisen edellytykset täyttyisivät.

67 §

Lupien peruuttaminen

Ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttava lupa on peruutettava, jos:

3) hallussapitoluvan haltija tai valtio peruuttaa 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen.

Rinnakkaisluvan peruuttavan viranomaisen on ilmoitettava rinnakkaisluvan peruuttamisesta hallussapitoluvan haltijalle.

70 §

Aseen osasta ja tehokkaasta ilma-aseesta tehtävä ilmoitus ja esineiden esittäminen

Aseen osan tai tehokkaan ilma-aseen hankkineen on 30 päivän kuluessa hankkimisesta tehtävä hankinnasta ilmoitus kotikuntansa tai kotipaikkansa poliisilaitokselle, jos oikeus:

1) aseiden osan hankkimiseen ja hallussapitoon perustuu siihen, että hankkijalla on oikeus 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin vastaavista aseiden osista kootun ampu-aseiden hallussapitoon; tai

2) tehokkaan ilma-aseiden hankkimiseen ja hallussapitoon perustuu 19 §:n 1 momentin 8 kohtaan.

Aseen osa tai tehokas ilma-ase on esitettävä ilmoitusta tehtäessä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tar-

67 §

Lupien peruuttaminen

Ampuma-aseiden, aseiden osan, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttava lupa on peruutettava, jos:

3) *aseluvan* haltija tai valtio peruuttaa 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen.

Rinnakkaisluvan peruuttavan viranomaisen on ilmoitettava rinnakkaisluvan peruuttamisesta *aseluvan* haltijalle.

70 §

Aseen osan ja tehokkaan ilma-aseiden hankinnasta ilmoittaminen ja esittäminen poliisille

Aseen osan tai tehokkaan ilma-aseiden hankkineen on 30 päivän kuluessa hankkimisesta tehtävä hankinnasta ilmoitus poliisilaitokselle, jos oikeus:

1) aseiden osan hankkimiseen ja hallussapitoon perustuu siihen, että hankkijalla on oikeus 19 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin vastaavista aseiden osista kootun ampu-aseiden hallussapitoon; tai

2) tehokkaan ilma-aseiden hankkimiseen ja hallussapitoon perustuu 19 §:n 1 momentin 8 kohtaan.

Ilmoituksen voi tehdä sähköistä asiointia

Voimassa oleva laki

kemmin 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä.

73 §

Siirto ja tuonti Suomeen hallussapitoon annettujen lupien nojalla

Hankkimislupa, yksityinen valmistamislupa, hallussapitolupa, rinnakkaislupa ja kaasusumutinlupa oikeuttavat siirtämään ja tuomaan Suomeen yksityistä tarkoitusta varten luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseiden osan sekä luvassa mainitussa aseessa käytettäviksi soveltuvia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita.

Ampumatarvikelupa oikeuttaa siirtämään ja tuomaan Suomeen luvassa mainitut patruunat ja ammukset.

Norjassa, Ruotsissa, Islannissa tai Tanskassa ampuma-aseen tai aseiden osan hallussapitoon annettu lupa oikeuttaa siirtämään ja tuomaan Suomeen luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseiden osan sekä tarpeellisen määrän luvassa mainitussa aseessa käytettäviksi soveltuvia patruunoita sekä pitämään niitä hallussa enintään kolme kuukautta siitä, kun ne on siirretty tai tuotu Suomeen. Edellytyksenä on, että siirron tai tuonnin tarkoituksena on osallistuminen Norjassa, Ruotsissa, Islannissa, Tanskassa tai Suomessa järjestettävään ampuma- tai metsästystapahtumaan. Lupa oikeuttaa myös siirtämään esineet takaisin Ruotsiin tai Tanskaan.

74 §

Euroopan ampuma-asepassi

Kotikunnan poliisilaitos antaa Euroopan ampuma-asepassin luonnolliselle henkilölle, jolla on aseluvan, hallussapitoluvan tai rinnakkaisluvan nojalla oikeus ampuma-aseen tai aseiden osan hallussapitoon. Hallussapito-

Ehdotus

käyttämällä. Aseen osa tai tehokas ilma-ase on esitettävä pyynnöstä poliisille.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä.

73 §

Siirto Suomeen hallussapitoon annettujen lupien nojalla ja siirto ja tuonti Suomeen Pohjoismaissa hallussapitoon annettujen lupien nojalla

Aselupa, rinnakkaislupa ja kaasusumutinlupa oikeuttavat siirtämään Suomeen yksityistä tarkoitusta varten luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseiden osan sekä luvassa mainitussa aseessa käytettäviksi soveltuvia muita kuin erityisen vaarallisia patruunoita.

Ampumatarvikelupa oikeuttaa siirtämään Suomeen luvassa mainitut patruunat ja ammukset.

Norjassa, Ruotsissa, Islannissa tai Tanskassa ampuma-aseen tai aseiden osan hallussapitoon annettu lupa oikeuttaa siirtämään ja tuomaan Suomeen luvassa mainitun ampuma-aseen ja aseiden osan sekä tarpeellisen määrän luvassa mainitussa aseessa käytettäviksi soveltuvia patruunoita sekä pitämään niitä hallussa enintään kolme kuukautta siitä, kun ne on siirretty tai tuotu Suomeen. Edellytyksenä on, että siirron tai tuonnin tarkoituksena on osallistuminen Norjassa, Ruotsissa, Islannissa, Tanskassa tai Suomessa järjestettävään ampuma- tai metsästystapahtumaan. Lupa oikeuttaa myös siirtämään esineet takaisin Ruotsiin tai Tanskaan.

74 §

Euroopan ampuma-asepassi

Poliisilaitos antaa Euroopan ampuma-asepassin luonnolliselle henkilölle, jolla on aseluvan tai rinnakkaisluvan nojalla oikeus

Voimassa oleva laki

lupaa tai rinnakkaislupaa koskeva lupatodistus on esitettävä poliisille ampuma-asepassia haattaessa.

Euroopan ampuma-asepassin haltijan on esitettävä sekä pyydettyä luovutettava ampuma-asepassi kotikuntansa poliisilaitokselle tarpeellisten merkintöjen tekemiseksi seikoista, jotka koskevat:

1) ampuma-asepassin haltijan henkilötietojen muuttumista;

2) hallussapitoluvan tai rinnakkaisluvan voimassaoloajan tai lupaehtojen muuttumista;

3) ampuma-aseen tai aseos osan muuttamista;

4) ampuma-aseen tai aseos osan luovuttamista, katoamista, anastetuksi tulemistä sekä ampuma-aseen pysyvästi ampumakelvottomaksi ja aseos osan pysyvästi toimintakelvottomaksi tekemistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa Euroopan ampuma-asepassi on esitettävä sekä pyydettyä luovutettava 30 päivän kuluessa momentin 1—4 kohdassa mainituista tapahtumista.

Euroopan ampuma-asepassi on voimassa siihen merkittyjen ampuma-aseiden tai aseos osien hallussapitoon oikeuttavien lupien voimassaoloajan. Se on kuitenkin voimassa enintään viisi vuotta päivästä, jona se on annettu. Ampuma-asepassin voimassaoloaikaa voidaan jatkaa.

79 §

Yksityisen tuontiluvan voimassaoloaika

Yksityinen tuontilupa annetaan enintään kolmeksi kuukaudeksi.

83 a §

Ehdotus

ampuma-aseen tai aseos osan hallussapitoon. *Aselupaa* tai rinnakkaislupaa koskeva lupatodistus on esitettävä poliisille ampuma-asepassia haattaessa.

Euroopan ampuma-asepassin haltijan on esitettävä sekä pyydettyä luovutettava ampuma-asepassi poliisilaitokselle tarpeellisten merkintöjen tekemiseksi seikoista, jotka koskevat:

1) ampuma-asepassin haltijan henkilötietojen muuttumista;

2) *aseluvan* tai rinnakkaisluvan voimassaoloajan tai lupaehtojen muuttumista;

3) ampuma-aseen tai aseos osan muuttamista;

4) ampuma-aseen tai aseos osan luovuttamista, katoamista, anastetuksi tulemistä sekä ampuma-aseen pysyvästi ampumakelvottomaksi ja aseos osan pysyvästi toimintakelvottomaksi tekemistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa Euroopan ampuma-asepassi on esitettävä sekä pyydettyä luovutettava 30 päivän kuluessa momentin 1—4 kohdassa mainituista tapahtumista.

Euroopan ampuma-asepassi on voimassa siihen merkittyjen ampuma-aseiden tai aseos osien hallussapitoon oikeuttavien lupien voimassaoloajan. Se on kuitenkin voimassa enintään viisi vuotta päivästä, jona se on annettu. Ampuma-asepassin voimassaoloaikaa voidaan jatkaa.

79 §

Yksityisen tuontiluvan lupaehtot ja voimassaoloaika

Yksityinen tuontilupa annetaan enintään vuodeksi. Erityisestä syystä lupa voidaan antaa enintään kahdeksi vuodeksi. Lupa voi oikeuttaa sen nojalla tuotujen esineiden hallussapitoon enintään kolme kuukautta.

Yksityinen tuontilupa ja sen nojalla tuodut esineet on esitettävä tuonnin yhteydessä Tullille.

83 a §

Tullilaitoksen ilmoittamisvelvollisuus

Tullilaitoksen on kolmen kuukauden välein ilmoitettava Poliisihallitukselle *hankkimisluvassa, yksityisessä valmistamisluvassa, kaasusumutinluvassa ja yksityisessä tuontiluvassa* mainittujen esineiden tuonnista Suomeen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

85 §

Pysyvään luovuttamiseen oikeutetut

Ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia saa kaupallisessa tarkoituksessa luovuttaa pysyvästi vain ase-elinkeinonharjoittaja, jolla on siihen asealan elinkeinoluvan nojalla oikeus.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia saa yksityistä tarkoitusta varten luovuttaa pysyvästi vain hallussapitoluvan tai kaasusumutinluvan haltija ja patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia lisäksi rinnakkaisluvan tai ampumatarvikeluvan haltija.

89 §

Luovutusilmoitus

Sen, joka luovuttaa pysyvästi toiselle ampuma-aseen tai aseiden osan, on tehtävä 30 päivän kuluessa luovuttamisesta asiasta ilmoitus (*luovutusilmoitus*) ampuma-aseen tai aseiden osan hankkimiseen oikeuttaneen luvan antaneelle tai muulle poliisilaitokselle. Äänenvaimentimen luovutuksesta on ilmoitettava vain, jos luovutuksensaajan oikeus hankkia äänenvaimennin perustuu äänenvaimentimelle annettuun hankkimislupaan tai jos luovuttajan hallussapito-oikeus perustuu äänenvaimentimelle annettuun hallussapito- tai rinnakkaislupaan. *Ilmoitusvelvollisuus ei koske ampuma-aseiden tai aseiden osien kaupan harjoittamiseen tai valmistamiseen luvan saaneiden ase-elinkeinonharjoittajien välisiä luovutuksia, joissa luovutuksen kohteena on ampuma-ase tai aseiden osa, jolle ei ole annet-*

Tullin ilmoittamisvelvollisuus

Tullin on kolmen kuukauden välein ilmoitettava Poliisihallitukselle *aseluvassa, kaasusumutinluvassa ja yksityisessä tuontiluvassa* mainittujen esineiden tuonnista Suomeen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

85 §

Pysyvään luovuttamiseen oikeutetut

Ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia saa kaupallisessa tarkoituksessa luovuttaa pysyvästi vain ase-elinkeinonharjoittaja, jolla on siihen asealan elinkeinoluvan nojalla oikeus.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia saa yksityistä tarkoitusta varten luovuttaa pysyvästi vain *aseluvan* tai kaasusumutinluvan haltija ja patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia lisäksi rinnakkaisluvan tai ampumatarvikeluvan haltija.

89 §

Luovutusilmoitus

Sen, joka luovuttaa pysyvästi toiselle ampuma-aseen tai aseiden osan, on tehtävä 30 päivän kuluessa luovuttamisesta asiasta ilmoitus poliisilaitokselle. *Ilmoitus voidaan tehdä sähköistä asiointia käyttäen. Ase-elinkeinonharjoittajien välisestä luovutuksesta on tehtävä ilmoitus kuitenkin 10 päivän kuluessa sähköistä asiointia käyttäen poliisin asetietojärjestelmään.* Äänenvaimentimen luovutuksesta on ilmoitettava vain, jos luovutuksensaajan oikeus hankkia äänenvaimennin perustuu äänenvaimentimelle annettuun *aselupaan* tai jos luovuttajan hallussapito-oikeus perustuu äänenvaimentimelle annettuun *asetai rinnakkaislupaan*.

*Voimassa oleva laki
tu hallussapitolupaa.*

Ilmoituksessa on mainittava valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävät tiedot.

Ehdotus

Ilmoituksessa on mainittava valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävät tiedot.

89 a §

Ilmoitus patruunoiden luovutuksesta

Kauppan harjoittamiseen tai valmistamiseen oikeutetun ase-elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava luovutetuista patruunoista luovutuksen yhteydessä sähköistä asiointia käyttäen poliisin asetietojärjestelmään. Tiedot merkitään patruunat hankkineen aseluvan haltijan tietoihin.

90 §

Hallussapitolupaa koskevan todistuksen esittämis- ja luovuttamisvelvollisuus

Hallussapitoluvan haltijan on 30 päivän kuluessa ampuma-aseen tai aseosien osan luovuttamisesta pysyvästi toiselle esitettävä sekä pyydettyä luovutettava hallussapitolupaa koskeva lupatodistus kotikuntansa tai kotipaikkansa poliisilaitokselle.

93 §

Väliaikaisen haltuunoton vaikutus luvan voimassaoloon

Väliaikaisesti haltuun otettua ampuma-asetta, aseosien osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva asealan elinkeinolupa tai yksityistä käyttöä varten annettu hallussapitoon oikeuttava lupa lakkaa olemasta voimassa.

Jos poliisin haltuun on väliaikaisesti otettu rinnakkaisluvan nojalla hallussa pidetty ampuma-ase tai aseosien osa, ampuma-asetta tai aseosien osaa koskeva hallussapitolupa ja muut rinnakkaisluvut ovat edelleen voimassa.

103 §

Ampuma-aserikkomus

Joka tämän lain vastaisesti tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

90 §

Aselupaa koskevan todistuksen esittämis- ja luovuttamisvelvollisuus

Aseluvan haltijan on 30 päivän kuluessa ampuma-aseen tai aseosien osan luovuttamisesta pysyvästi toiselle esitettävä sekä pyydettyä luovutettava aselupaa koskeva lupatodistus poliisilaitokselle, jos lupa ei ole sähköinen.

93 §

Väliaikaisen haltuunoton vaikutus luvan voimassaoloon

Väliaikaisesti haltuun otettua ampuma-asetta, aseosien osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva asealan elinkeinolupa tai yksityistä käyttöä varten annettu hallussapitoon oikeuttava lupa lakkaa olemasta voimassa.

Jos poliisin haltuun on väliaikaisesti otettu rinnakkaisluvan nojalla hallussa pidetty ampuma-ase tai aseosien osa, ampuma-asetta tai aseosien osaa koskeva aselupa ja muut rinnakkaisluvut ovat edelleen voimassa.

103 §

Ampuma-aserikkomus

Joka tämän lain vastaisesti tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

3) laiminlyö hallussapitoluvan hakemisen 52 §:n 1 momentissa säädettyssä määrääjassa,

4) kokonaan tai osittain laiminlyö asekeräilijälle 59 a §:n 1 momentissa tai 60 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö 52 §:n 2 momentissa taikka 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,

113 §

Poliisin velvollisuus tiedostojen pitämiseen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedostot ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä ovat myös ampuma-asetta, aseosa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva lupahakemus ja ennakkosuostumusta, suostumusta ja asekeräilijälle annettavaa hyväksyntää koskeva hakemus sekä asiassa annettu päätös. Poliisi voi kuitenkin erityisesti syystä päätöksellään vahvistaa yksittäisen luvan voimassaoloa tai sisältöä koskevan tiedon, jos tiedon pyytäjän henkilöllisyys on po-

2 a) laiminlyö 42 c §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa poliisin asetietojärjestelmään ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseosaan osan yksilöintitiedot luovutuksen yhteydessä,

3) laiminlyö 42 c §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa poliisille ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, tai aseosaan osan yksilöintitiedot 30 päivän kuluessa ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseosaan hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta tai 42 d §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää poliisille ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseosa 30 päivän kuluessa ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen tai aseosaan hankkimisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta taikka 42 d §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää poliisille pyynnöstä ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseosa,

(kumotaan 4 kohta)

5) laiminlyö 42 d §:n 2 momentissa taikka 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,

113 §

Poliisin velvollisuus tiedostojen pitämiseen

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedostot ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä ovat myös ampuma-asetta, aseosa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskeva lupahakemus ja ennakkosuostumusta, suostumusta ja asekeräilijälle annettavaa hyväksyntää koskeva hakemus sekä asiassa annettu päätös. Poliisi voi kuitenkin erityisesti syystä päätöksellään vahvistaa yksittäisen luvan voimassaoloa tai sisältöä koskevan tiedon, jos tiedon pyytäjän henkilöllisyys on po-

Voimassa oleva laki

liisiin tiedossa. Tiedostojen pitämiseen, käyttöön ja tietojen luovuttamiseen sovelletaan muuten, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003) säädetään. *Tiedostoissa olevien tietojen poistamiseen sovelletaan kuitenkin, mitä 3 momentissa säädetään.*

115 §

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo Poliisihallitus. Rajavartiolaitos ja Tulli valvovat lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

116 §

Ase-elinkeinonharjoittajien ja asekeräilijöiden valvonta

Asealan elinkeinonharjoittajan ampumaseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilytystilojen tulee olla rakenteellisesti turvalliset. Tämän varmistamiseksi poliisin on tarkastettava säilytystilat. Tarkastus on uusittava, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia. Lisäksi poliisin on vähintään kerran vuodessa tarkastettava alueellaan toimivien ase-elinkeinonharjoittajien 25 §:n 1 momentin nojalla pitämät tiedostot sekä kirjanpito, varastot ja säilytystilat. Poliisilla on oikeus tarkastusta suorittaessaan saada nähtäväkseen ase-elinkeinonharjoittajan kirjanpito sekä päästä tiloihin, joissa edellä tarkoitettuja esineitä säilytetään.

Keräilykokoelmaan kuuluvien ampumaseiden ja aseiden osien säilytystilojen tulee olla rakenteellisesti turvalliset. Tämän varmistamiseksi poliisin on ennen luvan antamista ensimmäisen keräilykokoelmaan kuuluvan ampumaseen tai aseiden osan hankkimiseen tarkastettava säilytystilat. Tarkastus on uusittava, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia. *Poliisi voi myös tarvittaessa tarkastaa asekeräilyjän 59 a §:n 1 momentin ja 60 §:n 1*

Ehdotus

liisiin tiedossa. Tiedostojen pitämiseen, käyttöön, tietojen luovuttamiseen ja tietojen poistamiseen sovelletaan muuten, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003) säädetään.

115 §

Lain noudattamisen valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvoo Poliisihallitus. Rajavartiolaitos, Tulli ja Metsähallituksen erätarkastajat valvovat lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

116 §

Ase-elinkeinonharjoittajien ja asekeräilijöiden valvonta

Asealan elinkeinonharjoittajan ampumaseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten säilytystilojen tulee olla rakenteellisesti turvalliset. Tämän varmistamiseksi poliisin on tarkastettava säilytystilat. Tarkastus on uusittava, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia. Lisäksi poliisin on vähintään kerran vuodessa tarkastettava alueellaan toimivien ase-elinkeinonharjoittajien kirjanpito, varastot ja säilytystilat. Poliisilla on oikeus tarkastusta suorittaessaan saada nähtäväkseen ase-elinkeinonharjoittajan kirjanpito sekä päästä tiloihin, joissa edellä tarkoitettuja esineitä säilytetään.

Keräilykokoelmaan kuuluvien ampumaseiden ja aseiden osien säilytystilojen tulee olla rakenteellisesti turvalliset. Tämän varmistamiseksi poliisin on ennen luvan antamista ensimmäisen keräilykokoelmaan kuuluvan ampumaseen tai aseiden osan hankkimiseen tarkastettava säilytystilat. Tarkastus on uusittava, jos säilytystiloissa tapahtuu muutoksia.

117 §

Asiakirjojen ja aseiden esittäminen

Tässä laissa tai asevientiasetuksessa tarkoitettu lupatodistus ja Euroopan ampuma-asepassi sekä lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot on pyynnöstä esitettävä poliisille, rajavartiolaitosviranomaiselle ja tulliviranomaiselle sekä Metsähallituksen hallinnassa olevalla valtion maalla erävalvontaa suorittavalle Metsähallituksen virkamiehelle, *jolle on myönnetty poliisilain (493/1995) 8 §:n, sellaisena kuin se on laissa 498/2009, mukaiset erityiset poliisivaltuudet.*

117 §

Asiakirjojen ja aseiden esittäminen

Tässä laissa tai asevientiasetuksessa tarkoitettu lupatodistus ja Euroopan ampuma-asepassi sekä lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot on pyynnöstä esitettävä poliisille, rajavartiolaitosviranomaiselle ja tulliviranomaiselle sekä Metsähallituksen hallinnassa olevalla valtion maalla erävalvontaa suorittavalle Metsähallituksen virkamiehelle.

119 a §

Sähköinen asiointi

Edellä 25 §:ssä, 42 §:n 2 momentissa, 42 c §:n 1 momentissa, 70 §:n 2 momentissa, 89 §:n 1 momentissa, 89 a §:ssä tarkoitettu sähköinen asiointi edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetussa laissa (617/2009) tarkoitettua tunnistusvälinettä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Sen 25 §, 42 c §:n 1 momentin 1 kohta, 89 a § ja 103 §:n 2 a kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä joulukuuta 2018.

Edellä 42 §:n 2 momentissa, 42 c §:n 1 momentin 2 kohdassa, 70 §:n 2 momentissa, ja 89 §:n 1 momentissa sähköisestä asioinnista säädettyä sekä 116 §:n 1 momentin muutosta sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä joulukuuta 2018. Ennen 42 c §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua sähköisen asiointin soveltamisen alkamista aseiden yksilöintitiedot tulee ilmoittaa poliisilaitoksella asioimalla ja samalla esittää ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseiden osa. Ennen 89 §:n

1 momentissa tarkoitetun sähköisen ilmoitusmenettelyn soveltamisen alkamista momentissa tarkoitetut luovutusilmoitukset tehdään asioimalla poliisilaitoksella.

Mitä lain 45 §:n 1 momentissa säädetään asevelvollisen velvollisuudesta pyydettyessä esittää selvitys suoritetusta varusmies- tai siivilipalveluksesta tai, jos palvelusta ei ole suoritettu, määräys aloittaa palvelus taikka päätös palveluksesta vapauttamisesta, palvelusajankohdan siirrosta tai palveluksen keskeyttämisestä syineen, sovelletaan vasta 1 päivästä joulukuuta 2018. Ennen soveltamisen alkamista asevelvollisen on esitettävä selvitys aselupaa haettaessa.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty voimassaolevat hankkimis- ja hallussapitoluvat sekä yksityiset valmistamisluvat jäävät voimaan tämän lain voimaantullessa siksi ajaksi, joksi ne on myönnetty. Jos hankkimisluvan, yksityisen valmistamisluvan tai hallussapitoluvan haltija hakee luvalla kaksoiskappaleta, on myönnettävä lupa aselupa. Hankkimisluvan ja yksityisen valmistamisluvan nojalla hankitun tai valmistetun ampumaaseen, tehokkaan ilma-aseen ja aseiden osien yksilöintitiedot on ilmoitettava ja ampumaase, tehokas ilma-ase tai sen osa esitettävä tämän lain voimaantultua 30 päivän kuluessa esineen hankkimisesta poliisilaitokselle, ja hallussapitoluvan sijaan hankittuun tai valmistettuun esineeseen myönnetään aselupa.

Asekeräilijän, jolla on tämän lain voimaantullessa Poliisihallituksen myöntämä oikeus pitää tiedostoa ampuma-aseista tai hallussaan aseiden osia, joiden osalta asekeräilijällä ei ole hallussapitoon oikeuttavaa lupaa, tulee vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta hakea näille ampuma-aseille ja aseiden osille aselupaa. Jos asekeräilijän oikeus aseiden osien hankkimiseen ja hallussapitoon on perustunut siihen, että asekeräilijällä on ollut 19 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen oikeus vastaavista aseiden osista kootun ampumaaseen hallussapitoon, aseiden osista tulee tehdä vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta 70 §:n mukainen ilmoitus poliisille ja esittää pyynnöstä osat.

Mitä 61 ja 73 §:ssä säädetään aseluvasta, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hankkimislupaa,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

yksityistä valmistamislupaa ja hallussapitolupaa. Mitä 65 §:n 2 momentissa, 66 §:n 3 momentissa ja 83 a §:ssä säädetään aseluvasta, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hankkimislupaa ja yksityistä valmistamislupaa. Mitä 54 §:n, 66 §:n 2 momentissa, 67 §:n, 74 §:n 1 ja 2 momentissa, 85 §:n 2 momentissa, 90 §:ssä ja 93 §:n 2 momentissa säädetään aseluvasta, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä voimassaolevaa hallussapitolupaa.

2.

Laki

rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 41 luvun 1 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 766/2015, seuraavasti:

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
41 luku	41 luku
Aserikoksista	Aserikoksista
1 §	1 §
<i>Ampuma-aserikos</i>	<i>Ampuma-aserikos</i>
Joka ampuma-aselain (1/1998) vastaisesti	Joka ampuma-aselain (1/1998) vastaisesti
4) kokonaan tai osittain laiminlyö ase- elinkeinonharjoittajalle ampuma-aselain 25 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,	4) kokonaan tai osittain laiminlyö ase- elinkeinonharjoittajalle ampuma-aselain 25 §:ssä tai sen nojalla säädetyn velvollisuuden ampuma-aseen, tehokkaan ilma-aseen, kaa- susumuttimen tai aseosien osan yksilöintitieto- jen sekä patruunavarastojen ilmoittamiseen poliisin asetietojärjestelmään,
	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**poliisilain 2 luvun 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisilain (872/2011) 2 luvun 6 §:n 1 momentti seuraavasti:

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
2 luku	2 luku
Yleiset toimivaltuudet	Yleiset toimivaltuudet
6 §	6 §
<i>Sisäänpääsy ja etsintä vaara- ja vahinkotilanteissa</i>	<i>Sisäänpääsy ja etsintä vaara- ja vahinkotilanteissa</i>
<p>Poliisimiehellä on oikeus päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan tai tilaan tai muuhun paikkaan, johon ei ole yleistä pääsyä, taikka kulkuneuvon ja suorittaa siellä tarvittaessa etsintä, jos on perusteltua syytä olettaa, että:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) henkeä, terveyttä tai henkilökohtaista vapautta vaarantava tai huomattavaa omaisuus- tai ympäristövahinkoa aiheuttava teko tai tapahtuma on välittömästi uhkaamassa tai käynnissä; 2) joku on jo tapahtuneen rikoksen tai onnettomuuden taikka muun vastaavan syyn vuoksi välittömän avun tarpeessa; <i>tai</i> 3) etsinnässä löytyy kuollut henkilö. 	<p>Poliisimiehellä on oikeus päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan tai tilaan tai muuhun paikkaan, johon ei ole yleistä pääsyä, taikka kulkuneuvon ja suorittaa siellä tarvittaessa etsintä, jos on perusteltua syytä olettaa, että:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) henkeä, terveyttä tai henkilökohtaista vapautta vaarantava tai huomattavaa omaisuus- tai ympäristövahinkoa aiheuttava teko tai tapahtuma on välittömästi uhkaamassa tai käynnissä; 2) joku on jo tapahtuneen rikoksen tai onnettomuuden taikka muun vastaavan syyn vuoksi välittömän avun tarpeessa; 3) etsinnässä löytyy kuollut henkilö; tai 4) <i>ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin taikka niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille.</i> <p style="text-align: right;">Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu- ta 20 .</p>